

KRONIKA ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

LIPIEC — GRUDZIEŃ 1977

Lipiec

W dniach 25 VI — 7 VII przebywała w Finlandii grupa nauczycieli, działaczy oświatowych i związkowych. W czasie pobytu w tym kraju grupa polska zwiedziła wiele szkół zawodowych, kształcących zarówno młodzież, jak i nauczycieli.

W Gdyni zainaugurowano pracę kursów: literacko-czytelniczego, plastycznego, i Sekcji Bibliotekarskiej ZNP.

W Urzędzie Rady Ministrów odbyła się ogólnopolska narada poświęcona głównym problemom reformy systemu edukacji narodowej. W naradzie wzięli udział przedstawiciele terenowych instancji partyjnych i władz administracyjnych, Komitetu Ekspertów, kuratorów oświaty i wychowania, dyrektorów zbiorczych szkół gminnych, przedstawiciele organizacji społecznych i młodzieżowych. Obradom przewodniczył członek Biura Politycznego KC PZPR, wicepremier Józef Kępa. Związek reprezentowali wiceprezesi — W. Wawrzynowski i W. Michowicz, oraz sekretarze — A. Biernacka i T. Süberlak.

W dniach od 27 VI do 1 VII odbyła się w Moskwie XI Konferencja Statutowa Międzynarodowej Organizacji Związków Zawodowych Pracowników Oświaty (Fise), w której uczestniczyła 5-osobowa delegacja ZG ZNP pod przewodnictwem prezesa B. Grzesia. Uczestnicy Konferencji uchwalili rezolucję solidarności z nauczycielami i narodami walczącymi o wolność i niezawisłość narodową oraz o prawa demokratyczne i związkowe.

W Zarządzie Głównym ZNP gościła 90-osobowa grupa terenowych działaczy oświatowych — członków ZSL, przebywających na centralnym kursie szkoleniowym zorganizowanym przez Naczelny Komitet Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego. Spotkanie poświęcono m. in. omówieniu głównych kierunków działalności dotyczącej wdrażania reformy edukacji narodowej.

W Ustrzykach Dolnych odbyło się VII Plenum Rady do Spraw Wychowania pod przewodnictwem ministra oświaty i wychowania Jerzego Kuberskiego.

W Centralnej Radzie Związków Zawodowych odbyła się narada kierownictw zarządów głównych związków zawodowych oraz zarządów wojewódzkich. Kierownictwo ZG ZNP reprezentował wiceprezes W. Wawrzynowski.

Na zaproszenie Instytutu Doskonalenia Nauczycieli w Hamburgu przebywała w RFN 30-osobowa grupa członków ZNP. W skład grupy wchodził: przedstawiciele nauki, szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, pracownicy administracji oświatowej oraz działacze związkowi.

Sierpień

W ZSRR przebywał kolejny Pociąg Przyjaźni, w którym wzięło udział 320 osób — nauczycieli i działaczy związkowych. Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się m.in. z osiągnięciami gospodarczymi Mińska, Moskwy, Leningradu, a także z osiągnięciami w dziedzinie oświaty, nauki i kultury Kraju Rad.

Na zaproszenie ZG ZNP gościła w Polsce grupa pedagogów reprezentujących Związek Zawodowy Pracowników Nauki i Oświaty z RFN. Goście zapoznali się z systemem szkolnictwa w Polsce, z problemami gospodarczymi, odbyli szereg wizyt w szkołach, zapoznali się ze strukturą i kierunkiem prac ZNP.

W Warszawie odbył się XV Kongres Międzynarodowej Organizacji Wychowania Przedszkolnego. W obradach wzięło udział około 500 delegatów z 40 krajów świata:

Europy, Ameryki Półn. i Połud., Azji, Afryki i Australii — nauczyciele i wychowawcy, psychologowie i socjologowie, lekarze, prawnicy, pisarze, przedstawiciele różnych organizacji zainteresowanych wychowaniem dziecka. Organizatorem warszawskiego Kongresu był Międzynarodowy Komitet Organizacyjny, na czele którego stał zastępca ministra oświaty i wychowania Jerzy Wolczyk. W charakterze delegatów na Kongres brali udział: prezes ZG ZNP Bolesław Grześ i sekretarz Tadeusz Suberlak.

50-osobowa grupa zagranicznych delegatów na Kongres reprezentująca głównie kraje Ameryki Łacińskiej gościła w Zarządzie Głównym ZNP. Prezes — B. Grześ poinformował ich o działalności ZNP.

W ZG ZNP przebywała grupa nauczycieli polonijnych, którzy uczestniczyli w kursach wakacyjnych w Polsce. Na spotkaniu udzielono gościom informacji na temat działalności ZNP, jego historii i tradycji.

Grupę nauczycieli francuskich, przebywającą w Polsce na zaproszenie Oddziału ZNP w Wałbrzychu, przyjął wiceprezes ZG ZNP — Tadeusz Toczek, zapoznając gości z działalnością Związku i systemem oświaty i wychowania w Polsce.

O odbył się kolejny XIII Rejs Morski nauczycieli z udziałem 303 pedagogów, działaczy związkowych, oświatowych i przedstawicieli administracji szkolnej. Impreza odbyła się w dwóch turach na trasie Gdynia — Szczecin i Szczecin — Gdynia.

Wrzesień

O odbyło się posiedzenie prezydium CRZZ poświęcone omówieniu działalności ideowo-wychowawczej, prowadzonej w myśl uchwały VII Plenum KC PZPR. W posiedzeniu wziął udział członek prezydium CRZZ, prezes ZG ZNP B. Grześ.

Prezes Bolesław Grześ spotkał się w Puławach z młodymi nauczycielami akademickimi z uniwersytetów i wyższych szkół pedagogicznych. Omówił z nimi bieżące problemy kształcenia nauczycieli i przedstawił informacje o przygotowaniach do reformy systemu edukacji narodowej.

Biuro Wykonawcze i Komitet Polityki Naukowej Światowej Federacji Pracowników Nauki, organizacji zrzeszającej ponad 400 tysięcy naukowców z 30 krajów świata, obradowały w Warszawie w gmachu ZNP, który pełnił rolę organizatora i gospodarza.

W Zarządzie Głównym ZNP odbyło się — pod przewodnictwem prof. dra Ryszarda Wroczyńskiego — posiedzenie Sądu Konkursowego Komisji Historycznej ZNP, na którym podsumowano wyniki tegorocznego konkursu.

W Międzyzlesiu koło Warszawy obradowało plenum Rady Kultury Fizycznej i Turystyki ZNP, poświęcone analizie zadań Związku w rozwoju kultury fizycznej w środowiskach nauczycielskich.

Na posiedzeniu prezydium ZG ZNP omawiano problem pracy ideowo-wychowawczej w szkołach i uczelniach wyższych oraz rolę, którą w tej dziedzinie spełniać mają ogniwa ZNP.

Październik

W Kielcach odbyło się pierwsze w nowym składzie posiedzenie Rady Redakcyjnej, powołanej przy kieleckim czasopiśmie metodycznym „Nauczanie Początkowe. Materiały dla Nauczycieli”, wydawanym od 23 lat przez Oddział ZG ZNP i Filię OUPiS w Kielcach.

W Sali Kongresowej Warszawskiego Pałacu Kultury i Nauki odbył się w dniach 14—16 X Ogólnopolski Kongres Pedagogiczny Nauczycieli. Kongres obradował pod hasłem: „Nauczyciel i szkoła w służbie narodu i socjalistycznego państwa”. W obradach Kongresu wzięli udział premier P. Jaroszewicz i wicepremier J. Kępa, przewodniczący CRZZ W. Kruczek, sekretarze KC PZPR: A. Werblan i Z. Żandarowski,

kierownicy wydziałów KC PZPR, goście z bratnich krajów socjalistycznych: ZSRR, NRD, Czechosłowacji. Referaty programowe wygłosili: minister oświaty i wychowania J. Kuberski — *Kierunki modernizacji oświaty w rozwiniętym społeczeństwie socjalistycznym* — i prezes ZG ZNP B. Grześ — *Rola nauczycieli w kształtowaniu osobowości młodych pokoleń w zreformowanym systemie edukacji narodowej*.

I Sekretarz KC PZPR Edward Gierek przyjął grupę delegatów na Ogólnopolski Kongres Nauczycieli. W rozmowie z uczestnikami spotkania E. Gierek zwrócił uwagę, że w hasle Kongresu zawarte zostały w zwięzłej formie wszystkie powinności stanu nauczycielskiego wobec socjalistycznej ojczyzny, wobec kultury narodowej, wobec dzisiejszych i przyszłych zadań szkoły.

Oddziały Zarządu Głównego ZNP w Elblągu i Gdańsku wspólnie z filiami OUPiS w Gdańsku wraz z Kaszubską Brygadą WOP zorganizowały zloty turystyczne. W programie zlotów przewidziane było zwiedzanie szlaków turystycznych na trasie: Cetniewo — Rozewie — Jastrzębia Góra — Jastarnia — Jurata — Hel.

V Plenum CRZZ, w którym uczestniczył prezes ZG ZNP B. Grześ, przyjęło uchwałę dotyczącą kierunków działań związków zawodowych na rzecz pełnej realizacji postanowień IX Plenum KC PZPR.

Z okazji Święta Zmarłych delegacja Zarządu Głównego ZNP złożyła wiązanki kwiatów na grobach zasłużonych działaczy związkowych: Czesława Wycecha, Kazimierza Maja, Stanisława Kwiatkowskiego, Teofila Wojeńskiego, Józefa Kwiatka, Eustachego Kuroczki.

Listopad

W sali zjazdowej ZG ZNP odbyła się — z okazji 60 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej — uroczysta akademicka z udziałem pracowników Zarządu Głównego. W uroczystości wzięli udział: przedstawiciel Wydziału Nauki i Oświaty KC PZPR — Czesław Dyja, sekretarz Ambasady Radzieckiej — Wiaczesław Głazow oraz przedstawicielka Instytutu Języka Rosyjskiego im. Aleksandra Puszkina — Walentyna Sininina.

Prezes B. Grześ w rozmowie z władzami woj. katowickiego omawiał problem przygotowania warunków do reformy systemu edukacji narodowej, a także zaspokajania potrzeb socjalnych i bytowych pracowników oświaty, szkolnictwa wyższego i nauki, podnoszenia ich wiedzy zawodowej i ideowo-politycznej. W czasie tych rozmów wiele miejsca poświęcono sprawom dotyczącym treści podręczników szkolnych w Republice Federalnej Niemiec, szczególnie historii Śląska.

W Związku Nauczycielstwa Polskiego na terenie całego kraju odbywają się zebrania i konferencje sprawozdawcze w zakładowych organizacjach związkowych w miastach i na wsi, na wyższych uczelniach, w instytutach naukowo-badawczych, wszędzie, gdzie działają ogniwa związkowe.

W Zarządzie Głównym ZNP odbyło się w dniach 14—15 Seminarium Pedagogiczne poświęcone pamięci Janusza Korczaka. Organizatorami byli: Zarząd Główny ZNP, Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Komitet im. dra Janusza Korczaka i Instytut Badań Pedagogicznych Ministerstwa Oświaty i Wychowania. Zjazd był połączony z wystawą dokumentów i fotografii dotyczących życia i twórczości wielkiego pedagoga oraz dorobku placówek szkolno-wychowawczych imienia J. Korczaka w zakresie popularyzacji i adaptacji jego myśli pedagogicznej w dzisiejszych warunkach.

Zespół Kształcenia i Doksztalcania Nauczycieli ZG ZNP odbył posiedzenie, na którym omówiono i przedyskutowano organizację i wstępne wyniki egzaminów kwalifikacyjnych dla nauczycieli, równoważne wyższym studiom zawodowym.

Na posiedzeniu prezydium Sekcji Bibliotekarskiej ZG ZNP zaakceptowano wnioski zgłoszone przez uczestników kursu wakacyjnego oraz wystąpienia przedstawicieli

prezydium sekcji podczas obrad Ogólnopolskiego Kongresu Pedagogicznego nauczycieli.

Na plenum ZG ZNP omawiano sprawy organizacyjne oraz udział ZNP w pracach nad koncepcją kształcenia zawodowego. Plenum wybrało kol. Czesława Barańskiego na członka prezydium ZG ZNP i wiceprezesa ZNP.

Prezes ZG ZNP Bolesław Grześ wziął udział w konferencji międzynarodowej w Kopenhadze, poświęconej sprawom doskonalenia kształcenia nauczycieli.

W Zarządzie Głównym ZNP odbyło się plenarne posiedzenie Komisji Pracy w Studiach Wychowania Fizycznego i Wyższych Uczelni Wychowania Fizycznego i Sekcji Nauki ZNP, na którym przyjęto plan pracy na rok przyszły, a także omówiono zadania zespołu do spraw pracowników uczelni wychowania fizycznego.

Z udziałem przedstawicieli Zespołu Dydaktyczno-Wychowawczego oraz przewodniczącego Zarządu Sekcji Nauki ZNP doc. W. Jasiobędzkiego obradowała w Warszawie I Konferencja Ideologiczna SZSP na temat: „Zadania w wychowaniu i kształceniu młodzieży akademickiej”.

Grudzień

W Zarządzie Głównym ZNP odbyło się spotkanie instruktorów urlopowanych z radami zakładowymi ZNP i działaczy związkowych z województw: łódzkiego, łomżyńskiego i suwalskiego, a także pracowników pedagogicznych i instruktorów OUPiS w Białymstoku.

Na temat doskonalenia profili czasopism związkowych odbyło się w Zarządzie Głównym ZNP spotkanie redaktorów naczelnych i sekretarzy redakcji czasopism pedagogicznych ZNP. Przedyskutowano m. in. uwagi i propozycje zawarte w recenzjach naukowych.

Komisja Historyczna Zarządu Głównego ZNP i Międzywojewódzka Komisja Historyczna ZNP w Warszawie zorganizowały wspólne zebranie poświęcone 60 rocznicy Rewolucji Październikowej i 40 rocznicy strajku nauczycielskiego w 1937. W części I zebrania wygłoszony został referat n.t. realizacji idei Rewolucji w życiu polskich nauczycieli. W części II strajkowi nauczycielskiemu poświęcono trzy referaty dotyczące Warszawy, powiatu warszawskiego oraz w pozostałych powiatach białostockiego województwa warszawskiego.

Na plenarnym posiedzeniu Sekcji Wychowania Przedszkolnego ZG ZNP dokonano m. in. oceny pracy ubiegłorocznego kursu wakacyjnego oraz przyjęto program pracy Sekcji na rok bieżący.

W Zarządzie Głównym odbyło się plenarne posiedzenie Sekcji Szkolnictwa Zawodowego ZG ZNP. Tematem obrad była koncepcja szkolnictwa zawodowego oraz rola w reformowanym systemie edukacji narodowej oraz szerszy udział ZNP w pracach nad koncepcją kształcenia zawodowego w Polsce.

Dorobek i tendencje rozwojowe szkolnictwa ogólnokształcącego w ZSRR omówiono na plenarnym posiedzeniu Sekcji Szkolnictwa Ogólnokształcącego ZG ZNP. W dyskusji wzięli udział m. in. kol. prof. dra Tadeusza J. Wilocha i doc. dra Zbigniewa Kwiecińskiego i kol. dra Mirosława Szymańskiego.

STANISŁAW BRZOZOWSKI
Warszawa

INTER ARMA NON SILENT MUSAE. THE WAR AND THE CULTURE.
1939—1945.

EDITED AND WITH FOREWORD BY CZESŁAW MADAJCZYK. CHARMAN OF
THE POLISH COMMISSION FOR THE HISTORY OF SECOND WORLD WAR.

Warszawa 1977 Państwowy Instytut Wydawniczy, ss. 656

Jest to obszerny tom rozpraw w językach: angielskim, francuskim, rosyjskim, niemieckim, przygotowanych z okazji Międzynarodowego Kolokwium poświęconego wpływowi wojny 1939—1945 na kulturę. Kolokwium — zorganizowane przez Instytut Historii PAN wspólnie z Komisją Historii II Wojny Światowej Komitetu Nauk Historycznych — odbyło się w Warszawie w dniach 5—10 września 1977 roku. Wzięło w nim udział kilkadziesiąt osób z różnych krajów oraz liczny zespół polskich historyków, przedstawicieli różnych dziedzin nauki i środowisk artystycznych, zainteresowanych problematyką Kolokwium. Przedmiot obrad dobrze wyraża tytuł dzieła w wersji łacińskiej (*W czasie wojny nie śpią Muzy*) i angielskiej (*Wojna i kultura 1939—1945*).

Cel Kolokwium przedstawia, we *Wstępie* dyrektor Instytutu Historii PAN i inicjator Kolokwium prof. Czesław Madajczyk. Historycy drugiej wojny światowej poświęcali dotychczas mało uwagi problemom kultury. Być może — pisze prof. Madajczyk — ma to jakiś związek ze starą łacińską maksymą *Inter arma silent Musae* — Muzy śpią w czasie wojny. Należało zweryfikować ten sąd w odniesieniu do drugiej wojny światowej. Polska Komisja Historii II Wojny Światowej zwróciła się z odpowiednią inicjatywą do Międzynarodowej Komisji Historii II Wojny Światowej, a inicjatywa ta została żywo przyjęta.

W ten sposób doszło do zorganizowania Międzynarodowego Kolokwium w Warszawie, na które nadesłano 18 referatów z różnych krajów. Referaty te wraz z przedmową zostały wydane w recenzowanym zbiorze. Są wśród nich 4 referaty polskie, 2 radzieckie oraz po

jednym referacie z Anglii, Francji, Włoch, NRD, RFN, Austrii, Kanady, Węgier, Jugosławii, Holandii, Finlandii, Kamerunu. Referaty omawiają problemy kultury w Trzeciej Rzeszy i prezentują życie kulturalne w krajach okupowanych, w krajach koalicji antyhitlerowskiej (Anglia, Związek Radziecki) oraz w niektórych innych krajach.

Problemowi nazistowskiej koncepcji kultury i kultury w Trzeciej Rzeszy poświęca uwagę kilku Autorów rozpraw. Najszerzej zjawiska te zostały oświetlone w rozprawach Klaus Scheela z NRD (*Zur Rolle der Kulturpolitik des faschistischen deutschen Imperialismus im zweiten Weltkrieg und zum Kampf deutscher Antifaschisten gegen die Kulturbarbarei* — O roli polityki kulturalnej faszystowskiego niemieckiego imperializmu w drugiej wojnie światowej i o walce niemieckich antyfaszystów z barbarzyństwem kulturalnym) oraz Bogusława Drewniaka z Polski (*Die Expansion der Kinematographie des Dritten Reiches...* — Ekspansja filmu Trzeciej Rzeszy...). Scheel m. in. scharakteryzował taktykę barbarzyńskiej polityki kulturalnej Niemiec hitlerowskich. Nie znajdując w nazistowskich środowiskach żadnego twórczego dorobku kulturalnego, Goebbels i Hitler od roku 1936 rozpoczęli propagandę wybranych dzieł klasycznej twórczości narodowej (germańskiej). Tę taktykę określa Autor jako „fasadową troskę o kulturę”. Omawia również w swej rozprawie działalność postępowych twórców na emigracji (Bertolda Brechta, Thomasa Manna i in.). Bogusław Drewniak przedstawia rolę filmu w propagowaniu ideologii nazistowskiej w Rzeszy i w krajach okupowanych.

Istotnym dopełnieniem obrazu nazistowskiej polityki kulturalnej są referaty: historia z Kamerunu, byle kolonii niemieckiej, Kum'a N'dumbe o faszystowskich poglądach na kulturę ludów Afryki oraz referat M. L. Makarowej i A. N. Mercalowa o poglądach historyków burżuazyjnych na nazistowską interpretację funkcji i istoty kultury.

Szeroko omówiona jest w dziele polityka kulturalna na terenach okupowanych: Polski, Austrii, Francji, Jugosławii, Holandii. Tym problemom poświęcono osiem rozpraw.

Rozprawy te uzupełniają się wzajemnie dzięki koncentracji na różnych zagadnieniach niemieckiej polityki kulturalnej i eksterminacji kulturalnej w czasie drugiej wojny światowej. Czesław Madajczyk w referacie o życiu kulturalnym w krajach okupowanych (*The Third Reich and cultural life in nazi occupied countries*) ukazuje przewrotność niemieckiej polityki kulturalnej, która stwarzała pewne granice tolerancji w okupowanych krajach zachodnich, natomiast barbarzyńsko niszczyła kulturę narodową na okupowanych terenach wschodnich, szerząc znane mity o „rasowej” niższości podbitych narodów. Tę tezę szerzej analizuje Elke Froelich z RFN, opierając się na źródłach hitlerowskiego Ministerstwa Propagandy (*Die Anweisungen des Reichsministeriums für Volksaufklärung und Propaganda bezüglich des Kulturproblems in Okkupierten Gebieten*). Mitem „niższości” kulturalnej szermowała propaganda hitlerowska w stosunku do tych zwłaszcza narodów, które opierały się podbojom i polityce „lebensraum”. Dlatego inną politykę stosowano na terenach Polski czy Alzacji, a inną na obszarach Danii, Holandii, Węgier.

Victor Suchy w referacie o polityce kulturalnej w Austrii omawia przede wszystkim przeciwstawianie się austriackich środowisk twórczych niemieckiej propagandzie kulturalnej. Władysław Bartoszewski natomiast obszernie omawia model polskiej

kultury w czasie okupacji (*Le modèle de la culture polonaise dans les conditions de la clandestinité*). W modelu naszej kultury okupacyjnej wyróżnia trzy elementy: walkę o zachowanie dóbr kulturalnych, zagrożonych eksterminacją, pobudzanie życia kulturalnego narodu, godności i odporności w warunkach okupacji, wreszcie plany odbudowy i rozwoju kultury po zwycięskiej wojnie. Szczególną uwagę zwrócił Bartoszewski na rolę tajnego nauczania na wszystkich szczeblach, do uniwersyteckiego włącznie, w walce z barbarzyństwem hitlerowskim i we wzmaganiu odporności narodu.

Prace okupacyjne nad przygotowaniem planów i programów rozwoju oświaty i kultury w okresie powojennym szczegółowo scharakteryzował Witold Stankiewicz w referacie *Kartina budzącego polskiej kultury w gody mirowej wojny*, zwracając uwagę przede wszystkim na projekty ustroju szkolnego i odbudowy polskiej szkoły. Politykę kulturalną na okupowanych terenach Holandii przedstawia rozprawa E. G. Groenevelda (*The Muses under stress*), a na terenach Francji rozprawa Yves Menagera (*Aspects de la vie culturelle en France... 1940—1944*). Dużo interesującego materiału na temat walki kulturalnej narodów Jugosławii zawiera referat Jovana Marjanovića (*Lutte de liberation nationale en Yougoslavie et activité culturelle 1941—1945*).

Tom dopełniają rozprawy o życiu kulturalnym w Anglii w czasie wojny (A. Polonsky), o roli radzieckiej kultury w zwycięstwie nad faszyzmem (L. W. Maksakowa) oraz o problemach kultury w niektórych innych krajach (Finlandia, Węgry, Kanada).

Dzieło zawiera pierwszy tak obszerny zbiór materiałów poświęconych problemom kultury w czasie drugiej wojny światowej. Kompozycja rozpraw nie jest jednolita. Znajdujemy wśród nich prace oparte na bogatym materiale źródłowym, są też studia, w których przeważają elementy ogólnych rozważań nad kulturą w szczególnych wa-

runkach wojny totalnej, nad czynnikami jej wynaturzeń, możliwością jej wykorzystania dla różnych celów przy zastosowaniu elementów propagandy i współczesnych technik przekazu.

Dzieło niewątpliwie wzbogaca naszą wiedzę o okresie drugiej wojny światowej. Wskazuje, że wojna ta rozgrywała się nie tylko na frontach militarnych. Nie mniej doniosły był front walki kulturalnej, którą wniosła swój wielki wkład w zwycięstwo i pogrom zbrodniczych systemów. Prezentowane w dziele materiały przyczyniają się również do wzbogacenia naszej wiedzy o kulturze. Zainteresują więc w równym stopniu historyków, jak i teoretyków kultury, dostarczając cennych przyczynków zwłaszcza dla problemu funkcji kultury w życiu narodów jako źródła siły i odporności w warunkach wielkiego zagrożenia i wielkiej próby.

W bogatym zestawie problemów przedstawionych w referatach stosunkowo mało miejsca poświęcono sprawom oświaty i szkolnictwa jako fundamentu kultury. Było to ograniczenie zamierzone. Sprawy walki o oświatę stanowią niezmiernie ważną, ale odrębną kartę w dziejach drugiej wojny światowej na terenach okupowanych. Jest to wielka i bohaterska karta w dziejach naszej oświaty, wciąż jednak

oczekująca na pełne źródłowe oświetlenie¹. Przypomnieć należy, że sprawom oświaty w czasie drugiej wojny poświęcone było w roku 1965 Sympozjum Międzynarodowe w Poczdamie; teksty przedstawionych referatów wydano w obszernym tomie pt. *Lehrer im antifaschistischen Widerstandskampf der Völker*, Berlin 1974².

Dzieło *Inter arma non silent Musae* stanowi jednak ważny przyczynek do studiów nad dziejami oświaty i szkolnictwa w okresie okupacji hitlerowskiej. Poszerza bowiem pole widzenia o aspekty polityki kulturalnej Rzeszy hitlerowskiej i nazistowskiej koncepcji kultury. Żałować należy, że książka została wydana w ograniczonym nakładzie (1100 egzemplarzy) i dostępna jest jedynie w bibliotekach.

RYSZARD WROCZYŃSKI
Warszawa

¹ W roku 1977 ukazało się drugie poszerzone wydanie książki Józefa Krasuskiego pt. *Tajne szkolnictwo polskie w okresie okupacji hitlerowskiej 1939—1945*, 1977 PWN, ss. 410.

² *Lehrer im antifaschistischen Widerstandskampf der Völker*. Zusammenge stellt und bearbeitet von Gerd Hohen dorf, Barbara Musick, Gerhard Schreiter, Berlin 1974 Volk und Wissen, ss. 400. Monumenta Paedagogica, Band XV.

BOLESŁAW KRASIEWICZ: ODBUDOWA SZKOLNICTWA WYŻSZE GO W POLSCE LUDOWEJ W LATACH 1944—1948.

Wrocław 1976 Ossolineum, ss. 373

Studia nad najnowszymi dziejami oświaty, obejmującymi lata Polski Ludowej, rozpoczęły się od badań pierwszego, burzliwego okresu powojennego, wyznaczonego datami powstania PKWN i zjednoczenia ruchu robotniczego (1944—1948). Jest to w pełni uzasadnione, bo w tym 4,5-letnim okresie toczyła się walka o główny kierunek przebudowy szkolnictwa, ścierały się rozmaite koncepcje organizacyjne i programowe, reprezentowane przez różne partie i stronnictwa polityczne. Siły postępu wy sunęły i obroniły program udostępnienia

szkół średnich i wyższych najszerszym warstwom społecznym oraz przyczyniły się do wprowadzenia zmodernizowanych treści nauczania, służących rozwojowi społeczno-gospodarczemu i demokracji kraju.

W pierwszych latach Polski Ludowej dokonał się przełom, który pchnął oświatę polską na nowe tory. Dlatego jest to okres szczególnie ważny w najnowszej historii wychowania w Polsce. Minęło już z górą ćwierć wieku od zakończenia tego etapu, co daje badaczowi pożądany dystans i umożliwia mu ba-

danie ówczesnych przemian z dłuższej perspektywy, z zachowaniem właściwych proporcji i rozwagi w ocenie mianionych wydarzeń. Jest więc zjawiskiem naturalnym, że pierwsze monografie historycznooświatowe poświęcone temu okresowi ukazują się dopiero teraz, w latach siedemdziesiątych. Do prac tych należy omawiana monografia Bolesława Krasiewicza.

W przygotowaniu jej Autor wyzyskał materiały archiwalne PKWN, Ministerstwa Oświaty i Rady Szkół Wyższych, znajdujące się w Archiwum Akt Nowych, wybrane akta KC PPR i PPS z Archiwum Zakładu Historii Partii, akta uczelni wojskowych w Akademii Sztabu Generalnego oraz archiwa uczelni wyższych, szczególnie UJ. Ponadto przestudiował drukowane źródła do dziejów poszczególnych szkół wyższych i przeprowadził rozmowy z kilku uczestnikami opisywanych w książce wydarzeń.

Monografia B. Krasiewicza obejmuje: wstęp, 6 rozdziałów, zakończenie, wykaz literatury i indeks nazwisk.

Rozdział I ukazuje sytuację szkolnictwa wyższego po wybuchu II wojny światowej, a następnie omawia tajne nauczanie na stopniu wyższym, prowadzone w legalnych szkołach i na kursach zawodowych, oraz organizację, rozwój i wyniki tajnego szkolnictwa wyższego. Rozdział ten stanowi punkt wyjścia do rozważań poświęconych właściwemu tematowi, toteż Autor potraktował go skrótowo, pomijając nawet niektóre większe prace z tego zakresu, np. znaną monografię J. Krasuskiego o tajnym nauczaniu, pracę R. Zablotniaka o tajnych studiach medycznych czy materiały zawarte w „Rocznikach Krakowskiej Komisji Nauk Pedagogicznych”.

Rozdział II referuje początki odbudowy szkolnictwa wyższego w okresie od powstania PKWN do zakończenia II wojny. Ukazano tu dość szczegółowo powołanie do życia Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, reaktywowanie Politechniki Warszawskiej, wydziałów lekarskiego i farmaceutycznego UW oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Rozdział III przedstawia odbudowę szkolnictwa wyższego istniejącego przed II wojną światową. Autor pisze o stratach i zniszczeniach wojennych szkolnictwa wyższego, o koncepcjach planach rozwoju szkół wyższych w Polsce Ludowej oraz o odbudowie i wzroście organizacyjnym szkół istniejących przed wojną w Krakowie i Warszawie.

Rozdział IV poświęcono omówieniu rozbudowy szkół wyższych i tworzenia nowych w Gliwicach, Wrocławiu, Bytomiu, Łodzi, Gdańsku, Gdyni i Toruniu. Rozdział ten został zakończony powierzchniowymi i niepełnymi informacjami o losach wydziałów teologicznych przedwojennych uniwersytetów: Stefan Batoiego i Jana Kazimierza. Obraz polskiego szkolnictwa wyższego po wojnie nie jest jednak dokładny, nie znajdujemy bowiem informacji o trzech spośród pięciu uruchomionych wyższych szkół nieakademickich państwowych (Szkoła Inżynierska im. Wawelberga i Rotwarka w Warszawie, Szkoła Inżynierska w Poznaniu i Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie) oraz o dwóch spośród trzech ówczesnie czynnych szkół nieakademickich prywatnych (Wyższa Szkoła Nauk Społecznych TUR w Krakowie i Wyższe Studium Nauk Społeczno-Gospodarczych w Katowicach). Szkoły te wymieniono w książce jak czynne przed wojną (s. 91, 92), ale nie ukazano ich losów powojennych.

Rozdział V omawia organizację wyższego szkolnictwa wojskowego. Doświadczamy się o koncepcjach i formach kształcenia oficerów w uczelniach cywilnych oraz o powstaniu i rozwoju Akademii Sztabu Generalnego i Akademii Wychowania Fizycznego.

Wreszcie Rozdział VI daje zarys walki o demokratyzację szkolnictwa wyższego. Znajdujemy tu wiadomości o sytuacji i nastrojach ideowo-politycznych wśród pracowników nauki w szkołach wyższych, o polityce kadrowej w uczelniach oraz o przygotowaniu dekretu

¹ *Materiały sprawozdawcze z działalności Ministerstwa Oświaty w okresie od 1 lipca 1944 r. do grudnia 1946 roku* Warszawa 1948 PZWS, s. 255 i 253. Sta z 30 VI 1946.

organizacji nauki i szkolnictwa wyższego z 27 października 1947. Szkoda, że Autor nie zapoznał się ze stenogramem z narady profesorów i pracowników nauki — demokratów, zorganizowanej przez TUR w końcu września 1946 roku. Narada, przeprowadzona pod przewodnictwem prof. H. Jabłońskiego, z udziałem stu kilkudziesięciu pracowników nauki, a wśród nich kilkunastu wybitnych uczonych, była niewątpliwie niecodziennym wydarzeniem i nie pozostała zapewne bez wpływu na postawy pracowników szkół wyższych. Zdumiewa także całkowite pominięcie przez Autora pracy J. Szlupczyńskiego *Zarząd szkołą wyższą w Polsce Ludowej* (1968), wnoszącej do tych zagadnień sporo istotnego materiału i celnych interpretacji.

Do wielkich zalet pracy B. Krasiewicza należą przede wszystkim: źródłowe udokumentowanie podawanych informacji, staranne weryfikowanie liczb i widoczna na każdym kroku rzetelna troska o ścisłość i prawdziwość wiadomości. Mimo tej dbałości o warsztat pracy trafiają się jednak pewne zaniedbania, np. w kilku przypadkach nie podano źródła wiadomości zamieszczonych w przypisach (s. 18 przyp. 9, s. 25 przyp. 20, s. 188 przyp. 38, s. 212 przyp. 79, s. 216 przyp. 88, s. 304 przyp. 31, 32, 33).

Można znaleźć również pomyłki i błędy rzeczowe, np. na stronie 103 czytamy, że prof. Henryk Raabe był humanistą (!), a nieco dalej, że uniwersytety — w przeciwieństwie do uczelni technicznych — uprawiają tylko nauki humanistyczne. Jak widać, Autor zbyt obszernie potraktował grupę nauk humanistycznych, zaliczając do niej również nauki przyrodnicze, co jest sprzeczne z powszechnie przyjętą klasyfikacją nauk. Znanego publicystę oświatowego Andrzeja Świeckiego nazywa upoczywie Andrzejem Świeckim (s. 12, 92, 96 i 369), a polemizując z nim ma mu za złe, że nie ujawnia źródła podanych przezeń wojennych strat osobowych szkolnictwa wyższego, ale sam, niestety, także tego nie czyni (s. 96).

Niektóre sądy i interpretacje zawarte w książce budzą poważne wątpliwości. Naiwna i fałszywie optymistyczna wydaje się ocena środków budżetowych resortu oświaty PKWN: „Można więc stwierdzić, że środki finansowe, jakimi dysponował resort oświaty, umożliwiły mu niesienie pomocy pracownikom nauki” (s. 49). Zupełnie nieprawdopodobnie brzmi supozycja Autora, że *podpowiadane przez Radę Rektorów podanie się do dymisji ministra oświaty (Cz. Wycecha) i senatów uczelni „mogłoby spowodować cofnięcie uznania TRJN [tj. Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej] przez państwa zachodnie”* (s. 302).

Niesłuszny wydaje się syntetyczny sąd zawarty w zakończeniu książki, iż „Często kwestie natury politycznej przesłaniały pracownikom nauki ich rzeczywistą rolę i powołanie” (s. 338). Uważam, że było wprost przeciwnie — pracownicy uczelni wyższych, podobnie jak ich koledzy, nauczyciele szkół podstawowych i średnich, pracowali w tych trudnych latach z całym oddaniem i poświęceniem, zgodnie z powołaniem swego zawodu pomimo różniących ich postaw ideowych i poglądów politycznych. Oczywiście, były wyjątki, ale nie one decydowały o postawie polskiego nauczyciela.

Rozprawę B. Krasiewicza charakteryzuje znamienna dysproporcja tematyczna; około 4/5 całości pracy przeznaczono na sprawy organizacyjne: uruchamianie, odbudowę, rozbudowę, rozwój sieci terenowej i organizację wewnętrzną uczelni wyższych. Zagadnieniom rozbudowy podstaw ideowych nauczania i wychowania młodzieży akademickiej, ścieraniu się koncepcji światopoglądowych na terenie uczelni — Autor poświęcił bardzo niewiele miejsca. Dzięki temu otrzymaliśmy interesujący i dobrze udokumentowany obraz odbudowy i rozbudowy organizacyjnej szkół wyższych w pierwszych latach Polski Ludowej, ale jest to obraz jednostronny, wymagający uzupełnienia i rozwinięcia problematyki ideowej, wychowawczej i dydaktycznej.

STANISŁAW MAUERSBERG
Warszawa

ROCZNIK OGNISKA NAUCZYCIELSKIEGO W LUBLINIE.
T. V. REDAKCJA NAUKOWA RYSZARD ORŁOWSKI I WIESŁAW ŚLADKOWSKI
Lublin 1977 Wyd. Lubelskie, ss. 230 + 2 nlb.

Prezentowana książka stanowi wartościową kontynuację wcześniejszych publikacji lubelskiego ZO ZNP, zachowując nie tylko tytuł, ale także układ wewnętrzny wydawnictwa. Również problematyka, głównie tajna oświata w dobie okupacji hitlerowskiej, stanowi nawiązanie do zasadniczej treści tomu II „Rocznika” ogłoszonego w 1969 roku. Dowodzi to więc przemyślanej i konsekwentnej realizacji koncepcji pracy Komisji Historycznej (uprzednio przy Zarządzie Okręgu, obecnie przy Oddziale ZG ZNP w Lublinie), pracy zmierzającej do utrwalenia w druku dziejów tajnego nauczania w regionie lubelskim.

Recenzowany tom otwiera „Wstęp”, w którym redaktorzy umiejscowili publikację pośród podobnych inicjatyw edytorskich o problematyce tajnej oświaty, wydanych w ostatnich latach w różnych ośrodkach kraju. Dokonany przy tej okazji przegląd literatury uwzględnia wszystkie ważniejsze prace oraz zwięźle i krytycznie informuje o ich zawartości. Stanowi to punkt wyjścia dla charakterystyki zasobu treści „Rocznika”.

A jest ten zasób różnorodny zarówno pod względem formy pisarskiej, rzeczowej zawartości, jak i charakteru poszczególnych sześciu działów tomu. Mamy tu bowiem 7 artykułów naukowych (s. 11—77), a dalej 10 wspomnień, zbiór 33 relacji i wybór 14 dokumentów archiwalnych, wypełniających razem dział „Materiały” (s. 81—171), co stanowi zasadniczą część tomu, odpowiadając w prostej linii zapowiedzi wstępnej Redakcji „Rocznika”. W następnej części tomu „Z życia szkoły i ZNP” (s. 175—194) umieszczono sprawozdawczy artykuł o złotym jubileuszu lubelskiego AZS oraz 3 sylwetki nauczycieli. Pomimo — zdawać by się mogło aktualnej problematyki tego działu — wątek tajnej oświaty i tu przewija się w biogramach zmarłych czy w okupacyjnych losach twór-

ów sportowego ruchu akademickiego w Lublinie. Całość zamyka dział recenzji i not bibliograficznych (s. 197—230), zawierający omówienie 15 druków zwartych, w tym kilku dotyczących tajnej oświaty lub dziejów Związku.

Jest więc „Rocznik” udaną próbą udostępnienia wielowarstwowej problematyki tajnej oświaty i publikacją inspirującą dalsze badania. Godna jest podkreślenia jego społeczna użyteczność jako druku regionalnego, wzbogacającego kulturę historyczną społeczeństwa. Niewątpliwie podobne jest znaczenie ideowo-polityczne wydawnictwa. Bliższe omówienie zawartości zdaje się potwierdzać to spostrzeżenie.

Pierwszą pozycję stanowi instruktywny artykuł Przemysława Stryjeckiego pt. *Ustrój i program szkolnictwa polskiego w czasie okupacji w świetle zarządzeń „władz” hitlerowskich*, będący wprowadzeniem ogólnym, ale rzetelnie udokumentowanym, będący jakby zestawem determinantów określających sytuację szkolnictwa polskiego. Stryjecki konsekwentnie „buduje” wiedzę czytelnika, posługując się sprawnie okupacyjnym ustawodawstwem szkolnym, złożonym z pewną egzemplifikacją wydobytą z archiwaliów szkolnych Lubelszczyzny (Zaklików, Wojciechów, Lublin), dającą odzwierciedlenie owego ustawodawstwa w sytuacji poszczególnych stopni organizacyjnych szkolnictwa. Z metodologicznego punktu widzenia i takiej oceny całego wydawnictwa, wspomniany artykuł w demonstratywny sposób uzasadnia patriotyczną postawę nauczycieli, konspiracyjną władz oświatowych, społeczeństwa, dzieci i młodzieży — Polaków, którym okupant odebrał biologiczne wprost prawo do nauki i kształcenia. Wprowadzając zaś terror jako narzędzie „rządów” w następstwie podboju ziem polskich, okupant wywołał powszechny opór społecz-

ny, którego formą w sferze oświaty stało się tajne nauczanie i uzupełnianie nauki dozwolonej o treści patriotyczne i rzeczowe, zakazane w okrojonym materiale programowym. Ważne uzupełnienie wspomnianych kwestii stanowią dane statystyczne o siatkach godzin i stopniu organizacyjnym szkół oraz zwięzłe omówienie struktury organizacyjnej „władz” szkolnych w GG, określenie ich kompetencji i podanie bliższej faktografii dotyczącej dystryktu lubelskiego. Zawarł tu Stryjecki informacje oszczędne, dobrze udokumentowane, ale opis byłby jednak bardziej czytelny, gdyby Autor podjął próbę graficznego rozwiązania struktur organizacyjnych „władz” szkolnych w GG lub przynajmniej w dystrykcie lubelskim, np. w formie aneksu.

Zasadnicze tworzywo źródłowe pracy Józefa Kalinowskiego, pt. *Jawne i tajne nauczanie w okresie okupacji hitlerowskiej na terenie dzisiejszego powiatu opolskiego*, stanowią ankiety Ministerstwa Oświaty z 1946 r., uzupełnione i zweryfikowane następnie w toku gromadzenia materiałów w latach 1957 i 1971. Punktem odniesienia jest dla Autora stan szkolnictwa w roku szkolnym 1938/39, przekształcony hitlerowskimi rządami, przy czym zwraca tu uwagę liczna faktografia obrazująca działanie Schulamtu w Puławach. Jest to o tyle istotne, że w systemie okupacyjnym właśnie inicjatywy lokalnych „władz” szkolnych wraz z aparatem policyjno-wojskowym i administracyjnym określały wiele parametrów pracy nauczycielskiej w jawnym i konspiracyjnym szkolnictwie na terenie poszczególnych środowisk. Wartościowe uzupełnienie warstwy opisowej stanowi bilans tajnej oświaty, jeśli powtórzyć za autorem, że tylko Gimnazjum w Opolu Lub. w roku szkol. 1944/45 przyjęło 199 uczniów do kl. I oraz 112 do kl. II—IV. W zakończeniu pracy dał Kalinowski wykaz 77 nauczycieli, uczących w konspiracji, oraz drugie zestawienie obejmujące poległych i straconych w wyniku terroru okupanta.

Następny artykuł pióra Jana Smola-

rza pt. *Tajne nauczanie w powiecie lubartowskim* zwraca uwagę dojrzałością warsztatową. Autor nawiązał do tradycji tajnej oświaty w tym środowisku, jeszcze z lat zaboru rosyjskiego, by w kolejności przejść do szczegółowego omówienia jej dziejów w latach okupacji hitlerowskiej, ale na szerszym tle ruchu oporu. Jest to więc próba tangencjalnego spojrzenia na badaną kwestię, które Smolarz sprawnie realizuje, wykorzystując przypisy pełne informacji źródłowej i bibliograficznej. Opis jest tu oszczędny, a ogrom trudu badawczego zamknął Autor w dwu obszernych tabelach obrazujących tajną pracę oświatową w zakresie szkolnictwa podstawowego i, osobno, szkolnictwa średniego. Mamy więc tu wykaz miejscowości, nazwiska uczących, liczby uczniów i kompletów, czyli zwarty zbiór informacji wydobyty z kilkunastu pozycji źródłowych, zachowanych w zbiorach archiwalnych oraz zebranych przez Autora.

Omawiany artykuł kontrastuje wyraźnie z kolejnym opracowaniem Tadeusza Szepelaka pt. *Tajne nauczanie w powiecie lukowskim*, opartym co prawda głównie na autopsji, które jednak swym bogactwem szczegółów wykracza poza ramy wspomnień czy relacji. T. Szepelak podkreśla w nim znaczenie i rolę Tajnej Organizacji Nauczycielskiej, której był aktywnym uczestnikiem, oraz istotny wkład ZNP w akcję tajnego nauczania w Lukowie — środowisku o dużej i bogatej tradycji ruchu nauczycielskiego.

Praca Bolesława Zimmera pt. *Udział nauczycieli Gimnazjum i Liceum im. J. Zamoyskiego w tajnym nauczaniu w Lublinie* jest nie tylko ważnym przyczynkiem do dziejów tej zasłużonej szkoły, ale jednocześnie jedynym fragmentem w całym omawianym tomie dotyczącym nauczania w Lublinie. Zimmer ukazuje więc część konspiracyjnej działalności oświatowej w mieście, przy czym uwagę skupia raczej na pracy poszczególnych nauczycieli wspomnianej szkoły.

Podobny temat, ale o odmiennym metodologicznym sposobie ujęcia, porusza

Stanisław Kosiński w artykule pt. *Aktywność społeczno-polityczna wychowanków szczebrzeszyńskiego Seminarium Nauczycielskiego oraz ich udział w ruchu oporu i tajnym nauczaniu*. Podstawę źródłową stanowi tu ankieta typu socjologicznego przeprowadzona w latach 1959—1960 wśród 92 wychowanków Seminarium (spośród 365, którzy ukończyli Zakład), co stanowi 25,3% ogółu absolwentów. Można więc uznać spostrzeżenia Kosińskiego za w miarę reprezentatywne. Stanowi to pewne *novum* w problematyce badawczej tajnej oświaty jako formy ruchu oporu, określa źródła aktywności nauczycieli w systemie programowym i metodycznym Seminarium Nauczycielskiego, zwłaszcza że zebrany materiał uzupełnia Autor relacjami oraz informacjami porównawczymi z obszernej lektury naukowej dotyczącej zawodu nauczyciela.

Dział artykułów zamyka krótka, ale bogata w faktografię, rozprawa Wandy Wyrobkowej-Pawłowskiej pt. *Szkoła Spółdzielcza na Lubelszczyźnie w latach 1940—1944*. Szkoła pracowała kolejno w Zakrzówku, Bychawie, ponownie Zakrzówku, Sobieszynie, a po wyzwoleniu w Brzozowej, i ten choćby szczegół ukazuje zmagania grona entuzjastów ruchu spółdzielczego i nauczycieli z przeciwnościami okupacyjnego losu. Dodajmy, że szkoła była powiązana z konspiracją zbrojną i wydatnie służyła jako przystań, udzielając schronienia „spalonym” działaczom ruchu ludowego.

Obszerny i różnorodny dział „Wspomnień” otwiera Helena Brodowska pracą pt. *Walka z okupantem poprzez oświatę*. Rzadko spotyka się w obszernej przecież wojennej memuarystyce tak spokojną i pozbawioną metaforyki wypowiedź, a jednocześnie tak ważką dla rekonstrukcji wielu ogniw polskiego podziemia, bo nie tylko Lublin i okolice, ale szersze powiązania konspiracji „ROCH-a” zostały przez Autorkę omówione. Ścisłość topograficzno-faktograficzna łączy się tu z pełnym refleksji spojrzeniem w mrok okupacji, przy czym podkreślić trzeba z uznaniem piękną stylistykę i klarowność wypowiedzi. Do-

tyczy to wspomnienie licznych wątków podziemia, ujawnia wiele nazwisk i odsłania mało znane fragmenty genezy ruchu ludowego, w którego organizacyjnym ukształtowaniu region lubelski odegrał przecież rolę wiodącą i uznaną w polskiej historiografii. Jest to wspomnienie rejestracją wątku tajnej oświaty w konspiracji „ROCH-a” i cennym uzupełnieniem uprzednich ustaleń.

Zofia Cwiklińska kreśli *Wspomnienie o udziale Pawła Cwiklińskiego w tajnym nauczaniu w Beżycach*, notuje 26 nazwisk wychowanków prowadzonych na kompletach tylko przez jednego nauczyciela, przy czym warto zauważyć, uczącego bez kwalifikacji pedagogicznych, bo prawnika z wykształcenia. Krótko charakteryzuje też dalsze losy wychowanków. Jest to jeszcze jeden przykład określający społeczną funkcję tajnej pracy oświatowej, która otwarła im drogi awansu i wprowadziła w różne sfery życia społecznego.

Bolesław Kłembukowski, pisząc *Ze wspomnień o tajnym nauczaniu w powiecie hrubieszowskim* omawia organizację tej pracy w ramach szkolnictwa dozwolonego oraz działalność kierowniczych ogniw tajnej oświaty na tym terenie. Obok tego podaje liczne nazwiska uczących i omawia całą złożoną sytuację narodowościową na kresach, gdzie nacjonałiści ukraińscy pospołu z hitlerowskim okupantem dążyli do wyniszczenia polskości, zwalczając szczególnie jej ostoję — polskie szkolnictwo.

Podobny szkic pt. *Tajna oświata na Zamojszczyźnie* dał Kazimierz Kubala, przy czym zwraca tu uwagę wiodąca rola tutejszych konspiracyjnych władz oświatowych inspirujących pracę w sąsiednich powiatach: biłgorajskim, hrubieszowskim i tomaszowskim. Obok tego informuje Kubala o zakresie pracy w okolicy Zamościa, notuje liczby, nazwiska nauczycieli, a na tle swej działalności ujawnia wiele szczegółów dotyczących organizacji trójki TON, a potem PKOiK.

Natomiast Tomasz Łysiek, pisząc *Ze wspomnień o tajnym nauczaniu w Lublinie*, odtwarza genezę kierowniczego

ogniwa tajnej oświaty w kręgu przedwojennego KOS lubelskiego i ZO ZNP. Jest to szczegółowa relacja łącznika pomiędzy komórkami organizacyjnymi tajnej oświaty na temat ich pracy oraz powiązań ze „Społem”. Pośrednio uzupełnia to wspomnienie wiele innych tekstów zamieszczonych w omawianym tomie, obejmujących swym zakresem tylko poszczególne środowiska.

Ignacy Malec, pisząc Z *dziejów tajnego nauczania w Tomaszowie Lubelskim*, skupił uwagę na nauczaniu w zakresie szkolnictwa średniego w kręgu nauczycieli Gimnazjum im. Bartosza Głowackiego. Odnotowuje fakty terroru okupanta i charakteryzuje pełną patriotyzmu postawę rodziców i uczniów.

Charakter wspomnieniowy ma szkic pt. *Mój udział w tajnym nauczaniu w Wojstawicach pow. Chełm* Józefa Kusza. Autor bez patosu pisze o swojej pracy. Po prostu był nauczycielem, uczył gromadkę dzieci, przeżył z nimi pacyfikację wsi, nie miał kontaktu z władzami tajnego nauczania, a wszyscy jego uczniowie ukończyli przynajmniej szkołę średnią, w większości sięgnęli po wyższe wykształcenie, a jeden obrał karierę naukową i jest dziś profesorem wyższej uczelni. Krótko odnotowane ich losy są jeszcze jednym przykładem wyjątkowego znaczenia tajnej oświaty i przyczynkiem do znanej przecież tezy, że roczniki wykształcone w konspiracji osiągnęły w nowych warunkach ustrojowych kraju wysoką, porównawczo, pozycję życiową.

Informacje o Bełżycach uzupełnia wspomnienie Stanisława Tracza pt. *Tajne nauczanie na terenie Bełżyc*, będące razem z uprzednio odnotowaną pracą Cwiklińskiej w miarę pełnym opracowaniem tej kwestii w owym środowisku. Szkoda, że Redakcja nie opatrzyła notami obydwu wspomnień, bo można było uniknąć pewnych rozbieżności w podanych informacjach.

Aniela Walewska kreśli szkic pt. *Tajne nauczanie w Białej Podlaskiej*, wspomnienie pełne wiadomości o terrorystycznej akcji okupanta wobec nauczycieli i szkolnictwa średniego, by na

tym tle ukazać zręby tajnej pracy oświatowej. O ogromie dokonanego dzieła niech świadczy fakt, że po wyzwoleniu w Białej Podlaskiej z dniem 1. IX 1944 r. uruchomiono trzy szkoły średnie o łącznej liczbie blisko 1200 uczniów we wszystkich oddziałach.

Część „Wspomnień” zamyka Włodzimierz Zinkiewicz pracą *Działalność Komisji Egzaminacyjnej tajnego nauczania w Puławach i powiecie puławskim*, będącą dopełnieniem innych opracowań poprzez spojrzenie na tajną oświatę z pozycji egzaminatora. Ów szczebel organizacyjny oświaty odgrywał nie mniej istotną rolę, jak nauczanie, bo sprawność jego funkcjonowania w zakresie promocji i weryfikacji wyników zapewniała drożność tego szkolnictwa. Uzupełnia także Zinkiewicz nowymi szczegółami uprzednie informacje o pracy tajnych władz KOS w Lublinie, a kończy swe wspomnienie głębokim w treści stwierdzeniem: „Nauczanie traktowano jako powołanie. Prowadzono je z głębokim poczuciem obowiązku, który tak skutecznie opanowywał nerwy, strach, głód i choroby. Pamięć tych niezapomnianych wysiłków i wyjątkowej atmosfery patriotyzmu należałoby przekazać dla potomności”. Trudno o bardziej przekonującą ocenę, sumującą do tego całość wspomnień podanych w recenzowanym tomie.

Część „Relacje” otwiera Wstęp redaktorów, wprowadzający do lektury 33 relacji zebranych w latach 1958—1959 przez ówczesną Komisję do spraw Tajnego Nauczania przy Zarządzie Okręgu ZNP w Lublinie. Jest to interesujący przykład wywołania społecznej refleksji oraz sposobu „tworzenia” źródła historycznego, czego przykładem jest tekst ankiety-kwestionariusza, obejmujący 22 pytania. W sytuacji ogromnego braku oryginalnych dokumentów — odnotowanie w tej formie stanu „świadomości historycznej” uczestników akcji tajnego nauczania w różnych środowiskach uzupełnia faktografię, służy jej weryfikacji i otwiera perspektywę dalszych poszukiwań. Są tu więc teksty zwarte, informacyjne, pozbawione ocen i spo-

strzeżeń, po prostu odpowiedzi na pytania, ale w sumie są to teksty ważne, bo odnotowują m.in. terytorialny zasięg tajnej oświaty w Lubelskiem. Uzupełniają więc wyraźnie obszerniejsze wspomnienia uprzednio publikowane.

Ostatnią pozycję działu „Materiały” stanowi zbiór *Dokumenty do dziejów tajnego nauczania w pow. krasnostawskim w okresie okupacji hitlerowskiej*, które wstępem i przypisami opatrzył Jan Namiuk. Pozycja ta stanowi przykład udostępnienia źródła z nowożytniej kancelarii, bo Autor edycji przestrzega reguł metodycznych, obowiązujących przy tego rodzaju publikacjach. Odnotowanych 14 dokumentów ze zbiorów Archiwum KW PZPR w Lublinie oświecla udział „ROCH-a” w tajnej pracy oświatowej w okolicznych gminach obok Krasnegostawu. Dokumenty w większości pochodzą sprzed wyzwolenia w 1944 r., stanowią więc jakby podsumowanie stanu organizacyjnego tajnego szkolnictwa i określają jego miejsce w infrastrukturze podziemnego państwa polskiego na przykładzie niewielkiego terenu.

Dział tomu „Z życia szkoły i ZNP” otwiera interesująca publikacja Leszka Roupperta pt. *Złote gody lubelskiego AZS*, będąca przeglądem powiedzmy jubileuszowym, ale pełnym szczegółów. Jest to publikacja rzadka w naszym piśmiennictwie, bo często rozległy zakres takiej pracy społecznej uchodzi uwagi i często ulega zapomnieniu jako coś bardzo oczywistego w życiu społecznym, nie doczekawszy się zapisu choćby kronikarskiego. Rouppert z widocznym sentymentem i rzetelnością badacza zgromadził bogactwo informacji, całość uporządkował i przystępnie opisał, wplatając dzieje AZS do przeszłości szkolnictwa uniwersyteckiego w Lublinie.

Dalej pomieszczono sylwetki nauczycieli, jak np. Stanisława Cholewy, w opracowaniu Eustachego Maika; biogram naukowy prof. dra Józefa Reutta, pióra Iwony Lachowicz, i podobny

prof. dra Konstantego Lecha, napisany przez Marię Cackowską. Zwłaszcza dwaj ostatni uczeni, niedawno zmarli, spięli swą działalnością badawczą i organizatorską dwa rozległe obszary problematyki szkolnej — czynnej dydaktyki akademickiej oraz badań psychologiczno-pedagogicznych, użytecznych dla szkolnictwa niższych szczebli organizacyjnych. Ich inspirująca rola w środowisku naukowym i oświatowym Lublina, a zwłaszcza nowatorska koncepcja dydaktyczna prof. Lecha, zostały przez Autorki biogramów scharakteryzowane i udokumentowane informacjami bibliograficznymi o ważniejszych dziełach zmarłych uczonych.

Cały tom zamyka dział „Recenzje i noty bibliograficzne”, będący w sumie przeglądem ostatniej literatury z dziejów tajnej oświaty, ZNP i historii szkolnictwa. Poziom tych recenzji nie jest jednolity, przeważają noty sprawozdawcze, ale wydaje się celowe wprowadzanie takich uwag do publikacji o charakterze „związkowym” i o określonym kręgu czytelniczym, informują bowiem rzetelnie o nowościach z zakresu szeroko pojętej historii oświaty.

Na zakończenie trzeba z uznaniem podkreślić sprawność w pracy Redakcji tomu, który mimo całej różnorodności tematycznej jest drukiem o wyraźnej koncepcji. Zamyka kolejny etap porządkowania naszej wiedzy o tajnej oświacie, uzupełnia wydatnie stan badań nad okresem okupacji hitlerowskiej w Lublinie i Lubelskiem i jest w jakimś stopniu dopełnieniem opracowań tego typu w innych regionach kraju. Jest to udane podsumowanie pracy Komisji Historycznej przy ZO ZNP w Lublinie, warte kontynuacji, a wprowadzenie w tej formie problematyki regionalnej do historiografii polskiej okresu II wojny światowej wydaje się uzasadnione. Szkoda, że nakład 1200 egz. zaspokoi tylko pilne potrzeby czytelnicze, a z upływem czasu „Rocznik” pozostanie tylko w obiegu bibliotecznym.

MIECZYSLAW WIELICZKO
Lublin

TEODOR MUSIOŁ: NAUCZYCIELE W SPOŁECZNYM RUCHU
NAUKOWYM NA ŚLĄSKU

Instytut Śląski w Opolu 1975, ss. 215

Książka prof. Teodora Musioła, dyrektora Instytutu Pedagogiki WSP, ma charakter nowatorski. Porusza sprawy leżące od lat ugięte w polskiej historiografii historyczno-pedagogicznej.

Spółeczny ruch naukowy wśród nauczycieli nie doczekał się dotychczas syntetycznego opracowania. Autor, wypełniając lukę, pragnie jednocześnie wykazwać na przykładzie Śląska, że zawód nauczycielski to nie tylko nauczanie i wychowanie, niekiedy opieka w wąskim tego słowa znaczeniu, ale to także praca na niwie popularnonaukowej i naukowej, to swoisty, owocny sposób wzbogacania polskiej ogólnonarodowej kultury intelektualnej.

Rozprawa T. Musioła jest próbą podsumowania tej na ogół nie dostrzeganej strony pracy nauczycielskiej. Jest jednocześnie próbą określenia jej miejsca w całokształcie ruchu naukowego uprawianego przez uniwersyteckich uczonych i profesorów szkół wyższych. Próbę swą podejmuje na przykładzie Śląska w granicach województwa katowickiego, opolskiego i wrocławskiego. Na przykładzie nauczycieli tej ziemi Autor wykazuje, że działalność naukowa wcale nie jest zamkniętą domeną wąskiego kręgu intelektualistów piszących dzieła naukowe i kształcących studentów, przysiężką kadre społeczno-polityczną, gospodarczą i kulturalno-oświatową. Ta sama działalność — mówi T. Musioł — wcale nie jest obca pedagogom-praktykom ze szkół nieakademickich; mogą ją uprawiać z powodzeniem nauczyciele ze szkół elementarnych i średnich. I — co najważniejsze — mogą to czynić z pożytkiem dla kultury narodowej. Wniosek bardzo optymistyczny i godny podkreślenia.

Autor posługuje się terminami jednoznaczными. Aby nie być mylnie zrozumianym, definiuje zarówno pojęcie nauczyciela, jak i pojęcia społecznego ruchu naukowego. Pod pierwszym termi-

nem rozumie jednostkę z wykształceniem ogólnym i pedagogicznym, zawodowo uczącą dzieci i młodzież różnych typów szkół podstawowych i średnich. Mianem nauczyciela obdarza też pracownika pedagogicznego, działającego w placówkach oświatowo-wychowawczych i w nadzorze pedagogicznym. Nauczycielem jest według Autora recenzowanej książki również wychowawca ośrodków kształcenia i doskonalenia kadr oświatowych.

Natomiast przez społeczny ruch naukowy nauczycieli Teodor Musioł rozumie tę stronę działalności intelektualnej nauczycieli, która, obejmując różne formy aktywności naukowej poza szkołami wyższymi i placówkami naukowo-badawczymi, daje w efekcie wartości wzbogacające kulturę naukową kraju.

W słowie wstępnym Autor słusznie nawiązuje do pytania, czy obok nurtu naukowego w szkołach wyższych, instytutach i placówkach naukowych istnieje również miejsce — jeśli tak, to jakie — dla pozaprofesjonalnej działalności naukowej, uprawianej przez uczonych z wykształcenia i praktyki, a o której szeroko mówił profesor B. Suchodołski na Sesji wyjazdowej Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN w Opolu w dniu 5 XII 1974 roku.

Recenzowana książka składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym Autor omawia motywy zainteresowań badawczych nauczycieli, w drugim opisuje tradycje działalności naukowej nauczycieli na Śląsku, trzeci zaś poświęca różnym formom działalności naukowej nauczycieli, wśród których wymienia: odczyty pedagogiczne, dyskusje naukowe, pracę nauczyciela w towarzystwach naukowych, wydawnictwach oraz publikacje nauczycielskie. W czwartym rozdziale podaje Autor przykłady awansu naukowego niektórych znakomitych nauczycieli. Na końcu książki umieszczono trzy aneksy, które

obejmują: a) wykaz ważniejszych publikacji nauczycieli śląskich, w tym pozycje zwarte, artykuły i rozprawy; bibliografię zamyka rejestr ważniejszych skrótów, streszczenia w języku rosyjskim, angielskim i niemieckim, a także indeks nazwisk; b) wybrane sylwetki nauczycieli-twórców (w sumie 53 osoby); c) fragmenty publikacji nauczycielskich.

Bibliografia prac nauczycieli śląskich ma różnorodną tematykę i do jej sporządzenia nie zastosowano jakichś określonych kryteriów. Prace uczonych nieprofesjonalistów często są już dziś nieosiągalne i świadczą o szerokich zainteresowaniach intelektualnych nauczycieli. Są to na ogół prace typu popularnonaukowego, także literackie, wspomnieniowo-pamiętnikarskie, dydaktyczne, opisowe.

Pokazane w pracy sylwetki przedstawiają nauczycieli ze szkół podstawowych, średnich oraz różnych placówek oświatowo-wychowawczych na Śląsku, którzy w pewnym okresie swego życia poświęcali się nieprofesjonalnie pracy naukowej. W układzie sylwetek Autor zastosował kolejność alfabetyczną, podając najpierw notę biograficzną nauczyciela ze szczególnym uwzględnieniem różnorodnej jego działalności i wymieniając następnie ważniejsze jego publikacje. Wykazy publikacji nauczycieli wzbogaciły książkę T. Musiōła, a także ukazały rodzaj zainteresowań kulturalnych, edukacyjnych i naukowych śląskich nauczycieli, ich doświadczenie, pasje życiowe i badawcze. Wiele mówią one o umiłowaniu swej ziemi, o patriotyzmie. Stanowią także doskonałe swi-

adectwo kwalifikacji intelektualnych, kulturalnych i przygotowania zawodowego nauczycieli.

Rozprawę swą Autor oparł na gruntownie przebadanych i przestudiowanych materiałach archiwalnych. Przewertował niezliczoną liczbę stron czasopism, w których znalazł rozproszone prace nauczycieli śląskich. Przejrzał też mnóstwo wspomnień i pamiętników. Poza tym prowadził rozliczne wywiady. Słowem, materiałów do swej książki poszukiwał nie tylko w bibliotekach, ale także w archiwach i księgozbiorach domowych. Owoc wart trudu i zachodów. Powstała więc książka dobra i pożyteczna. Praca jest przystępna, pisana językiem naturalnym, prostym i stylem jasnym. Podaje fakty i informacje nie wszystkim znane. Ukazane w niej treści zainteresują różnorodny krąg czytelników.

Książka Teodora Musiōła stanowi ciekawy i sumienny przyczynek do dziejów nauczycieli w społecznym ruchu naukowych. Ułatwi badaczom dalsze dociekania i niewątpliwie zachęci innych historyków oświaty i wychowania do podjęcia podobnego problemu w swym środowisku pracy.

Waga poruszonych w książce problemów, ich aktualność, a także istniejące na podobne publikacje zapotrzebowanie społeczne — sprawiają, że studium T. Musiōła można polecić jak najszerszemu kręgowi czytelników. Dlatego też własnie uważam, że nakład 800 egzemplarzy, w jakim została wydana książka, jest stanowczo za mały. Ale mankament ten jest do naprawienia. Oby szybko.

TERESA WRÓBLEWSKA
Toruń

MARIA PAWLIKOWSKA-BŁASZCZYKOWA: OŚWIATA DOROSŁYCH
W DZIAŁALNOŚCI SAMORZĄDU WARSZAWY
W LATACH 1915—1939

Warszawa 1977, ss. 216. Towarzystwo Wolnej Wszechnicy Polskiej

Książka stanowi cenny przyczynek nie tylko do dziejów samorządu warszawskiego, ale przede wszystkim do dziejów pracy oświatowej w okresie międzywojennym.

W skrótoowo potraktowanym *Wstępie* Autorka przedstawia zarys działalności oświatowej wśród robotników warszawskich przed pierwszą wojną światową. Wskazuje, jak wielką rolę w rozwoju ruchu oświatowego wśród dorosłych odegrali działacze polityczni, którzy rozumieli, że tylko w uświadomieniu mas robotniczych leży wyzwolenie narodowe i przebudowa społeczna, a oświata jest orężem walki społeczno-politycznej. Formy jej i metody są różne, lecz zawsze kształtują trwały fundament ideowy. A kiedy w 1915 r. działacze warszawscy przystąpili do organizacji oświaty dorosłych, mieli już nie tylko bogate doświadczenia, ale i mocne podstawy ideowe. Oświata dorosłych miała niewątpliwie charakter postępowy i demokratyczny.

Pierwsze wysiłki i starania działaczy oświatowych szły w kierunku organizowania nauki przede wszystkim dla analfabetów i półanalfabetów — więc dla tych, którym należało ułatwić zrozumienie spraw dziejących się wokół nich i umożliwić świadomy udział w życiu publicznym tworzącego się własnego państwa. Kazimierz Kornilowicz, jeden z wybitnych przedstawicieli oświaty dorosłych, pisał: „Życie nie czeka na pokolenie, co przejdzie przez szkoły. Trzeba pokryć kraj całą siecią szkół wieczorowych dla robotników i włościan, wieczorowych szkół uzupełniających dla młodzieży dorastającej, kursów dla dorosłych ogólnokształcących i zawodowych z rozmaitych dziedzin. W konstrukcji tego szkolnictwa dla ludzi pracy żadnego nie powinno braknąć ogniwa, począwszy od kursów dla analfabetów, kończąc na Wolnej Wszechnicy. Wytwo-

rzanie się głębokiego i silnego frontu ideowego tych wszystkich, co solidaryzując się z wielkim ruchem wyzwoleniczym chwili obecnej widzą swoje miejsce w pracy dla rozwoju duchowego jednostek i społeczeństwa, dać może w przyszłości nieobliczalnie doniosłe wyniki”.

Staraniem i wysiłkiem zarówno oświatowców, jak i działaczy społecznych i politycznych powstaje w Warszawie Sekcja Kursów dla Dorosłych. Była to po raz pierwszy systematycznie zaprogramowana akcja nauczania dorosłych w zakresie szkoły powszechnej, połączona z różnymi formami pracy kulturalno-wychowawczej. Inicjatywę tę szybko podjęli działacze łódzcy, zakładając u siebie placówki wzorowane na metodach pracy organizacji warszawskiej, bo, jak pisał Antoni Konewka, długoletni kierownik Kursów dla Dorosłych, a później Sekcji Oświaty Pozaszkolnej, instytucja ta była „wielkim warsztatem doświadczalnym i pokazowym dla całego kraju, a w pewnej mierze i wzorem, jak należy tę pracę organizować”. Była to „zasługa z jednej strony Zarządu Miejskiego, asygnującego środki, a z drugiej oświatowców, którzy służą sprawie z wytrwałością, zwyciężając wszelkie przeciwności” („Rocznik Kursów dla Dorosłych”).

Tak więc powstała w Warszawie instytucja kształcenia ludzi dorosłych, o zupełnie dotychczas nie znanych formach i metodach postępowania. Były w niej ślady i duńskiego Uniwersytetu Gruntviga, i specjalnych szkół angielskich, ale przede wszystkim cechowało ją wytrwałe poszukiwanie własnych dróg i treści nauczania, które stopniowo stawały się dobrem całego kraju. Od pierwszego spotkania ze słuchaczami, od pierwszej godziny lekcji, zaznaczał się świadomy i mądry demokratyzm. Wzajemny stosunek dorosłych uczniów i na-

uczycieli, oparty na szacunku i zaufaniu, stwarzał atmosferę sprzyjającą wspólnym wysiłkom.

Wielką zaletą książki Pawlikowskiej-Błaszczycowej jest to, że działalność oświatową samorządu warszawskiego w latach 1915—1939 Autorka omawia nie tylko w formie sprawozdania, dotyczącego organizacji pracy, podejmowania i szukania różnych form pracy i metod, ale na podstawie konkretnych przykładów wskazuje, jak wielką rolę w pracy kulturalno-oświatowej odgrywa osobiste zaangażowanie, pasja, gotowość podejmowania zadań społecznych oraz stałe dążenie do doskonalenia własnego warsztatu pracy. Taka bowiem była atmosfera pracy przez cały czas działalności Sekcji Oświaty Pozaszkolnej. Dotyczy to zarówno pracowników, a więc nauczycieli, jak i odbiorców, uczniów i uczestników różnych placówek Sekcji. Słuchacze Kursów, ludzie dorośli, najczęściej ciężko pracujący fizycznie (8-godzinny dzień pracy nie zawsze i nie wszędzie obowiązywał), przychodzili wieczorami na naukę, starając się nauczyć jak najszybciej i jak najwięcej; wysiłek przy odrabianiu zadania czy pisanii wypracowania był często o wiele większy od wysiłku, którego wymagała całodzienna praca zawodowa. To zobowiązywało nauczycieli do maksymalnych wysiłków — nie wolno było stracić ani jednej minuty poświęconej na naukę.

Zgłoszeń do szkół wieczorowych było coraz więcej. Mały budżet nie wystarczył na otwieranie nowych klas. Odmawiać jednak zgłaszającym się nie było wolno. W rezultacie wielu nauczycieli pracowało społecznie, tzn. za darmo. Taka sytuacja trwała wiele lat. Dopiero w 1924 r., po długich zabiegach i staraniach w Zarządzie Miejskim, sytuacja nauczycieli Oświaty Pozaszkolnej w pewnym stopniu została ustabilizowana. Przyznano honoraria za efektywne godziny lekcyjne, wszelkie natomiast prace uzupełniające, a tych w oświacie pozaszkolnej było niezmiernie dużo, np. wychowawstwo, udział w naradach sa-

morządu, prowadzenie wycieczek, chodzenie do teatru, praca świetlicowa, urządzanie wieczorów dyskusyjnych — były bezpłatne. Honoraria za godziny wykładów na Uniwersytecie Powszechnym również nie były ściśle określone. Prelegent zaangażowany na 2 godziny — wychodził często po 4, a i to najczęściej z grupą słuchaczy, którzy odprowadzali go do przystanku, wykorzystując ostatnie chwile na żarliwe dyskusje. A dyskutowano na różne tematy: społeczne, moralne, polityczne, gospodarcze, prawne. Swoboda wypowiedzi, poważny stosunek prelegenta do słuchaczy i jego duża wiedza sprzyjały tym dyskusjom.

Książka pisana jest żywo i interesująco. Treść jej Autorka przeżywa jako własne wspomnienia. Szkoda wielka, że objętość książki nie pozwoliła wykorzystać wielu (zachowanych staraniem Autorki) sprawozdań z pracy kierowników świetlic, obozów i wycieczek, wspomnień słuchaczy kursów, uczestników dyskusji i spotkań z ludźmi tej miary co Jaracz, Schiller, prof. Czarnowski, Maria Dąbrowska i wielu, wielu innymi. O tych sprawach mówi się w książce raczej marginesowo. Również zaledwie nadmieniono o tak cennych inicjatywach, jak np. organizacja specjalnych kursów dla młodzieży, która po ukończeniu szkoły powszechnej nie uczyła się dalej, a ze względu na wiek (nieukończone 15 lat) nie mogła być przyjęta do pracy. Specjalnie opracowany program kursów — połączenie nauki z zajęciami warsztatowymi, nasilenie zwiedzań i wycieczek, zwrócenie dużej uwagi na wychowanie kulturalne — miał nie tylko wypełnić wolny czas tej młodzieży, ale przede wszystkim wychować młodych ludzi, lepiej przygotowanych do pracy zawodowej oraz rozbudzić ich zainteresowania kulturalne i społeczne.

Programy nauczania na kursach początkowych, w szkołach wieczorowych, w Uniwersytetach Powszechnych wymagają szerszej i wnikliwszej analizy, gdyż jest to bodaj jedyna w naszej literaturze pedagogicznej próba opisu tego rodzaju prac. Cenna natomiast jest wia-

domość o pracach zespołów nauczycieli poszczególnych przedmiotów oraz o udziale w nich słuchaczy. Nie dość dokładnie przedstawiła Autorka projektowany od 1939/40 r. szkół. nowy układ godzin lekcyjnych — nie 45-minutowe lekcje i każda inna, lecz „wieczory pracy zespołów” pod kierunkiem nauczyciela.

Słusznie natomiast podkreśliła Autorka fakt, że Sekcja Oświaty Pozaszkolnej była stałym miejscem licznych badań i doświadczeń, że sprawdzone wyniki i osiągnięcia były wykorzystywane nie tylko w Warszawie, ale korzystały z nich placówki pozaszkolne w innych województwach, że doświadczenia warszawskie bywały przedmiotem dużego zainteresowania i cieszyły się uznaniem na zjazdach i konferencjach za granicą (Czechosłowacja, Belgia, Anglia). Z inicjatywy pracowników Sekcji została stworzona specjalna instytucja, tzw. „Skarb Pracy Kulturalno-Oświatowej”. Z funduszy tej instytucji wybudowano przed wojną Dom Pracy Kulturalnej, w którym mieścił się Instytut Oświaty Dorosłych, Poradnia Świetlicowa, Redakcja „Teatru Ludowego”. Pracownicy Zarządu Sekcji byli autorami pierwszego projektu ustawy o oświacie pozaszkolnej.

Na pewno rozmiary książki uniemożliwiły przedstawienie wielu jeszcze ciekawych koncepcji, inicjatyw, bardziej szczegółowych opisów różnych poczynań metodycznych i wychowawczych z zakresu pracy oświatowej w omawianym okresie. Trzeba jednak bardzo mocno podkreślić, że i w tych warunkach Autorka, która przez wiele lat była kierowniczką Sekcji Oświaty Pozaszkolnej, umiała odtworzyć ten specyficzny klimat, jaki cechował pracę szkół, świetlic i Uniwersytetów Powszechnych, prowadzonych przez Sekcję Oświaty Pozaszkolnej. Między wierszami suchego nieraz sprawozdania uważny czytelnik odnajdzie głęboki nurt bogatej działalności oświatowej i wychowawczej. Zrozumie, jak wielką rolę w tej pracy odgrywała postawa ideowa pracowników Sekcji.

Ogólnie mówiono, że byli to ludzie po-

stępowi, krytyczni, szukający wyjścia z trudnej ówczesnej sytuacji, marzący o sprawiedliwości społecznej, często o nią walczący. Praca w Sekcji Oświaty Pozaszkolnej nie była bowiem pracą filantropijną, lagodzącą czy usypiającą. Poza nauczaniem — ogromną rolę przywiązywano do różnych akcji społeczno-wychowawczych, przede wszystkim zaś do działalności samorządowej. Udział w Kole Oświatowym uczniów szkół i Uniwersytetów Powszechnych oraz w samorządach świetlicowych nie tylko sprzyjał trwałym przyjaźniom, ale wyrabiał społecznie, rozbudzał świadomość, uczył solidarności, wpływał na większą swobodę wypowiedzania się i pewność siebie.

W wyniku szeroko prowadzonej akcji oświatowej wielu uczestników placówek Oświaty Pozaszkolnej zajmowało różne stanowiska w Związkach Zawodowych, spółdzielniach i innych instytucjach społecznych, w czasie okupacji działali w konspiracji, a po wojnie spotkali się jako działacze w różnych instytucjach państwowych i społecznych (Spółdzielczość, Milicja Obywatelska, Rady Zakładowe).

Wielką krzywdą dla książki, którą powinien dokładnie przeczytać i przemyśleć każdy pracownik oświaty i każdy nauczyciel uczelni dla ludzi dorosłych, jest zaskakująco nieodpowiedzialna szata edytorska. Po przeczytaniu książki nasuwa się też przypuszczenie, że właściwie nie przeprowadzono żadnej korekty. Na 216 stronach druku wynotujemy przeszło dwieście błędów zecer- skich i, niestety, również merytorycznych. Dotkliwie np. zniekształcony został rozdział o realizacji planu 10-letniego. Nie daje on obrazu podejmowanych prac teoretycznych i nowych założeń metodycznych oraz różnych inicjatyw organizacyjnych. Do nich należały nowe zupełnie w Polsce koncepcje stworzenia specjalnych instytucji przejmujących stopniowo wypróbowane w Sekcji działania, jak np. sposoby organizowania urlopów wypoczynkowych, ruchu krajoznawczego oraz wszelkie formy organi-

zowania czasu wolnego po pracy. Cały ten rozdział zapewne wskutek skróceń tekstu staje się dla czytelników mało zrozumiały.

Również szata zewnętrzna książki, druk i ograniczony nakład świadczą o braku zrozumienia ze strony instytucji wydawniczej celu, jakiemu powinna służyć książka, która jest niezwykle do-

kładnym, a tym samym cennym sprawozdaniem z działalności, wysiłków, badań i poszukiwań jednej z najciekawszych instytucji w historii polskiej pedagogiki, instytucji pionierskiej, działającej nieprzerwanie przez ćwierć wieku.

MARIA ROERICHOWA
Warszawa

BIBLIOGRAFIA

JANINA MARCINIAK
Warszawa

BIBLIOGRAFIA ZAWARTOŚCI DWUDZIESTU ROCZNIKÓW „PRZEGLĄDU HISTORYCZNO-OŚWIATOWEGO” (1947—1977)

SPIS TREŚCI

Układ <i>Bibliografii</i>	266
Opis bibliograficzny roczników I—XX	266
Bibliografia:	269
I. Zagadnienia ogólne	269
II. Historia oświaty i myśli pedagogicznej	271
1. Okres do końca XVIII wieku	271
2. Okres zaborów	273
3. Okres międzywojenny	277
4. Okres drugiej wojny światowej	280
5. W trzydziestoleciu PRL	284
III. Historia ruchu nauczycielskiego	285
IV. Historia szkół	288
V. Materiały biograficzne	291
VI. Kronika	297
VII. Recenzje	301
VIII. Bibliografie	314
IX. Z prac Komisji Historycznej i Biura Historii ZNP	315
X. Varia	317
Indeks autorów, recenzentów i korespondentów	318
Wykaz kryptonimów i pseudonimów	326

UKŁAD BIBLIOGRAFII

Bibliografia zawartości dwudziestu roczników „Przeglądu Historyczno-Oświatowego” posiada układ tematyczny ze względu na różnorodność treści czasopisma, jak i dla ułatwienia czytelnikom wyszukania potrzebnych im materiałów.

Pozycje w działach I—IV, VI, VIII—X ułożone są alfabetycznie, według nazwiska autora lub tytułu. Natomiast w dziale V pt. „Materiały biograficzne” zastosowano układ podmiotowy, według nazwiska osoby, której dotyczy dany biogram, artykuł czy nawet nekrolog. Zastosowanie innej czcionki (spacja) ułatwi orientację w układzie.

Pozycje działu VII: „Recenzje”, ułożone są alfabetycznie, według nazwiska autora lub tytułu recenzowanej książki, a nazwisko recenzenta umieszczono w dalszej części opisu bibliograficznego. Opis recenzowanej pozycji skrócono, pozostawiając jedynie elementy niezbędne — opuszczono takie dane, jak: podtytuł, wydawca, liczba stron, seria itp. Wszystkie opisy pozycji recenzowanych zweryfikowano na podstawie danych zawartych w „Przewodniku Bibliograficznym”.

Na końcu opisu bibliograficznego każdej pozycji w działach: I—V i X, podano informacje, w jakiej rubryce redakcyjnej pisma dana pozycja się znajduje (np. „Artykuły”, „Materiały”, „Sylwetki” i in.). W dziale VI — „Kronika” — pozostały w *Bibliografii...* jedynie materiały o charakterze ściśle kronikarskim, natomiast wszystkie inne pozycje drukowane w „Przeglądzie Historyczno-Oświatowym” w rubryce o tej samej nazwie, ale posiadające charakter monograficzny, zamieszczono w innych działach tematycznych. Tak np. w dziale IV: „Historia szkół”, znalazły się wszystkie pozycje z cyklu „Szkoly Jubilatki”, a także inne monografie szkół opublikowane w „Przeglądzie Historyczno-Oświatowym” w rubryce „Kronika”.

Pozycje w działach: VII, VIII i IX („Recenzje”, „Bibliografia”, „Z prac Komisji Historycznej...”), pokrywają się całkowicie z układem pisma. Materiały zawarte w ostatniej części kwartalnika pt. „Listy i polemiki” nie zostały w niniejszej *Bibliografii* wyodrębnione, ponieważ zamieszczono je przy pozycjach, których dotyczą.

Bibliografia została zaopatrzona w indeks alfabetyczny autorów, recenzentów i korespondentów oraz wykaz kryptonimów i pseudonimów wraz z ich rozwiązaniem we wszystkich wypadkach, w których to było możliwe.

OPIS BIBLIOGRAFICZNY ROCZNIKÓW I—XX „PRZEGLĄDU HISTORYCZNO-OŚWIATOWEGO”

R. I: 1947 nr 1—3/4 + spis treści.

Podtyt.: Kwartalnik poświęcony badaniom dziejów oświaty i wychowania w Polsce.
Reaktor: Jan Hulewicz.

Wydawca: Związek Nauczycielstwa Polskiego, w nr 3/4 „Nasza Księgarnia”.

Miejsce wydania: Kraków.

Ss.: 192, 329, 159.

R. II: 1959 nr 1(5)—2(6) + spis treści.

Podtyt.: Kwartalnik Związku Nauczycielstwa Polskiego poświęcony dziejom wychowania i oświaty.

Redakcja: Ryszard Wroczyński (red. naczelny), Jan Hulewicz, Tadeusz Nowacki, Teofil Wojeński.

Rada Redakcyjna: Henryk Barycz, Jan Dobrzański, Józef Kwiatek, Wacław Polkowski, Stanisław Tync.

Sekretarz redakcji: Wanda Ferens.

Wydawca: Państwowe Wydawnictwo Literatury Dziecięcej „Nasza Księgarnia”.

Miejsce wydania: Warszawa.

Ss.: 179, 200.

Nakład: 4000, 4253 egz.

Spis treści w jęz.: ros., ang., franc.

R. III: 1960 nr 1(7)—4(10) + spis treści.

Wydawca: Instytut Wydawniczy „Nasza Księgarnia”.

Ss.: 192, 138, 151, 171.

Nakład: 3253, 3500, 2600, 1700 egz.

Spisy treści i streszczenia w jęz. ros. i ang.

R. IV: 1961 nr 1(11)—4(14) + spis treści, ss. 553.

Sekretarz redakcji (od nr 3): Anna Mońka-Stanikowa.

Redaktor wydawnictwa (od nr 4): Helena Żytkowicz.

Nakład: 1150, 1150, 1150, 1200 egz.

R. V: 1962 nr 1(15)—4(18) + spis treści, ss. 723.

Sekretarz redakcji (od nr 3): Wanda Wyrobkowa.

Redaktor wydawnictwa (od nr 2): Lucyna Michalska.

Nakład: 980, 980, 980, 980, 1468.

R. VI: 1963 nr 1(19)—4(22) + spis treści, ss. 484.

Redakcja (od nr 4): Ryszard Wroczyński (red. naczelny), Jan Hulewicz, Tadeusz Nowacki.

Sekretarz redakcji: Wanda Wyrobkowa-Pawłowska.

Redaktor wydawnictwa (od nr 3): Helena Żytkowicz.

Nakład: 1055, 1055, 1009, 1411 egz.

R. VII: 1964 nr 1(23)—4(26) + spis treści, ss. 517.

Redakcja: Ryszard Wroczyński (red. naczelny), Jan Hulewicz, Zbigniew Marciniak, Tadeusz Nowacki.

Rady Redakcyjnej — brak.

Nakład: 1639, 1342, 1342, 1639 egz.

R. VIII: 1965 nr 1(27)—4(30) + spis treści, ss. 728

Rada Redakcyjna: Henryk Barycz, Jan Dobrzański, Henryk Jabłoński, Łukasz Kurdybacha, Bogusław Leśnodorski, Czesław Madajczyk, Michał Szulkin, Tomasz Szczechura, Marian Walczak, Władysław Wawrzynowski.

Redaktor wydawnictwa (od nr 2): Maria Horowitzowa.

Nakład: 1700, 1005, 3918, 918 egz.

R. IX: 1966 nr 1(31)—4(34) + spis treści ss. 523.

Nakład: 1077, 1076, 1700, 1700 egz.

R. X: 1967 nr 1(35)—4(38) + spis treści, ss. 559.

Redaktor wydawnictwa (od nr 3): Wanda Wacińska.

Nakład: 1817, 856, 1330, 1150 egz.

R. XI: 1968 nr 1(39)—4(42) + spis treści, ss. 580.

Przewodniczący Rady Redakcyjnej: Bogusław Leśnodorski.

Nakład: 790, 1267, 1463, 1465 egz.

Dodatek do nr 1(39): Spis treści za lata 1947—1967. Indeks autorów. Ss. 32, nakład 790 egz.

R. XII: 1969 nr 1(43)—4(46) + spis treści, ss. 607.

Nakład: 1623, 1023, 1459, 1009 egz.

R. XIII: 1970 nr 1(47)—4(50) + spis treści, ss. 655.

Rada Redakcyjna: Henryk Barycz, Stanisław Brzozowski, Mirosława Chamcówna, Jan Dobrzański, Henryk Jabłoński, Kazimierz Kubik, Łukasz Kurdybacha, Bogusław Leśnodorski (przewodn.), Stanisław Mach, Stanisław Michalski, Tomasz Szczechura, Marian Walczak, Władysław Wawrzynowski.

Nakład: 961, 1164, 1006, 867 egz.

R. XIV: 1971 nr 1(51)—4(54) + spis treści, ss. 651.

Nakład: 1004, 834, 1289, 889 egz.

R. XV: 1972 nr 1(55)—4(58) + spis treści, ss. 715.

Nakład: 782, 782, 815, 813 egz.

R. XVI: 1973 nr 1(59)—4(62) + spis treści, ss. 584.

Redakcja (od nr 3): Ryszard Wroczyński (red. naczelny), Jan Hulewicz, Józef Miąso, Tadeusz Nowacki.

Rada Redakcyjna (od nr 2): Henryk Barycz, Stanisław Brzozowski, Mirosława Chamcówna, Jan Dobrzański, Henryk Jabłoński, Kazimierz Kubik, Bogusław Leśnodorski (przewodn.), Stanisław Mach, Stanisław Michalski, Tomasz Szczechura, Marian Walczak, Władysław Wawrzynowski.

Nakład: 934, 838, 941, 941 egz.

R. XVII: 1974 nr 1(63)—4(66) + spis treści, ss. 608.

Teksty obcojęzyczne tłumaczyli (od nr 2): Danuta Mierzejewska, Aleksy Szymoniuk.

Nakład: 1015, 867, 888, 943 egz.

R. XVIII: 1975 nr 1(67)—4(70) + spis treści, ss. 629.

Teksty obcojęzyczne tłumaczyli (od nr 3): Wanda Bobrowska, Juliusz Mierzejewski.

Nakład: 1349, 1364, 1373, 1388 egz.

R. XIX: 1976 nr 1(71)—4(74) + spis treści, ss. 600.

Nakład: 1083, 955, 1005, 2000 egz.

R. XX: 1977 nr 1(75)—4(78) + spis treści, ss. 516.

Teksty obcojęzyczne tłumaczyli (od nr 4): Mikołaj Dubrawski, Juliusz Mierzejewski.

Nakład: 1177, 1178, 1220, 1220 egz.

NUMERY TEMATYCZNE:

- × 1960 nr 1(7) — wprowadzenie obowiązku szkolnego w Łodzi.
- 1963 nr 2(20) — 600-lecie Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- × 1964 nr 2(24) — oświata na Warmii i Mazurach, zaprojektowany przez Katedrę Historii Oświaty i Wychowania Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Gdańsku.
- 1965 nr 1(27) — oświata rolnicza.
- 1965 nr 3(29) — 60 lat Związku Nauczycielstwa Polskiego.
- 1967 nr 1(35) — teatr ludowy, przygotowany przy współpracy działaczy ruchu teatrów ludowych.
- 1967 nr 4(38) — 50-lecie Rewolucji Październikowej.

- × 1968 nr 2(40) — numer gdański.
- 1969 nr 3(45) — 25 lat PRL.
- × 1970 nr 2(48) — oświata na Śląsku, przygotowany przy współudziale zespołu pracowników Instytutu Śląskiego w Opolu pod kierunkiem doc. dra Teodora Musioła.
- × 1971 nr 3(61) — oświata w okręgu kielecko-radomskim.
- 1972 nr 3(57) — Komisja Edukacji Narodowej.
- × 1974 nr 2(64) — numer łódzki.
- 1975 nr 2(68) — numer poświęcony ZNP.
- × 1976 nr 4(74) — numer gdański, przygotowany przy współpracy zespołu Komisji Historycznej ZNP w Gdańsku.
- 1977 nr 1(75) — tajna oświata w czasie II wojny światowej.

BIBLIOGRAFIA

I. ZAGADNIENIA OGÓLNE

1. BARYCZ HENRYK: Nowa synteza dziejów Uniwersytetu Jagiellońskiego. Rozważania — 1966 nr 3 s. 283—331. Dz. Artykuły.
Errata — 1966 nr 4 s. 524.
2. BARYCZ HENRYK: Stan i perspektywy rozwoju historii oświaty i wychowania w Polsce — 1947 nr 3/4 s. 3—14. Dz. Artykuły.
3. BARYCZ HENRYK: Uniwersytet Wiedeński w życiu umysłowym Polski — 1965 nr 4 s. 639—688. Dz. Artykuły.
4. BRODOWSKA HELENA: Z dziejów szkół rolniczych w Polsce — 1959 nr 2 s. 27—48, il., portr. Dz. Artykuły.
5. CHAMCÓWNA MIROŚLAWA: Stan i potrzeby badań nad dziejami szkolnictwa i oświaty na Śląsku — 1970 nr 2 s. 177—187. Dz. Artykuły.
6. DYSKUSJA nad nauczaniem historii, oświaty i wychowania w szkołach wyższych [zorganizowana w dn. 14 IV 1972 przez Radę Redakcyjną i Redakcję „Przeglądu Historyczno-Oświatowego” oraz Biuro Historii ZNP] — 1972 nr 4 s. 647—681.
Zagajenie i zamknięcie dyskusji: RYSZARD WROCZYŃSKI.
Referat: zob. poz. 21.
Głosy w dyskusji: ZDZISŁAW LIBERA, STEFAN WOŁOSZYN, KAMILA MROZOWSKA, JANUSZ ZARNOŃSKI, JAN LEGOWICZ, JAN HULEWICZ, TADEUSZ NOWACKI, JERZY MATERNICKI, MIROŚLAWA CHAMCÓWNA, ZDZISŁAW GROT, RYSZARD WROCZYŃSKI, JANINA SCHOENBRENNER, BOŻENNA KRZYWOBŁOCKA, FELIKS W. ARASZKIEWICZ, JAN KUPIEC, STANISŁAW MAUERSBERG, STANISŁAW MICHAŁSKI, JAN DOBRZAŃSKI, TEODOR MUSIOŁ, JOZEF KRASUSKI, JANINA CHODAKOWSKA, JULIAN DYBIEC, KAZIMIERZ KUBIK, JOZEF PŁOSKI, WANDA NOWACKA, JOZEF MIĄSO, FRANCISZEK FILIPOWICZ.
7. DYSKUSJA nad rolą badań historycznych w prognozowaniu oświaty [zorganizowana przez Komisję Historyczną ZNP 7 III 1974 r.] — 1974 nr 3 s. 318—338. Dz. Artykuły.
Referat wprowadzający: — zob. poz. 45.
Głosy w dyskusji: STEFAN WOŁOSZYN, ALEKSANDER KAMIŃSKI, STANISŁAW MAUERSBERG, ZDZISŁAW LIBERA, FELIKS W. ARASZKIEWICZ, KAZIMIERZ KUBIK, STANISŁAW KOWALIK, KAMILA MROZOWSKA, TADEUSZ PILCH, CZESŁAW MAJOREK, KALINA BARTNICKA, FRANCISZEK FILIPOWICZ, JOZEF MIĄSO, JERZY MYŚLIŃSKI, KAJETAN HADZELEK, TOMASZ SZCZUCHURA, STANISŁAW MICHAŁSKI.
8. DYSKUSJA nad rolą i znaczeniem historii oświaty i wychowania w kształceniu nauczycieli [zorganizowana w dn. 27 III 1971 r. przez Radę Redakcyjną i Redakcję „Przeglądu Historyczno-Oświatowego” oraz Biuro Historii ZNP] — 1971 nr 4 s. 501—548.
Zagajenie dyskusji: Bogusław Leśnodorski.
Referaty: zob. poz. 13 i 25.
Głosy w dyskusji: RYSZARD WROCZYŃSKI, TEODOR MUSIOŁ, JANINA SCHO-

ENBRENNER, MIROSLAWA CHAMCOWNA, STEFAN WOŁOSZYN, FELIKS W. ARASZKIEWICZ, JAN HULEWICZ, ZDZISŁAW GROT, KAZIMIERZ KUBIK, STANISŁAW HERBST, ZDZISŁAW LIBERA, KAZIMIERZ MAJ, STANISŁAW MICHAŁSKI, EUGENIA PODGÓRSKA, WAWRZYNIEC DUSZA, HELENA BRODOWSKA, BOŻENNA KRZYWOBŁOCKA, KAJETAN HADZELEK, BOGDAN SUCHODOLSKI, MARIAN FAŁSKI, TADEUSZ NOWACKI, ZBIGNIEW MARCINIAK, WALDEMAR VOISÉ, KAMILLA MROZOWSKA, WŁADYSŁAW WAWRZYNOWSKI.

9. GORAWSKI KAZIMIERZ: Z dziejów polskiego szkolnictwa naftowego w latach 1895—1963 — 1964 nr 3 s. 368—371. Dz. Materiały.

10. HAJDUKIEWICZ LESZEK: Szkolnictwo i wychowanie okresu staropolskiego w problematyce badań dwudziestolecia 1945—1964 — 1966 nr 1 s. 7—62. Dz. Artykuły.

Polem. CIESLA MICHAŁ — 1966 nr 3 s. 390.

11. HAJDUKIEWICZ LESZEK: Z przeszłości szkół pińczowskich (1586—1914) — 1959 nr 2 s. 95—149. Dz. Artykuły.

12. HULEWICZ JAN: Stan i potrzeby badań nad dziejami zawodowego ruchu nauczycielskiego w Polsce — 1965 nr 3 s. 303—353. Dz. Artykuły.

Polem. KOLANKO JAN — 1966 nr 3 s. 390—392; oraz — SZAFLIK JÓZEF RYSZARD — 1966 nr 4 s. 524.

13. HULEWICZ JAN: Stan upowszechnienia wydawnictw historyczno-oświatowych wśród nauczycieli. [Referat dyskusyjny — zob. poz. 8] — 1971 nr 4 s. 509—513. Dz. Artykuły.

14. HULEWICZ JAN, WROCZYŃSKI RYSZARD: 10 lat „Przeglądu Historyczno-Oświatowego” — 1968 nr 1 s. 7—14. Dz. Artykuły.

15. KACZMAREK ROMAN: Materiały do dziejów szkolnictwa w łódzkich archiwach — 1947 nr 3/4 s. 144—148. Dz. Materiały.

16. KASPEROWICZOWA HELENA: Warszawskie szkoły średnie ogólnokształcące w latach 1915—1944 — 1969 nr 2 s. 187—202. Dz. Materiały.

17. KOSIK EUGENIUSZ: Dzieje szkolnictwa checińskiego do 1863 roku — 1975 nr 3 s. 427—434. Dz. Materiały.

18. ŁAKOMY HENRYK: Działalność Uniwersytetu Ludowego im. Adama Mickiewicza w Krakowie — 1973 nr 3 s. 356—378, tab. Dz. Artykuły.

19. MARCINIAK ZBIGNIEW: Stan i potrzeby badań nad dziejami zawodowego nauczycielstwa polskiego — 1971 nr 3 s. 313—334. Dz. Artykuły.

Polem. HULEWICZ JAN — 1972 nr 2 s. 335—336.

Odp. MARCINIAK ZBIGNIEW — 1972 nr 4 s. 713.

20. MASSALSKI ADAM: Źródła do dziejów oświaty przechowywane w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Kielcach — 1973 nr 3 s. 389—406. Dz. Materiały.

21. MIAŚO JÓZEF: O potrzebie przygotowania nowych podręczników historii wychowania oraz wydawnictw pomocniczych. [Referat wprowadzający do dyskusji — zob. poz. 6] — 1972 nr 4 s. 649—654. Dz. Artykuły.

22. MIŚKIEWICZ WITOLD: Ewolucja form i metod kształcenia rolniczego w Polsce na poziomie niższym — 1965 nr 1 s. 42—57. Dz. Artykuły.

23. MONKA-STANIKOWA ANNA: Wychowanie fizyczne w szkole polskiej na podstawie badań bibliograficznych — 1959 nr 2 s. 151—162. Dz. Artykuły.

24. MORAWSKA-SAWA ELŻBIETA: Zarys historii instytucji wychowawczej — Towarzystwa Opieki nad Ociemniałymi — 1972 nr 1 s. 116—132, il. Dz. Materiały.

25. MROZOWSKA KAMILLA: Obecna sytuacja historii wychowania jako przedmiotu kształcenia pedagogicznego. [Referat wprowadzający do dyskusji — zob. poz. 8] — 1971 nr 4 s. 503—508. Dz. Artykuły.

26. MROZOWSKA KAMILLA: Z dalekiej i bliskiej przeszłości szkolnictwa świeckiego we Francji — 1964 nr 3 s. 318—361. Dz. Artykuły.

27. NATURSKA EUGENIA: Kształtowanie się szkolnictwa powszechnego dla dorosłych w Polsce (1864—1939) — 1970 nr 4 s. 606—620. Dz. Materiały.

28. NOWACKI TADEUSZ: Badania w zakresie historii oświaty zawodowej (stan i potrzeby) — 1963 nr 4 s. 375—381. Dz. Artykuły.
29. NOWACKI TADEUSZ: Formy przygotowania do działalności produkcyjnej w feudalizmie — 1961 nr 2 s. 233—242, tabl. Dz. Materiały.
30. NOWACKI TADEUSZ W.: Osiągnięcie oświatowe Wielkiej Rewolucji Październikowej — 1977 nr 3 s. 243—257. Dz. Artykuły.
31. NOWACKI TADEUSZ: U źródeł idei włączenia młodzieży w procesy produkcji — 1959 nr 1 s. 59—91. Dz. Artykuły.
32. NOWACKI TADEUSZ: W leninowską rocznicę — 1970 nr 1 s. 9—24. Dz. Artykuły.
33. ODPOWIEDŹ Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego [na Wnioski — zob. poz. 43] — 1971 nr 4 s. 548.
34. PANKIEWICZ MICHAŁ: Z dziejów szkolnictwa polskiego w Brazylii — 1959 nr 2 s. 163—173, il. Dz. Materiały.
35. REYCHMAN JAN: Z dziejów nauczania języków wschodnich w Polsce — 1966 nr 1 s. 63—77. Dz. Artykuły.
36. RĘGOROWICZ LUDWIK: Wspomnienia z pracy oświatowej na Górnym Śląsku — 1970 nr 2 s. 317—322. Dz. Materiały.
37. SŁODKOWSKI WŁADYSŁAW: Z dziejów recepcji szkolnej dzieł Henryka Sienkiewicza — 1970 nr 1 s. 38—54. Dz. Artykuły.
38. SUCHODOLSKI BOGDAN: Jan Amos Komeński i nasza współczesność — 1971 nr 2 s. 179—198, il. Dz. Artykuły.
39. SUCHODOLSKI BOGDAN: Polskie badania nad dziejami myśli pedagogicznej (1945—1962) — 1962 nr 4 s. 562—585. Dz. Artykuły.
40. TRZYNADŁOWSKI JAN: Zakład Narodowy im. Ossolińskich i jego znaczenie w dziejach oświaty w Polsce — 1968 nr 1 s. 80—87, il. Dz. Kronika.
41. WIECZOREK TADEUSZ: Geneza pozaszkolnego przysposobienia rolniczego w Polsce — 1965 nr 1 s. 7—41. Dz. Artykuły.
42. WIECZOREK TADEUSZ: Z dziejów ludowej oświaty rolniczej w Polsce — 1962 nr 4 s. 586—624. Dz. Artykuły.
43. WNIOSKI w sprawie aktualnej sytuacji historii oświaty i wychowania jako przedmiotu kształcenia nauczycieli — 1971 nr 2 s. 177—178.
Z narady Rady Redakcyjnej i Redakcji „Prz. hist.-ośw.” oraz Komisji Historycznej ZG ZNP.
44. WROCZYŃSKI RYSZARD: Jan Henryk Pestalozzi w pedagogice polskiej — 1971 nr 2 s. 199—212, il. Dz. Artykuły.
45. WROCZYŃSKI RYSZARD: Rola badań historyczno-oświatowych w prognozowaniu oświaty. [Referat wprowadzający do dyskusji — zob. poz. 7] — 1974 nr 3 s. 309—317. Dz. Artykuły.

II. HISTORIA OŚWIATY I MYŚLI PEDAGOGICZNEJ

I. OKRES DO KOŃCA XVIII WIEKU

46. BĘŁZ MARIA: Problematyka obrad wydziałowych nauczycieli szkół średnich Komisji Edukacji Narodowej, przeprowadzonych w dniach 5—7 sierpnia 1790 r. w Koronie — 1972 nr 3 s. 485—504. Dz. Artykuły.
47. BIENKOWSKA BARBARA: Szkolna recepcja teorii Kopernika w Polsce w XVII i XVIII wieku — 1972 nr 4 s. 575—611, il. Dz. Artykuły.
48. BIENKOWSKA BARBARA, BIENKOWSKI TADEUSZ: Postępowe nurty w polskim szkolnictwie XVII i pierwszej połowy XVIII wieku — 1972 nr 3 s. 347—376. Dz. Artykuły.

49. ENDER JANINA: Sprawa kształcenia kobiet w dobie Komisji Edukacyjnej — 1972 nr 3 s. 462—484. Dz. Artykuły.
50. GRABSKI WŁADYSŁAW MARIA: Geneza idei edukacji narodowej w Polsce XVIII wieku — 1972 nr 3 s. 386—402. Dz. Artykuły.
51. HAJDUKIEWICZ LESZEK: Podstawy ideowe i organizacyjne kolonii akademickich Uniwersytetu Krakowskiego (1588—1773). (Stan badań — problematyka — postulaty) — 1963 nr 2 s. 137—200, il. Dz. Artykuły.
52. KUBIK KAZIMIERZ: Postępowe tradycje oświatowe Gdańska z czasów I Rzeczypospolitej — 1964 nr 2 s. 159—182, il. Dz. Artykuły.
53. LIPKA STANISŁAW: Zajęcia praktyczne z miernictwa w szkołach polskich VXIII wieku — 1961 nr 4 s. 469—474. Dz. Artykuły.
54. LUTZOWA HANNA: Wydział Instrukcji w Radzie Najwyższej Narodowej w okresie powstania kościuszkowskiego — 1974 nr 4 s. 498—518, il. Dz. Artykuły.
55. MIĄSO JÓZEF: Pokłosie 200 rocznicy Komisji Edukacji Narodowej — 1974 nr 2 s. 167—176. Dz. Artykuły.
56. MILCZAREK JAN: Z dziejów szkolnictwa elementarnego na wsi sieradzkiej od czasów Komisji Edukacji Narodowej do powstania listopadowego — 1972 nr 3 s. 518—527, tab. Dz. Materiały.
57. MIZIA TADEUSZ: Jedna z pierwszych czytelni w Polsce — 1968 nr 1 s. 75—79. Dz. Artykuły.
58. MIZIA TADEUSZ: Sprawa nauczyciela szkoły elementarnej w czasach Komisji Edukacji Narodowej — 1872 nr 3 s. 434—461, il. Dz. Artykuły.
59. MROZOWSKA KAMILLA: Historia szkolnictwa polskiego w dobie Oświecenia. Przegląd wydawnictw 1945—1965 — 1965 nr 2 s. 123—156. Dz. Artykuły.
60. MROZOWSKA KAMILLA: Pierwsza polska podróż pedagogiczna u schyłku XVIII w. — 1966 nr 3 s. 332—348. Dz. Artykuły.
61. MROZOWSKA KAMILLA: Tradycje Komisji Edukacji Narodowej w szkolnictwie polskim XIX wieku — 1972 nr 3 s. 403—424, il. Dz. Artykuły.
62. MROZOWSKA KAMILLA: Trzy jubileusze Komisji Edukacji Narodowej 1873—1923—1973. (Przegląd dorobku i postulaty) — 1971 nr 1 s. 9—40. Dz. Artykuły.
63. OSIŃSKA WANDA: Dzieła Jana Amosa Komeńskiego w bibliotekach czechosłowackich i polskich. Szkic porównawczy — 1961 nr 4 s. 497—504. Dz. Materiały.
64. OSTROWSKI WINCENTY: Stosunki oświatowe na wsi śląskiej w drugiej połowie XVII wieku — 1971 nr 1 s. 41—58. Dz. Artykuły.
65. PODGÓRSKA EUGENIA: Komisja Edukacji Narodowej a problemy nauczyciela — 1974 nr 2 s. 155—166. Dz. Artykuły.
66. PODGÓRSKA EUGENIA: Komisja Edukacji Narodowej a ruch nauczycielski — 1972 nr 3 s. 425—433. Dz. Artykuły.
67. REYCHMAN JAN: Scholarze polscy na akademiach węgierskich w XVII—XIX w. — 1966 nr 4 s. 423—432. Dz. Artykuły.
68. REYCHMAN JAN: Stan i postulaty literatury historycznej w dawnym Kolegium w Podolińcu — 1969 nr 4 s. 443—454. Dz. Artykuły.
69. RZEMIENIUK FLORENTYNA: Dzieje szkół elementarnych w Bodzentynie — 1972 nr 2 s. 279—300, tab. Dz. Materiały.
70. SALMONOWICZ STANISŁAW: Nauka astronomii w Toruńskim Gimnazjum Akademickim w dobie baroku i oświecenia (1660—1793) — 1972 nr 4 s. 612—646, il. Dz. Artykuły.
71. SŁOWIKOWSKI TADEUSZ, ILNICKA-MIDUCHOWA ROMA: Sprawa wojen i pokoju powszechnego w polskich podręcznikach do nauczania historii w dobie Komisji Edukacji Narodowej — 1972 nr 3 s. 528—540. Dz. Materiały.
72. STEPIEN ROMAN: Korespondencja Waleriana Wąsowskiego z sekretarzem Szkoły Głównej Koronnej — 1972 nr 3 s. 541—559. Dz. Materiały.

73. STRZAŁKOWSKI KAZIMIERZ: Nysanie na Uniwersytecie Jagiellońskim w XV i na początku XVI wieku — 1970 nr 2 s. 247—257, tabl. Dz. Materiały.
74. SUCHODOLSKI BOGDAN: Tajemnica sukcesu Komisji Edukacji Narodowej — 1972 nr 3 s. 377—385, il. Dz. Artykuły.
75. SZYMAŃSKI STANISŁAW: Szkoła budownicza Antoniego Tyzenhauza — 1973 nr 4 s. 477—497. Dz. Artykuły.

2. OKRES ZABORÓW

76. ARTYMIAK ANTONI: Wpływ wydarzeń rewolucyjnych 1905—1907 roku na rozwój polskiego szkolnictwa w Kielecczyźnie — 1962 nr 2 s. 231—242. Dz. Artykuły.
77. BANACZKOWSKI PIOTR: Sprawy szkolne i życie oświatowe w małym miasteczku przed pierwszą wojną światową — 1960 nr 3 s. 96—104. Dz. Materiały.
78. BANDURKA MIECZYSLAW: Z dziejów walki nauczycieli łódzkich o szkołę polską podczas rewolucji 1905—1907 r. — 1961 nr 3 s. 339—348. Dz. Artykuły.
79. BARSZCZEWSKA ALINA: Memoriał Kajetana Garbińskiego z roku 1831 w sprawie reformy wychowania — 1961 nr 4 s. 483—496. Dz. Materiały.
80. BARTYŚ JULIAN: Pierwsza polska szkoła rolnicza dla chłopców. (Szkoły „pa-robocze” Stanisława Zamoyskiego w dobrach Maciejowice w latach 1812—1838) — 1969 nr 1 s. 7—21. Dz. Artykuły.
81. BARYCZ HENRYK: U narodzin uniwersyteckiego studium filologii romańskiej w Polsce — 1961 nr 1 s. 3—16. Dz. Artykuły.
82. BENDER RYSZARD: Młodzież szkolna Lublina w akcji przedpowstaniowej 1861—1863 — 1962 nr 2 s. 219—230. Dz. Artykuły.
83. BIELAK FRANCISZEK: „Promieniowcy” i „Tekowcy” w Sanoku (1905—1907) — 1970 nr 4 s. 571—579. Dz. Materiały.
84. BOBROWSKA BRONISŁAWA: Zjednoczenie. Dzieje pewnego stowarzyszenia. Wstęp — [Hulewicz Jan]. J. H. — 1963 nr 2 s. 229—261. Dz. Materiały.
85. BOBROWSKA-NOWAK WANDA: Polskie Towarzystwo Badań nad Dziećmi w świetle dokumentów — 1973 nr 1 s. 9—27. Dz. Artykuły.
86. BOBROWSKA-NOWAK WANDA: Problemy pedagogiczne na łamach „Szkoły” w latach siedemdziesiątych ubiegłego stulecia — 1971 nr 2 s. 261—277, il. Dz. Materiały.
87. CHLEBOWCZYK JÓZEF: Szkolnictwo na Śląsku Cieszyńskim na przełomie XVIII—XIX wieku — 1970 nr 2 s. 201—210. Dz. Artykuły.
88. DEMEL MACIEJ: Z dziejów opieki nad dzieckiem i higieny wychowawczej w Warszawie na przełomie XIX i XX wieku — 1963 nr 3 s. 303—331, il. Dz. Artykuły.
89. DOBRZAŃSKI JAN: Szkolnictwo i oświata pierwszej połowy XIX wieku w Polsce w problematyce badań ostatniego dwudziestolecia — 1964 nr 4 s. 393—404. Dz. Artykuły.
90. DZIENNIK Pestalozziego o wychowaniu jego syna. (Tagebuch Pestalozzis über die Erziehung seines Sohnes). [W:] J. H. Pestalozzi, Sämtliche Werke, T. 1. s. 115—130. (Tłum. Ryszard Wroczyński) — 1971 nr 2 s. 221—232. Dz. Materiały.
91. ENDER JANINA: Memoriał Adama Plewego w sprawie szkolnictwa z 1861 roku — 1970 nr 3 s. 421—431. Dz. Materiały.
92. ENDER JANINA: Początki kształcenia nauczycielek w Polsce — 1970 nr 1 s. 25—37. Dz. Artykuły.
93. ENDER JANINA: Raport z r. 1867 Teodora Wittego do cesarza Aleksandra II — 1971 nr 1 s. 87—101. Dz. Materiały.
94. ENDER JANINA: Walka o język polski w szkolnictwie na Śląsku w latach 1816—1918 — 1970 nr 2 s. 188—200. Dz. Artykuły.

95. FEDOROWICZ EDWARD: Rola i zasługi Towarzystwa Szkoły Ludowej (TSL) w utworzeniu Polskiego Gimnazjum Realnego w Bielsku-Białej na początku XX wieku — 1967 nr 3 s. 396—405, tabl. Dz. Materiały.
96. FEDOROWICZ EDWARD: Z dziejów walki o polską szkołę ludową w Bielsku-Białej na przełomie XIX i XX wieku — 1964 nr 4 s. 475—486, il. Dz. Materiały.
97. FIEREK HENRYK: Kształcenie nawigacyjne w Gdańsku na przełomie XVIII i XIX wieku — 1973 nr 3 s. 407—416. Dz. Materiały.
98. FILIPOWICZ ZYGMUNT: Szkolnictwo sejneńskie do I wojny światowej — 1976 nr 2 s. 258—271, tabl. Dz. Materiały.
99. GEPNEROWA STEFANIA: Internatowa szkoła średnia na wsi. (Wspomnienia) — 1963 nr 1 s. 88—93. Dz. Materiały.
100. HANEMAN EDWARD: Początki działalności instytucji oświatowych w Cześćochowie — 1967 nr 3 s. 406—411, tabl. Dz. Materiały.
101. HULEWICZ JAN: Materiały do studiów Polek w Paryżu i Genewie w latach dziewięćdziesiątych XIX wieku — 1962 nr 2 s. 307—316. Dz. Materiały.
102. HULEWICZ JAN: Rola Szkoły Głównej w Warszawie w życiu kulturalnym społeczeństwa polskiego w drugiej połowie XIX wieku. (W setną rocznicę powstania) — 1962 nr 1 s. 7—20, portr., il. Dz. Artykuły.
103. IŁOWSKI STANISŁAW: Geneza i powstanie Związku Teatrów i Chórów Włościańskich — 1967 nr 1 s. 148—158. Dz. Materiały.
104. JAKÓBCZYK WITOLD: Biblioteki ludowe w zaborze pruskim na przełomie XIX i XX wieku — 1961 nr 1 s. 55—66, mapa. Dz. Artykuły.
105. JARMUŁ STANISŁAW: Oświata i stosunki kulturalne w powiecie radzyńskim w latach 1864—1914 — 1961 nr 1 s. 91—100, tabl. Dz. Materiały.
106. KAMIŃSKI ALEKSANDER: Filomackie metody wychowawcze — 1961 nr 4 s. 443—458. Dz. Artykuły.
107. KAMIŃSKI ALEKSANDER: Samorząd uczniów w szkołach kuratorium wileńskiego z lat 1804—1812 — 1959 nr 2 s. 73—94. Dz. Artykuły.
108. KANIA ALEKSANDER: Pomorzanie na studiach we Wrocławiu w XIX wieku — 1968 nr 2 s. 208—221, tabl. Dz. Materiały.
109. KASPEROWICZOWA HELENA: Szkolnictwo polskie w Petersburgu w latach pierwszej wojny światowej — 1961 nr 1 s. 79—90. Dz. Materiały.
110. KMIECIK ZENON: Postulaty oświatowe ruchu chłopskiego w Królestwie Polskim w latach 1905—1907 — 1961 nr 3 s. 319—338. Dz. Artykuły.
111. KMIECIK ZENON: Udział chłopów w tajnym ruchu oświatowym w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku — 1973 nr 2 s. 159—172. Dz. Artykuły.
112. KMIECIK ZENON: Walka o świeckość szkoły w Królestwie Polskim w latach 1905—1914 — 1960 nr 1 s. 33—46. Dz. Artykuły.
113. KOBYLAŃSKA-CZERNIHOWSKA A., ZYBERT-LIPIŃSKA J.: Wspomnienia o Wyższych Kursach Handlowych Zeńskich w Warszawie założonych przez Józefę Siemiradzka — 1965 nr 4 s. 694—698. Dz. Materiały.
114. KOPRUKOWNIAK ALBIN: Walka o polskość szkoły na wsi lubelskiej w roku 1905 — 1966 nr 2 s. 167—183. Dz. Artykuły.
115. KUBIK KAZIMIERZ: Kształcenie zawodowe na Pomorzu Gdańskim w okresie zaborów — 1976 nr 4 s. 471—499. Dz. Artykuły.
116. KUBIK KAZIMIERZ: Problem narodowości i języka ludności polskiej Pomorza Gdańskiego w latach 1894—1907 na łamach czasopisma „Die Ostmark” — 1968 nr 2 s. 184—207, il. Dz. Materiały.
117. KURDE-BANOWSKA LUTZOWA HANNA: Działalność oświatowa Polaków za granicą w okresie Wielkiej Emigracji w latach 1831—1846 — 1973 nr 3 s. 313—336, il. Dz. Artykuły.

118. LEWINOWA SABINA: Pierwsze szkoły elementarne dla dzieci wyznania mojżeszowego w Warszawie w latach 1818—1830 — 1965 nr 2 s. 157—196. Dz. Artykuły.
119. MAJOREK CZESŁAW: Galicyjskie szkolnictwo pedagogiczne w latach 1775—1871 — 1967 nr 3 s. 364—390, tabl. Dz. Artykuły.
120. MATRAŚ JANINA: Wspomnienia wrocławskiej nauczycielki z początków XX wieku — 1967 nr 2 s. 313—321. Dz. Materiały.
Polem. PIĘCZKOWSKI STANISŁAW — 1967 nr 4 s. 560.
121. MIĄSO JOZEF: Stowarzyszenie Kursów dla Analfabetów Dorosłych (1905—1908) — 1961 nr 4 s. 423—442. Dz. Artykuły.
122. MILCZAREK JAN: Koło Polskiej Macierzy Szkolnej w Sieradzu (1906—1909) — 1974 nr 3 s. 414—421.
123. MOLENDOWA HALINA, MOLEŃDA SZYMON: Zorganizowane czytelnictwo dla nauczycieli polskich w Wielkim Księstwie Poznańskim w latach czterdziestych XIX wieku — 1975 nr 3 s. 382—399. Dz. Artykuły.
124. MUSIOŁ TEODOR: Dwa strajki szkolne na Górnym Śląsku w latach 1906 i 1920 — 1970 nr 2 s. 211—231, il., tabl. Dz. Artykuły.
125. MYŚLIŃSKI JERZY: Uniwersytet Wakacyjny w Zakopanem w r. 1904 (Towarzystwo Kursów Wakacyjnych) — 1963 nr 1 s. 7—21, tabl. Dz. Artykuły.
126. NOWACKI TADEUSZ: Instytut Weterynaryjny w Marymoncie w latach przedpowstaniowych, 1823—1830 — 1973 nr 1 s. 61—75. Dz. Materiały.
127. NOWACKI TADEUSZ: Zagadnienie emerytur nauczycielskich w dyskusji Rady Stanu Królestwa Kongresowego — 1961 nr 4 s. 475—482. Dz. Materiały.
128. OKNINSKA LUBINA: Wychowanie dzieci chłopów pańszczyźnianych w świetle prac Adama Bućkiewicza — 1970 nr 4 s. 599—605. Dz. Materiały.
129. PANKIEWICZ MICHAŁ: Z dziejów walki o język polski w mieście Orzeszkowej — 1972 nr 2 s. 266—279. Dz. Materiały.
130. PAWELSKA-JRBAŃSKA LESŁAWA: Tajna szkoła i kolonia letnia w Sosnowcu w latach 1902—1916 — 1967 nr 2 s. 300—312. Dz. Materiały.
131. PETROZOLIN-SKOWROŃSKA BARBARA: Listy Aleksandra Świętochowskiego w sprawie szkół rolniczych w Gołotczyźnie — 1971 nr 2 s. 233—242. Dz. Materiały.
132. PETRYKOWSKI ROMUALD: Fragmenty wspomnień — 1969 nr 4 s. 549—553. Dz. Materiały.
133. PLESNIARSKI BOLESŁAW: Kształcenie nauczycieli szkół elementarnych w czasach Księstwa Warszawskiego — 1976 nr 2 s. 247—257. Dz. Materiały.
134. PLESNIARSKI BOLESŁAW: Walka „Wolnej Szkoły” o laicyzację wychowania — 1961 nr 4 s. 459—468. Dz. Artykuły.
135. PODGÓRSKA EUGENIA: Doksztalcanie nauczycieli szkół elementarnych w Królestwie Polskim w latach siedemdziesiątych XIX w. (na przykładzie Łódzkiej Dyrekcji Szkolnej) — 1964 nr 1 s. 48—62. Dz. Artykuły.
136. PODGÓRSKA EUGENIA: Rozwój szkół elementarnych w miastach przemysłowych okręgu łódzkiego (1807—1830) — 1960 nr 4 s. 7—32. Dz. Artykuły.
137. PRZYWECKA-SAMECKA MARIA: Działalność Komisji Sądowo-Edukacyjnej. (Z dziejów Uniwersytetu Wileńskiego) — 1972 nr 3 s. 505—517. Dz. Materiały.
138. RÓŚ KAZIMIERZ: Szkolnictwo ludowe w powiecie olkuskim w okresie I wojny światowej — 1970 nr 1 s. 102—106, tabl. Dz. Materiały.
139. RZEMIENIUK FLORENTYNA: Prywatne szkoły żeńskie w Siedlcach do roku 1864 — 1975 nr 4 s. 515—534, tabl. Dz. Artykuły.
140. RZEMIENIUK FLORENTYNA: Szkolnictwo elementarne w Siedlcach w XIX wieku przed reformą Wielopolskiego — 1973 nr 3 s. 337—355, tabl. Dz. Artykuły.
141. SADAJ HENRYK: Oświata elementarna na Lubelszczyźnie w latach 1809—1831 — 1975 nr 3 s. 363—381, tabl. Dz. Artykuły.

142. SCHOENBRENNER JANINA: Nauczyciele wiejscy Królestwa Polskiego w rewolucji 1905 roku — 1977 nr 3 s. 256—286, tabl. Dz. Artykuły.
143. SOSNOWSKI JÓZEF: Filomackie zależne związki młodzieży — 1959 nr 2 s. 49—71. Dz. Artykuły.
144. SUCHENI-GRABOWSKA ANNA: Działalność oświatowa Sokoła na Śląsku w świetle dokumentacji prasowej (1900—1914) — 1960 nr 1 s. 85—126. Dz. Artykuły.
145. SUCHODOLSKI WITOLD: W 60 lat po okresie walk o polską szkołę i język — 1965 nr 3 s. 476—487. Dz. Materiały.
146. SUJCZYŃSKI TEODOR: Szkoły rzemieślniczo-niedzielne w Zgierzu w latach 1839—1914 — 1974 nr 2 s. 177—192, il., tabl. Dz. Artykuły.
147. SZEWS JERZY: Nauczanie języka polskiego w szkołach gdańskich w XIX wieku — 1964 nr 2 s. 215—233, il. Dz. Materiały.
148. SZYMAŃSKI STANISŁAW: Z rodowodu walk o szkołę średnią w Częstochowie — 1963 nr 1 s. 22—45. Dz. Artykuły.
149. WADOWSKA JOANNA: Szkoła powszechna w Sieradzu i jej nauczyciele (1830—1865) — 1977 nr 4 s. 433—455, tabl. Dz. Materiały.
150. WALENTYNOWICZ MARIA: Wypożyczalnie książek w Wielkim Księstwie Poznańskim — 1960 nr 1 s. 47—83, tabl., mapa. Dz. Artykuły.
151. WAWRZYKOWSKA-WIERCIOCHOWA DIONIZJA: Kobiecte Koło Oświaty Ludowej (1883—1894) — 1960 nr 3 s. 49—66, portr. Dz. Artykuły.
152. WINCŁAWSKI WŁODZIMIERZ: Wiejskie szkółki zimowe we wsi galicyjskiej w końcu XIX wieku. (Z badań w powiecie nowotarskim) — 1969 nr 4 s. 489—496, il. Dz. Materiały.
153. WOŁOSZYN STEFAN: Rozprawa Edwarda Czarneckiego o nauczycielu przedstawiona w 1808 roku Towarzystwu Warszawskiemu Przyjaciół Nauk. (Przyczynek do dziejów naukowego ruchu pedagogicznego w początkach XIX wieku) — 1976 nr 2 s. 229—246. Dz. Materiały.
154. WROCYŃSKI RYSZARD: Ruch nauczycielski w Warszawie w latach 1905—1914 i polemiki o kierunek oświaty i wychowania — 1959 nr 1 s. 5—16. Dz. Artykuły.
155. WROBLEWSKI JAN: Z dziejów bibliotek ludowych na Górnym Śląsku w XIX i w początkach XX wieku — 1967 nr 2 s. 261—292, tabl. Dz. Artykuły.
156. ZAJĄC ANTONI: Macierz Szkolna dla Księstwa Cieszyńskiego (1885—1914) — 1970 nr 2 s. 270—275, portr. Dz. Materiały.
157. ZAJĄC ANTONI: Walka o polskie seminarium nauczycielskie w Cieszynie (1900—1911) — 1970 nr 2 s. 276—281. Dz. Materiały.
158. ZAJĄCZKOWSKI ANDRZEJ: Resursa Obywatelska w Radomiu (1829—1843). Ze studiów nad epoką paskiewiczowską — 1862 nr 1 s. 21—40. Dz. Artykuły.
159. ZAŁĘSKI ZYGMUNT, ZAREMBA LUDWIK: Początki polskiego szkolnictwa powszechnego w gminach Gołębie i Winnice pow. pułtuskiego podczas okupacji niemieckiej w czasie I wojny światowej — 1967 nr 4 s. 518—529, il. Dz. Materiały.
160. ZIELIŃSKI ANDRZEJ: Zagadnienia oświatowe w publicystyce powstania listopadowego — 1962 nr 2 s. 207—218. Dz. Artykuły.
161. ZWOLSKA WANDA: Rola historii i metody jej nauczania w gimnazjach galicyjskich w latach 1867—1914 — 1970 nr 4 s. 532—550. Dz. Artykuły.
162. ZELEŃSKA-CHEŁKOWSKA ANNA: Dzieje zapomnianej katedry architektury i hydrauliki na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1827—1833 — 1963 nr 2 s. 201—228, il. Dz. Artykuły.

3. OKRES MIĘDZYWOJENNY

163. AJNENKIEL EUGENIUSZ: Wspomnienia z pracy oświatowej w Łodzi — 1960 nr 4 s. 116—138. Dz. Materiały.
164. ALEKSANDER TADEUSZ: Awans oświatowy młodzieży wiejskiej w okresie międzywojennym — 1970 nr 4 s. 580—593, tabl. Dz. Materiały.
165. ARASZKIEWICZ FELIKS: Geneza ustaw z roku 1932 o szkolnictwie państwowym i prywatnym — 1971 nr 4 s. 549—586, tab. Dz. Artykuły.
166. ARASZKIEWICZ FELIKS: Problem laicyzacji szkoły w okresie przygotowania Konstytucji w roku 1921—1967 nr 2 s. 247—260. Dz. Artykuły.
167. BARTNICKA KALINA: Szkolnictwo artystyczne w systemie oświaty polskiej w okresie międzywojennym — 1975 nr 4 s. 493—514. Dz. Artykuły.
168. BARTOSIK JADWIGA: Kartka z dziejów żeńskich szkół zawodowych — 1975 nr 2 s. 237—262, tab. Dz. Artykuły.
169. BEDNAREK JADWIGA: Niektóre aspekty walki o szkołę świecką w Łodzi w latach 1918—1926 — nr 1974 nr 2 s. 277—283. Dz. Materiały.
170. CIECHOCINSKA MARIA: Zagadnienie powszechności nauczania w Polsce w latach 1929—1939 — 1962 nr 4 s. 671—684, tabl. Dz. Materiały.
171. DĘBOWSKI EUGENIUSZ: Projekt Uniwersytetu Pracy w Łodzi. Ogólne założenie i próba zorganizowania — 1968 nr 4 s. 517—527. Dz. Materiały.
172. DĘBOWSKI EUGENIUSZ: Szkolnictwo rzemieślnicze w Łodzi (1918—1939) — 1960 nr 4 s. 33—67, tab. Dz. Artykuły.
173. ETMAŃSKA MARIA: Rozwój szkolnictwa w Tczewie w okresie międzywojennym — 1968 nr 2 s. 166—180, tab. Dz. Artykuły.
174. FALSKI MARIAN: Wprowadzenie powszechnego nauczania na ziemiach byłego zaboru rosyjskiego po pierwszej wojnie światowej — 1964 nr 4 s. 405—438, tab. Dz. Artykuły.
175. FIJAŚ JERZY: Język angielski w koncepcjach ustrojowo-programowych szkolnictwa polskiego w latach 1918—1939 — 1977 nr 4 s. 456—486. Dz. Materiały.
176. GACKI WŁADYSŁAW: Z dziejów oświaty w Łodzi (1920—1930) — 1959 nr 2 s. 174—182. Dz. Materiały.
177. GĘBIK WŁADYSŁAW: Polski teatr amatorski na obczyźnie — 1967 nr 1 s. 194—209, il. Dz. Materiały.
178. GŁODEK JÓZEF: Z dziejów walki o polskie szkolnictwo mniejszościowe na Ziemi Lubuskiej w latach 1929—1939 — 1966 nr 2 s. 184—203. Dz. Artykuły.
179. GŁUSZAK DANUTA: Kształcenie i doksztalcenie nauczycieli szkół powszechnych w Toruniu w latach 1919—1939 — 1976 nr 3 s. 398—414. Dz. Materiały.
180. IGNASIAK FRANCISZEK: Szkolnictwo elementarne powiatu wieluńskiego w roku 1918 — 1971 nr 1 s. 102—108, tab. Dz. Materiały.
181. JANUCKI STANISŁAW: Szkolnictwo powszechne w powiecie bielsko-podlaskim w latach 1918—1939 — 1976 nr 3 s. 391—397, tab. Dz. Materiały.
182. KIJAS JULIUSZ: Organizacja ruchu metodycznego w zakresie nauczania języka polskiego w dwudziestoleciu międzywojennym — 1962 nr 2 s. 317—323. Dz. Materiały.
183. KONARSKI KAZIMIERZ: Ministerstwo WR i OP w latach 1917—1921 — 1947 nr 3/4 s. 15—31. Dz. Artykuły.
184. KOPRIANIUK EUGENIA: Kierunki rozwoju oświaty pozaszkolnej w latach 1918—1939. (Kilka spostrzeżeń) — 1975 nr 1 s. 29—50. Dz. Artykuły.
185. KOWALIK KRYSZYNA: Opieka zakładowa nad dzieckiem w okresie międzywojennym — 1972 nr 1 s. 65—83, tab. Dz. Materiały.
186. KULWIEĆ JANINA: Osiedla szkolne w latach 1928—1939 — 1975 nr 1 s. 83—98, il. tab. Dz. Materiały.

187. KWIECIŃSKI ZDZISŁAW: Lubelski Związek Teatrów i Chórów Ludowych (1929—1939) — 1967 nr 1 s. 58—98, il., Dz. Artykuły.
Errata — 1968 nr 1 s. 120.
188. LUBOS JERZY: Polski Wydział w Niemieckiej Akademii Pedagogicznej w Bytomiu (1930—1938) — 1970 nr 2 s. 258—269, il. tab. Dz. Materiały.
189. ŁANGOWSKI MAKSYMILIAN: Moja droga do oświaty polskiej w Niemczech w okresie międzywojennym — 1966 nr 4 s. 462—492, il. Dz. Materiały.
Polem. ORACKI TADEUSZ — 1970 nr 1 s. 165—166.
190. MADEJA JÓZEF: Z dziejów walki o polskie szkolnictwo na Górnym Śląsku w czasach plebiscytowych — 1960 nr 2 s. 17—32, portr. Dz. Artykuły.
191. MARCZUK JÓZEF: Szkolnictwo średnie w Lublinie w latach 1918—1939 — 1973 nr 4 s. 513—526. Dz. Artykuły.
192. MARCZYK WOJCIECH: Klub PPS Rady Miejskiej Warszawy w walce o oświatę i kulturę w latach 1927—1930 — 1962 nr 3 s. 512—515. Dz. Materiały.
193. MICHALSKI STANISŁAW: Eksperyment pedagogiczny w szkolnictwie rolniczym w Wielkopolsce w okresie międzywojennym — 1972 nr 1 s. 84—100. Dz. Materiały.
194. MICHALSKI STANISŁAW: Rozwój przysposobienia rolniczego w Wielkopolsce w latach 1928—1939 — 1963 nr 1 s. 46—70, tab. Dz. Artykuły.
195. MIKUTA MARIAN: Z dziejów Małopolskiego Związku Teatrów i Chórów Ludowych w Krakowie — 1967 nr 1 s. 159—179, il. tab. Dz. Materiały.
196. MILCZAREK JAN: Szkolnictwo w powiecie sieradzkim w latach 1914—1939 — 1977 nr 4 s. 418—432. Dz. Materiały.
197. MOKRZECKI LECH: Z problematyki wychowania muzycznego w Wolnym Mieście Gdańsku — 1968 nr 2 s. 222—232. Dz. Materiały.
198. MROCZKO MARIAN: Działalność kulturalno-oświatowa Związku Obrony Kresów Zachodnich wśród Polaków w Niemczech w latach 1921—1934 — 1975 nr 1 s. 9—28, tab. Dz. Artykuły.
199. MUSIOŁ TEODOR: Walka o naukę języka polskiego w szkołach niemieckich na Górnym Śląsku w latach 1919—1921 — 1964 nr 4 s. 453—473. Dz. Materiały.
200. NAROZYŃSKI WŁADYSŁAW: Wspomnienie z pracy nauczycielskiej na Powiślu (1934—1937) — 1964 nr 2 s. 234—236. Dz. Materiały.
201. NAWROCZYŃSKI BOGDAN: Komisja Egzaminów Państwowych na nauczycieli szkół średnich i Studium Pedagogiczne Uniwersytetu Warszawskiego (1927—1939) — 1968 nr 4 s. 438—443. Dz. Artykuły.
202. NYCZ BRONISŁAW: Instytut Teatrów Ludowych 1929—1939 — 1967 nr 1 s. 31—57, il. tab. Dz. Artykuły.
203. ODYŃECKI KAZIMIERZ: Wspomnienie nauczyciela szkoły rolniczej. (Fragmenty). Wyboru dokonał i opracował Władysław Nowolecki — 1965 nr 1 s. 61—73. Dz. Materiały.
204. PAPÉE STEFAN: Jak powstał Wielkopolski Związek Teatrów Ludowych — 1967 nr 1 s. 180—182. Dz. Materiały.
205. PASIAK RYSZARD: Z działalności Pomorskiego Związku Teatrów Ludowych 1921—1939 — 1967 nr 1 s. 183—193, tab. Dz. Materiały.
206. PAWŁOWSKI STEFAN: Działalność Związku Teatrów Ludowych w Warszawie — 1967 nr 1 s. 128—147, il., tab. Dz. Materiały.
207. PETRYKOWSKI ROMUALD: Szkoła doświadczalna w Łodzi w latach 1923—1929 — 1961 nr 2 s. 195—232, il. Dz. Materiały.
208. PIECZKOWSKI STANISŁAW: Nauczycielskie konferencje rejonowe w powiecie włodawskim (1922—1939) — 1960 nr 3 s. 83—95, tabl. Dz. Materiały.
209. PIECZKOWSKI STANISŁAW: Szkolnictwo powszechne w powiecie włodawskim w latach 1918—1933 — 1970 nr 3 s. 432—460, il. tab. Dz. Materiały.
210. POKOJSKI EDMUND: Praca dydaktyczno-wychowawcza w szkołach polskich

- na Warmii i Mazurach w okresie międzywojennym — 1977 nr 2 s. 163—169, tab. Dz. Materiały.
211. POLAK HENRYK: Działalność oświatowo-wychowawcza Związku Polaków w Wolnym Mieście Gdańsku (1933—1937) — 1968 nr 2 s. 154—165, Dz. Artykuły.
212. POLAK HENRYK: Podstawy prawne szkolnictwa polskiego w Wolnym Mieście Gdańsku 1919—1939 — 1964 nr 2 s. 205—214, Dz. Artykuły.
213. POLKOWSKI WACŁAW, WOJĘSKI TEOFIL: Z dziejów walki o powszechność nauczania i jednolitość szkolnictwa w Polsce — 1959 nr 1 s. 17—30, Dz. Artykuły.
214. POLLAK MICHAŁ: Ekspozytura Rady Szkolnej Krajowej w Krakowie (6 listopada 1918 — 15 lipca 1919 r.) — 1960 nr 3 s. 73—82, il. Dz. Materiały.
215. PROTOKOŁY Towarzystwa Oświaty Demokratycznej „Nowe Tory” (wybrał, do druku przygotował — TEOFIL WOJĘSKI) — 1962 s. 281—300, Dz. Materiały.
216. RĘGOROWICZ LUDWIK: Działalność rewizjonistyczna Otto Ulitza (1922—1937) — 1961 nr 3 s. 381—384, Dz. Materiały.
217. RUDZIŃSKI EUGENIUSZ: Organizacja młodzieży TUR w latach 1923—1930 — 1961 nr 1 s. 67—78, Dz. Artykuły.
218. SALA WŁADYSŁAW: Wspomnienia z pracy oświatowej wśród bezrobotnych w Katowicach w latach trzydziestych — 1970 nr 2 s. 282—291, il. Dz. Materiały.
219. SUJCZYŃSKI TEODOR: Geneza szkół specjalnych dla dzieci głuchych, umysłowo upośledzonych i niewidomych (1915—1939) — 1977, nr 4 s. 375—392, tabl. Dz. Artykuły.
220. SZCZECHURA TOMASZ: Sprawa Królewskiej Huty (1933—1939) — 1965 nr 3 s. 498—510, Dz. Materiały.
221. SZELAŃSKI KAZIMIERZ: Ostatnie dni Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — 1973 nr 1 s. 49—60, Dz. Materiały.
222. SZULKIN MICHAŁ: Rezygnacja profesora Jerzego Aleksandrowicza ze stanowiska wiceministra oświaty w r. 1938 — 1967 nr 3 s. 412—414, Dz. Materiały.
223. SZUMSKI ANTONI: Instytuty Pedagogiczne — 1965 nr 3 s. 511—522, Dz. Materiały.
224. ŚWIDWIŃSKI STANISŁAW: Sejm nauczycielski (14—17 kwietnia 1919 r.) w dziejach polskiej demokracji oświatowej — 1947 nr 3/4 s. 32—70, Dz. Artykuły.
225. TAZBIR MAKSYMILIAN: Niepaństwowe szkolnictwo średnie ogólnokształcące w Polsce międzywojennej — 1969 nr 4 s. 517—543, tab. Dz. Materiały.
226. TRZEBIATOWSKI KLEMENS: Drogi rozwoju oświaty na terenie Pomorskiego Kuratorium Okręgu Szkolnego w okresie międzywojennym (1918—1939) — 1972 nr 1 s. 9—21, tab. Dz. Artykuły.
227. TRZEBIATOWSKI KLEMENS: Działalność organizacji polskich na Powiślu w dziedzinie oświaty i wychowania w latach 1919—1928 — 1964 nr 2 s. 183—204, Dz. Artykuły.
228. TRZEBIATOWSKI KLEMENS: Szkolnictwo oraz polska działalność oświatowo-kulturalna na Powiślu w latach 1928—1932 — 1968 nr 2, s. 127—153, il. tab. Dz. Artykuły.
229. TRZEBIATOWSKI KLEMENS: Szkolnictwo zawodowe na Pomorzu Gdańskim w latach 1920—1939 — 1976 nr 4 s. 500—516, tab. Dz. Artykuły.
230. TUROS LUCJAN: Społeczno-wychowawcza funkcja śpiewu i teatru w Uniwersytecie Ludowym Ignacego Solarza (1924—1931 w Szycach i 1932—1939 w Gaci) — 1967 nr 1 s. 210—225, il. Dz. Materiały.
231. WILLAUME MAŁGORZATA: „Głos Zamojszczyzny” (1928—1931) — regionalne czasopismo oświatowe w Lubelskiem — 1976 nr 1 s. 51—64, il. Dz. Materiały.
232. WOJĘSKI TEOFIL: Rola Łodzi w rozwoju szkolnictwa i oświaty w Polsce dwudziestolecia międzywojennego — 1960 nr 4 s. 3—6, Dz. Artykuły.

233. WOJENSKI TEOFIL: Towarzystwo Oświaty Demokratycznej (TOD) „Nowe Tory” — 1962 nr 2 s. 183—206, il. Dz. Artykuły.
Polem. POLKOWSKI WACŁAW — 1963 nr 3 s. 345—347.
Odp. WOJENSKI TEOFIL — tamże 3 s. 347.
234. WOJTYŃSKI WACŁAW: Zjazdy oświatowe i kongresy pedagogiczne w okresie międzywojennym — 1959 nr 2 s. 3—26. Dz. Artykuły.
235. WROBLEWSKI JAN: Biblioteki polskie na Warmii, Powiślu i Mazurach w latach 1933—1939 — 1962 nr 2 s. 381—414, tab. Dz. Artykuły.
236. WROBLEWSKI JAN: Z dziejów bibliotekarstwa polskiego na Pograniczu i Kaszubach — 1971 nr 4 s. 587—621, tab. Dz. Artykuły.
237. WYCECH CZESŁAW: Kongres Pedagogiczny polskiej demokracji — 1968 nr 4 s. 528—534. Dz. Materiały.
238. ZALEWSKI JÓZEF: Wprowadzenie i realizacja powszechnego obowiązkowego nauczania w Łodzi — 1960 nr 4 s. 81—116, tab. Dz. Materiały.
239. ZIEBA JÓZEF: Pierwsze próby organizowania i wytyczenia kierunków amatorskiej działalności teatralnej na wsi — 1967 nr 1 s. 7—30, tab. Dz. Artykuły.
240. ZWOLSKA WANDA: Metody nauczania historii w gimnazjach i liceach polskich w latach 1918—1939 — 1968 nr 4 s. 535—544. Dz. Materiały.

4. OKRĘS DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ

241. ALEKSANDROWICZ WALENTY: Udział nauczycieli powiatu morskiego w ruchu oporu i tajnym nauczaniu (1939—1945) — 1973 nr 3 s. 417—444, tab. Dz. Materiały.
242. BANDURA LUDWIK: Hekatomba nauczycieli bydgoskich — 1961 nr 3 s. 349—351. Dz. Materiały.
243. BERNAT TADEUSZ: Praca nauczycieli powiatu opatowskiego w latach okupacji hitlerowskiej (1939—1945) — 1971 nr 3 s. 427—440, mapa. Dz. Materiały.
244. BIRKENMAJER ALEKSANDER: Co władze okupacyjne wiedziały o polskim tajnym nauczaniu w tzw. Generalnej Guberni? — 1947 nr 1 s. 146—159. Dz. Artykuły.
245. BOCHNAK ADAM: Z dziejów tajnego nauczania w powiecie tarnowskim w latach 1939—1945 — 1966 nr 3 s. 354—362. Dz. Materiały.
246. BROŻYŃSKA LEOKADIA: Tajne szkolnictwo średnie ogólnokształcące i zawodowe w czasie okupacji niemieckiej 1939—1945 w Łodzi — 1969 nr 1 s. 89—93. Dz. Materiały.
Polem. WOŹNIAKOWSKI MIECZYŚLAW — 1969 nr 4 s. 607.
247. CHADAJ PAWEŁ: Szkolnictwo rolnicze w okresie okupacji — 1965 nr 1 s. 74—81. Dz. Materiały.
248. CHRZAN BRONISŁAW: Dokumenty hitlerowskich władz oświatowych mówią same za siebie — 1968 nr 4 s. 545—558. Dz. Materiały.
Polem. NOWACZYK STANISŁAW — 1969 nr 4 s. 605—606.
249. CSORBA HELENA: Dzieci ocalone od zagłady. (Z dziejów oświaty polskiej na Węgrzech w czasie drugiej wojny światowej) — 1960 nr 3 s. 105—118. Dz. Materiały.
250. CSORBA HELENA: Młodzież polska na Węgrzech — 1963 nr 3 s. 332—344. Dz. Materiały.
251. CZERWIŃSKI WINCENTY: Szkoła zawodowa w walce (Wspomnienia z okresu okupacji hitlerowskiej) — 1963 nr 4 s. 432—458. Dz. Materiały.
252. CZERWIŃSKI WINCENTY: Szkoły zawodowe przemysłowo-techniczne w Warszawie w okresie okupacji 1939—1944 — 1969 nr 1 s. 79—88. tab. Dz. Materiały.
253. DĄBROWSKI STANISŁAW: Sprawy oświaty i wychowania oraz zagadnienia

społecznej roli inteligencji w programie i publicystyce ruchu ludowego 1939—1945 — 1974 nr 1 s. 71—88. Dz. Artykuły.

254. DENEK KAZIMIERZ: Zniszczenie szkolnictwa zawodowego Wielkopolski w czasie drugiej wojny światowej i jego rozwój w latach 1945—1960 — 1969 nr 1 s. 56—70, tab. Dz. Artykuły.

255. DOROSZEWSKI JERZY: Jak tworzono szkoły niemieckie na Zamojszczyźnie i w dystrykcie lubelskim podczas okupacji hitlerowskiej — 1973 nr 4 s. 559—567. Dz. Materiały.

256. DROBNY WŁADYSŁAW: Notatki z dziejów szkolnictwa polskiego w Szwajcarii w czasie drugiej wojny światowej — 1962 nr 1 s. 57—102. Dz. Materiały.

257. DUSZA WAWRZYNIEC: „TON” — Tajna Organizacja Nauczycielska w województwie warszawskim w latach 1939—1945 — 1975 nr 3 s. 413—426. Dz. Materiały.

258. GŁUCHOWSKI WŁADYSŁAW: Warszawskie szkolnictwo zawodowe w czasie okupacji — 1963 nr 4 s. 390—431. Dz. Materiały.

259. GRZĄDZIELSKI ZBIGNIEW: Szkolnictwo polskie w latach 1939—1945 na terenach powiatu częstochowskiego przyłączonych do Rzeszy — 1977 nr 3 s. 330—340. Dz. Materiały.

260. GRZĄDZIELSKI ZBIGNIEW: Szkolnictwo zawodowe w Częstochowie w latach 1939—1944 — 1973 nr 2 s. 267—274, tab. Dz. Materiały.

261. HANEMAN EDWARD: Oświata i szkolnictwo w Częstochowie podczas okupacji hitlerowskiej — 1971 nr 3 s. 455—459. Dz. Materiały.

262. HUMIEŃSKI HENRYK JERZY: Tajne nauczanie w powiecie mławskim w okresie od 1939 do 1945 — 1959 nr 1 s. 93—130, il. mapy. Dz. Materiały.

263. JANUSZEK FRANCISZEK: Niektóre problemy tajnego nauczania na Białostoczczyźnie w latach okupacji hitlerowskiej 1941—1944 — 1976 nr 1 s. 65—77, tab., mapa. Dz. Materiały.

264. KALINOWSKI JÓZEF: Jawne i tajne nauczanie w okresie okupacji hitlerowskiej w powiecie opolsko-lubelskim — 1973 nr 2 s. 255—266, tab. Dz. Materiały.
Polem. PIECZKOWSKI STANISŁAW — 1974 nr 2 s. 299.

265. KARPOWICZ WANDA: Tajne nauczanie na poziomie wyższym w Warszawie w latach 1940—1944 (Komplety Uniwersytetu Warszawskiego i Politechniki Warszawskiej) — 1977 nr 1 s. 63—68. Dz. Materiały.

266. KIC-PONIEC ADAM: Nauczyciele i młodzież powiatu gostyńskiego w czasie II wojny światowej — 1969 nr 2 s. 215—219. Dz. Materiały.

267. KILIAN ZYGMUNT: Tajne nauczanie w powiecie pułtuskim — 1972 nr 2 s. 301—320, tab. Dz. Materiały.

268. KOLENDO MARIA: Szkolnictwo polskie w powiecie Bielsk Podlaski w okresie okupacji (1941—1944) — 1972 nr 2 s. 209—231, il. tab. Dz. Artykuły.

269. KOLENDO MARIA: Tajne nauczanie w byłych powiatach wołkowyskim i grodzieńskim w latach okupacji hitlerowskiej (1941—1944) — 1974 nr 3 s. 379—413. Dz. Materiały.

270. KOZŁOWSKI NARCYZ: Nauczyciele Tczewa i powiatu tczewskiego w latach okupacji hitlerowskiej 1939—1945. Działalność i martyrologia — 1977 nr 2 s. 193—208, tab. Dz. Materiały.

271. KOZŁOWSKI NARCYZ: Sylwetki nauczycieli i działaczy oświatowych Ziemi Gdańskiej, poległych, zamordowanych przez hitlerowców i zaginionych w latach II wojny światowej 1939—1945 — 1976 nr 4 s. 533—567. Dz. Materiały.

272. KOZŁOWSKI NARCYZ: Tajna oświata wśród Polaków na przymusowych robotach w latach II wojny światowej 1939—1945 — 1976 nr 2 s. 219—228, tab. Dz. Materiały.

273. KRASUSKI JÓZEF: Tajne nauczanie w okręgu kielecko-radomskim w okresie okupacji hitlerowskiej — 1971 nr 3 s. 335—356, tab. Dz. Artykuły.

274. KROL BOLESŁAW: Tajne nauczanie w czasie okupacji hitlerowskiej w latach 1939—1945 na terenie powiatu włoszczowskiego — 1971 nr 3 s. 445—454. Dz. Materiały.
275. KROL EUGENIUSZ C.: Sprawa podręczników i pomocy naukowych w jawnym szkolnictwie polskim w Generalnej Guberni w latach okupacji hitlerowskiej — 1977 nr 4 s. 393—406. Dz. Artykuły.
276. KRZYŻANOWSKI JULIAN: Z dziejów wojennej polonistyki — 1960 nr 3 s. 3—8. Dz. Artykuły.
277. KURSY akademickie w Częstochowie w 1944/45 r. — 1947 nr 1 s. 124—145. Dz. Artykuły.
278. LORENTZ STANISŁAW: W obronie kultury polskiej — 1947 nr 1 s. 104—114, il. Dz. Artykuły.
279. MACURA JÓZEF: Lista strat nauczycielstwa polskiego czechosłowackiej części Śląska Cieszyńskiego w okresie drugiej wojny światowej — 1974 nr 4 s. 547—573. Dz. Materiały.
280. MAJ MARIA: Tajne Liceum Pedagogiczne w Radomiu (1943—1945) — 1969 nr 4 s. 554—560. Dz. Materiały.
281. MATUSZCZAK HENRYK: Działalność wychowawcza Szarych Szeregów w ramach antyhitlerowskiego ruchu oporu na terenie powiatu Ostrów Wielkopolski — 1973 nr 2 s. 275—285. Dz. Materiały.
282. MAZUREK STEFANIA: Oświata na Śląsku w okresie okupacji — 1970 nr 2 s. 292—296. Dz. Materiały.
283. NOWAKOWSKI HENRYK: Szkolnictwo polskie w okresie okupacji hitlerowskiej na terenie miasta i powiatu gnieźnieńskiego — 1977 nr 1 s. 69—76. Dz. Materiały.
284. ORACKI TADEUSZ: Straty szkolnictwa i oświaty polskiej na Warmii, Mazurach i Powiślu w latach 1939—1946 — 1961 nr 3 s. 352—370. Dz. Materiały.
285. ORACKI TADEUSZ: Straty szkolnictwa i oświaty polskiej na Warmii, Mazurach i Powiślu w latach 1939—1946 (Uzupełnienie) — 1962 nr 2 s. 301—306. Dz. Materiały.
286. OŚKO STANISŁAW: Niektóre dane o nauczycielach Radomia i powiatu radomskiego czynnych w walce z najeźdźcą hitlerowskim — 1971 nr 3 s. 460—464. Dz. Materiały.
287. OŚKO STANISŁAW: Z dziejów szkolnictwa na Kielecczyźnie w latach 1944—1946 — 1969 nr 3 s. 328—342. Dz. Materiały.
288. PIENKOWSKI STEFAN: Nauka polska w czasie okupacji — 1947 nr 1 s. 115—123. Dz. Artykuły.
289. PIETRUSIEWICZ MIECZYŚLAWA: Tajne nauczanie w okresie okupacji hitlerowskiej w latach 1939—1945 w średnich szkołach ogólnokształcących w Radomiu — 1971 nr 3 s. 388—399. Dz. Materiały.
290. PIGOŃ STANISŁAW: W dwudziestolecie skrytobójczego zamachu na Uniwersytet Jagielloński — 1960 nr 1 s. 3—9, portr. Dz. Artykuły.
291. PIOTROWSKA ANNA: Z dziejów tajnego szkolnictwa w czasie II wojny światowej — 1966 nr 4 s. 493—497. Dz. Materiały.
292. POKORA WOJCIECH: Oświata w okresie okupacji hitlerowskiej w świetle zebranych materiałów liczbowych — 1977 nr 1 s. 9—19.
Skrót referatu z Sesji Komisji Historycznej — zob. poz. 301.
293. POLKOWSKI WACŁAW: Nauczyciele i młodzież pow. węgrowskiego w latach II wojny światowej — 1962 nr 3 s. 503—511. Dz. Materiały.
294. PRACE organizacyjne Departamentu Oświaty i Kultury — 1947 nr 1 s. 163—171. Dz. Materiały.
295. SERWAŃSKI EDWARD, WALCZAK MARIAN: Szkolnictwo niemieckie dla

- dzieci polskich pod okupacją hitlerowską w Wielkopolsce — 1973 nr 2 s. 208—
il., tab. Dz. Artykuły.
296. SERWANSKI EDWARD, WALCZAK MARIAN: Szkolnictwo polskie pod
okupacją hitlerowską w Wielkopolsce. Wrzesień 1939—marzec 1940 — 1972 nr 2 s. 1
208, tab. Dz. Artykuły.
297. SKŁAD osobowy kierownictw tajnej oświaty w czasie okupacji hitlerowskiej
1939—1945 [Wstęp i redakcja TOMASZ SZCZECZURA] — 1975 nr 4 s. 547—589.
Materiały.
298. SOBCZYK STANISŁAW: Tajne nauczanie w powiecie pińczowskim w latach
okupacji 1939—1945 — 1971 nr 3 s. 400—417, tab. mapa. Dz. Materiały.
Polem.: BEDNARSKI ZENOBIUSZ — 1972 nr 4 s. 715; FILIPOWSKI EDWARD —
nr 4 s. 713—714.
299. STASIERSKI KAZIMIERZ: Polskie Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące
w Algierze w czasie II wojny światowej — 1961 nr 2 s. 183—194, tab. Dz. Artykuły.
300. STOCZKOWSKI WINCENTY: Tajne nauczanie w Grodnie. (Na marginesie
artykułu M. Kolendo: Tajne nauczanie w byłych powiatach wołkowyskim i
dzieńskim w latach okupacji hitlerowskiej... zob. poz. 269) — 1976 nr 3 s. 430—
Dz. Materiały.
301. TAJNE nauczanie w latach II wojny światowej. (Materiały z Sesji Komisji
Historycznej ZNP w dn. 19 maja 1976) — 1977 nr 1 s. 7.
Otwarcie Sesji: Ryszard Wroczyński, s. 7—8.
Referaty: Wojciech Pokora, Marian Walczak, s. 9—21. Zob. poz.: 292, 304.
Komunikaty Okręgowych Komisji Historycznych ZNP: Bronisław
Chrzan, Szymon Kędryna, Narcyz Kozłowski, Franciszek Januszek, Jan Kupiec, s. 22—31.
Głosy w dyskusji: Wawrzyniec Dusza, Henryka Młodzianowska, Stanisław
Kowski, Tadeusz Jalmużna, s. 48—51.
Zakończenie Sesji: Bolesław Grześ, Ryszard Wroczyński s. 52—58.
302. TURONEK JERZY: Okupacyjna polityka szkolna w Okręgu Białostockim
(1941—1944) — 1976 nr 3 s. 307—332, tab. Dz. Artykuły.
303. VETULANI ADAM: Nauka i nauczanie wśród żołnierzy polskich w Szwajcarii
w latach 1940—1945 — 1962 nr 1 s. 103—146, il. Dz. Materiały.
304. WALCZAK MARIAN: Tajne nauczanie na poziomie wyższym w latach 1939—
1945 — 1977 nr 1 s. 20—31.
Referat z Sesji Komisji Historycznej — zob. poz. 301.
305. WALCZAK MARIAN: Tajne nauczanie w Wielkopolsce w czasie II wojny
światowej — 1970 nr 3 s. 373—413, il. Dz. Artykuły.
306. WISMIERSKI FRANCISZEK: Z dziejów szkolnictwa polskiego na ziemiach
wschodnich w okresie II wojny światowej. (Tajne nauczanie w powiecie czortkowskim)
— 1970 nr 1 s. 107—125. Dz. Materiały.
307. WOŹNIAKOWSKI MIECZYŚLAW: Szkolnictwo łódzkie w walce z terroryzmem
hitlerowskim — 1974 nr 4 s. 211—227, tab. Dz. Materiały.
308. WYCECH CZESŁAW: Praca oświatowa w kraju w czasie wojny — 1947
s. 5—103, il. Dz. Artykuły.
309. WYCECH CZESŁAW: Z działalności Tajnej Organizacji Nauczycieli
Wspomnienia i przyczynki do historii tajnej oświaty — 1961 nr 3 s. 279—318.
Artykuły.
310. WYCECH CZESŁAW: Z dziejów tajnej działalności oświatowo-kulturalnej
(Departament Oświaty i Kultury) — 1962 nr 3 s. 343—368. Dz. Artykuły.
311. ZARZĄDZENIA niemieckich władz okupacyjnych — 1947 nr 1 s. 160—
Dz. Materiały.
312. ZAWADZKA ANIELA: Tajne nauczanie w czasie okupacji hitlerowskiej
1939—1944 w szkołach średnich ogólnokształcących w Siedlcach — 1976 nr 3 s.
429, tab. Dz. Materiały.

313. ZIELIŃSKI JÓZEF: Szkoła polska w Stanisławowie w czasie II wojny światowej — 1961 nr 3 s. 371—380. Dz. Materiały.

314. ŻOŁNA JÓZEF: Pamięci zamordowanych nauczycieli w powiecie jędrzejowskim — 1971 nr 3 s. 465—469. Dz. Materiały.

5. W TRZYDZIESTOLECIU PRL

315. BALCEREK MARIAN: Zarys koncepcji pedagogicznych Towarzystwa Przyjaciół Dzieci i ich rozwój w Polsce Ludowej — 1976 nr 1 s. 7—29. Dz. Artykuły.

316. BORZECKI KAZIMIERZ: Determinanty obowiązku szkolnego na Warmii i Mazurach w latach 1945—1950 — 1977 nr 2 s. 170—192, tab. Dz. Materiały.

317. CZERNIAWSKI BOLESŁAW: Rozwój szkolnictwa w Elblągu i powiecie elbląskim w latach 1945—1947 — 1971 nr 1 s. 107—123, tab. Dz. Materiały.

318. DURAJ-NOWAKOWA KRYSZYNA: Zasadnicze szkolnictwo górnicze kopalni węgla kamiennego w XXX-leciu PRL — 1977 nr 3 s. 341—346. Dz. Materiały.

319. HELLWIG JAN: Sprawa Akademickiego Kursu Korespondencyjnego (1947—1948) — 1971 nr 4 s. 629—635. Dz. Materiały.

320. KLAMAN ZBIGNIEW, WILIŃSKI MARIAN: Rola szkolnictwa w społeczno-gospodarczym rozwoju województwa gdańskiego w okresie XXX-lecia PRL — 1976 nr 4 s. 517—532. Dz. Artykuły.

321. LUTZOWA HANNA: Początki organizacji szkolnictwa polskiego w Niemczech po II wojnie światowej — 1977 nr 3 s. 303—329. Dz. Materiały.

322. MARCINIAK ZBIGNIEW: Pierwszy rok szkolny w Polsce Ludowej — 1969 nr 3 s. 265—286. Dz. Artykuły.

323. MAUERSBERG STANISŁAW: Trzydziestolecie szkoły ogólnokształcącej w PRL — 1975 nr 3 s. 343—362, tab. Dz. Artykuły.

324. MIĄSO JÓZEF: Szkoła polska w okresie 30-lecia. Przemiany i osiągnięcia — 1974 nr 4 s. 461—473. Dz. Artykuły.

325. MROZOWSKA KAMILA: Z dziejów odbudowy szkolnictwa podstawowego w Polsce Ludowej 1945—1950 — 1974 nr 4 s. 474—497. Dz. Artykuły.

326. NOWACKI TADEUSZ: Szkolnictwo zawodowe w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — 1968 nr 4 s. 471—496, tab. Dz. Artykuły.

327. OZGA WŁADYSŁAW: Dwudziestoletni dorobek szkolnictwa podstawowego oraz średniego ogólnokształcącego i zawodowego w PRL — 1965 nr 3 s. 394—424, tab. Dz. Artykuły.

328. PECHERSKI MIECZYŚLAW: Reforma szkolnictwa podstawowego i średniego w Polsce. VII Plenum Komitetu Centralnego PZPR — 1961 nr 2 s. 243—251. Dz. Kronika.

329. PIECZKOWSKI STANISŁAW: Pierwsze tygodnie odbudowy szkolnictwa wielkopolskiego. (Kartki z wizytacji w marcu 1945 r.) — 1969 nr 3 s. 343—352, il. tab. Dz. Materiały.

330. PIETRUSIEWICZ WIKTORIA: Szkolnictwo w powiecie opatowskim 20 lat temu — 1971 nr 3 s. 441—444, tab. Dz. Materiały.

331. RATUS BRONISŁAW: Kronika zakładów kształcenia nauczycieli w woj. zielonogórskim w 25-leciu PRL — 1970 nr 4 s. 621—623. Dz. Materiały.

332. RATUS BRONISŁAW: Życie oświatowo-kulturalne na Ziemi Lubuskiej w 1945 roku — 1969 nr 3 s. 353—367, il. tab. Dz. Materiały.

333. REDKA WIKTOR: Szkolnictwo z niemieckim językiem nauczania w powiecie wałbrzyskim w latach 1950—1958 — 1970 nr 1 s. 126—135, tab. Dz. Materiały.

334. REYMONT STANISŁAW: Towarzystwo Burs i Stypendiów (1945—1951) — 1973 nr 1 s. 89—112, tab. Dz. Materiały.

335. RYZEWSKA KRYSZYNA: Powstanie i działalność Centralnego Ośrodka Oświaty Dorosłych Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego i Ludowego (1948—1950) — 1972 nr 2 s. 261—265. Dz. Materiały.

336. STEPIEN MARIAN: Podstawowe założenia programu Polskiej Partii Robotniczej w dziedzinie oświaty — 1962 nr 4 s. 659—670. Dz. Materiały.
337. STEPNIAK ANDRZEJ: Odbudowa i reformy szkolnictwa górniczego w Polsce w latach 1945—1959 — 1975 nr 3 s. 444—453. Dz. Materiały.
- 337 a. SZOCKI JÓZEF: Społeczna rola bibliotek publicznych Dolnego Śląska w latach 1945—1974 — 1977 nr 4 s. 469—476. Dz. Materiały.
338. SZYMANSKI ADAM: Rola liceów pedagogicznych w województwie kieleckim w przygotowaniu kadr dla szkolnictwa podstawowego — 1973 nr 4 s. 548—558, tab. Dz. Materiały.
339. WASZEK ALOJZY: Rozwój szkół kuźniczych w Ustroniu (w 25-lecie ich odbudowy) — 1970 nr 3 s. 473—482, il. Dz. Materiały.
340. WOJTYŃSKI WACŁAW: Kształcenie nauczycieli w pierwszym ćwierćwieczu Polski Ludowej — 1969 nr 3 s. 287—307. Dz. Artykuły.

III. HISTORIA RUCHU NAUCZYCIELSKIEGO

341. ALEKSANDRZAK STANISŁAW: Działalność wydawnicza Związku Nauczycielstwa Polskiego — 1974 nr 1 s. 13—40, il.
Główny referat na sesji naukowej — zob. poz. 350.
342. BANACZKOWSKI PIOTR: Wydział Oświaty Pozaszkolnej Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych — 1962 nr 3 s. 495—502. Dz. Materiały.
343. BRÓDKA PAULINA: Z dziejów walki o wykształcenie wyższe nauczycieli szkoły powszechnej — 1969 nr 2 s. 173—186, tab. Dz. Materiały.
344. BRZEZIŃSKI STEFAN JULIAN: Początki ruchu nauczycielskiego w Kongresówce — 1947 nr 2 s. 34—58, il. Dz. Artykuły.
345. BRZOZOWSKI STANISŁAW: „Głos Nauczycielski” 1917—1919 — 1968 nr 1 s. 66—74. Dz. Materiały.
346. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Rządy Komisaryczne w ZNP — 1947 nr 2 s. 81—105, il. Dz. Artykuły.
347. BRZOZOWSKI STANISŁAW: W 30 rocznicę strajku nauczycielskiego w powiecie łukowskim — 1967 nr 4 s. 494—502. Dz. Artykuły.
348. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Ważniejsze wydarzenia w ZNP w okresie 20-lecia Polski Ludowej — 1965 nr 3 s. 539—555. Dz. Kronika.
349. CZERWIŃSKI WINCENTY: Z dziejów związkowego ruchu nauczycielstwa szkół zawodowych — 1965 nr 3 s. 523—530. Dz. Materiały.
350. DZIAŁALNOŚĆ wydawnicza Związku Nauczycielstwa Polskiego — Sesja naukowa — 1974 nr 3 s. 11—69.
Zagajenie i zamknięcie Sesji: Ryszard Wroczyński.
Głosy w dyskusji: STANISŁAW OŚKO, JÓZEF BOHATKIEWICZ, TOMASZ SZCZECHURA, JAN HULEWICZ, MIECZYŚLAW MARCZUK, TADEUSZ GASZTOLD, MARIA ZEBHOWSKA, RYSZARD WROCZYŃSKI, WACŁAW WOJTYŃSKI, KLEMENS TRZEBIATOWSKI, ANIELA PIORUNOWA, JERZY SIKORA, STANISŁAW NOWACZYK, KAZIMIERZ KOSTAŃSKI, WAWRZYNIEC DUSZA, WŁADYSŁAW DROBNY, DANIELA MEISNER, STANISŁAW MICHAŁSKI, ANTONI SMOŁAŁSKI, FRANCISZEK FILIPOWICZ.
Polem. MARCINIAK JANINA — 1973 nr 3 s. 447.
351. GANKO WŁADYSŁAWA: 20 lat istnienia i pracy Centralnego Koła Absolwentów Instytutów Pedagogicznych ZNP 1947—1967 — 1968 nr 4 s. 559—561. Dz. Kronika.
352. GREB KAZIMIERZ: O czasopiśmie pedagogicznych i dziecięcych ZNP w dwudziestolecu międzywojennym — 1966 nr 2 s. 225—232, il. tab. Dz. Materiały.
353. GRZEŚ BOLESŁAW: Związek Nauczycielstwa Polskiego w XXX-leciu PRL — 1975 nr 2 s. 169—188.
Główny referat na sesji — zob. poz. 396.

354. GRZYWNA JÓZEF: Z dziejów zawodowego ruchu nauczycielskiego 1905—1918 w Kielecczyźnie — 1974 nr 3 s. 339—353. Dz. Artykuły.
355. GRZYWNA JÓZEF: ZNP w województwie kieleckim wobec reformy jędrzejewiczowskiej w drugiej połowie lat trzydziestych — 1976 nr 3 s. 333—351. tab. Dz. Artykuły.
356. HARABASZ LEON: U źródeł zawodowego ruchu nauczycielskiego w Galicji — 1969 nr 4 s. 497—516, tab. Dz. Materiały.
357. IGNASIAK FRANCISZEK: Działalność Związku Nauczycielstwa Polskiego w powiecie wieluńskim do roku 1939 — 1972 nr 1 s. 53—64. Dz. Materiały.
358. KASPEROWICZOWA HELENA: Stowarzyszenie Dyrektorów Polskich Szkół Średnich Państwowych 1925—1945 — 1965 nr 2 s. 243—263. Dz. Materiały.
Polem. PAPEE STEFAN — 1966 nr 1 s. 158.
359. KLIMEK KAROL: Piłaszków. (Kartki z dziejów walki o szkołę polską) — 1947 nr 2 s. 59—80. Dz. Artykuły.
360. KLIMEK KAROL: U początków Zrzeszenia — fakty i zdarzenia — 1965 nr 3 s. 469—475. Dz. Materiały.
361. KLIMEK KAROL: Związek Nauczycielstwa Polskiego na przestrzeni 40 lat w Królestwie i Polsce Niepodległej — 1947 nr 2 s. 3—16. Dz. Artykuły.
362. KMIECIK ZENON: „Nowe Tory” — organ Polskiego Związku Nauczycielskiego — 1968 nr 1 s. 15—35. Dz. Artykuły.
363. KOLANKO JAN: Organizacja Okręgu ZNP w roku 1944/45 — 1965 nr 3 s. 531—538. Dz. Materiały.
364. KOZIOŁ HIPOLIT: Akcja protestacyjno-strajkowa w Okręgu Lubelskim ZNP — 1967 nr 4 s. 503—517. Dz. Materiały.
365. KOZŁOWSKI ANTONI: Ze wspomnień o strajku nauczycielskim na Lubelszczyźnie — 1965 nr 3 s. 488—497. Dz. Materiały.
366. KOZŁOWSKI JÓZEF: Wspomnienia o pierwszych działaczach Ogniska ZNP w Rykach — 1968 nr 3 s. 331—356, il. Dz. Materiały.
367. KWIATKOWSKI STANISŁAW: Udział ZNP w walce o rozwój oświaty zawodowej — 1962 nr 3 s. 369—380. Dz. Artykuły.
368. LEWANDOWSKA STEFANIA: Wspomnienie ze strajku w „Dzienniku Porannym” — 1967 nr 2 s. 322—327. Dz. Materiały.
369. MARCINIAK JANINA: „Podlasie” (1933—1939). Organ Oddziału ZNP w Łukowie — 1966 nr 4 s. 433—454, il. Dz. Artykuły.
Polem. KOZŁOWSKI JÓZEF — 1969 nr 2 s. 255—256.
370. MARCINIAK ZBIGNIEW: ZNP w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Próba zarysu historycznego) — 1965 nr 3 s. 354—393. Dz. Artykuły.
371. MARCZUK MIECZYŚLAW: Nauczycielstwo związkowe województwa lubelskiego w walce o wysoko zorganizowaną szkołę powszechną (1926—1932) — 1964 nr 1 s. 9—32. Dz. Artykuły.
372. MEMORIAŁ Ministerstwa WRiOP [do] Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego — przyczyny zawieszenia — 1947 nr 2 s. 233—238. Dz. Materiały
373. MICHALSKI STANISŁAW: Związek Nauczycielstwa Polskiego w walce o postępowy ustrój szkolny — 1976 nr 2 s. 159—170.
- Główny referat na sesji — zob. poz. 381.
374. MÜLLER EUGENIUSZ: Krajowy Związek Nauczycielstwa Ludowego w Galicji — 1947 nr 2 s. 17—33, il. Dz. Artykuły.
375. OSKO STANISŁAW: Czasopiśmiennictwo ZNP w okręgu kieleckim w okresie dwudziestolecia międzywojennego — 1975 nr 2 s. 269—289, il. tab. Dz. Materiały.
376. OSKO STANISŁAW: Z postępowych tradycji Związku Nauczycielstwa Polskiego w Kielecczyźnie w okresie 20-lecia międzywojennego — 1971 nr 3 s. 375—388. Dz. Materiały.

377. PASEK EDWARD: „Miesięcznik Pedagogiczny” — czasopismo nauczycielskie w latach 1892—1939 — 1975 nr 2 s. 290—307. Dz. Artykuły.
378. PASEK EDWARD: Zarys dziejów Oddziału Powiatowego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Cieszynie — 1970 nr 2 s. 297—316. portr. Dz. Materiały.
379. PLUCIŃSKA MARIA: Konkursy Związku Nauczycielstwa Polskiego — 1965 nr 3 s. 560—563. Dz. Kronika.
380. RADIUKIEWICZ JAN: Działalność ZNP w pierwszych latach po II wojnie światowej na Białostocczyźnie — 1969 nr 3 s. 317—327, tab. Dz. Materiały.
381. [SIEDEMDZIESIĘCIOLECIE] 70-lecie Związku Nauczycielstwa Polskiego. Materiały z Sesji w Łowiczu — 1976 nr 2 s. 157—205, il.
- Otwarcie Sesji: Bolesław Grześ.
Referat: Stanisław Michalski. Zob. poz. 373.
Komunikaty: ELŻBIETA DAWIDOWSKA: Zjazd w Płaszkowie i tajny Związek Nauczycieli Ludowych; RATUŚ BRONISŁAW: Polityczne aspekty walki ZNP o kształt oświaty w okresie 20-lecia międzywojennego; WACŁAW WOJTYŃSKI: Osiągnięcia ZNP w dziedzinie doskonalenia kadry oświatowej; WOJCIECH POKORA: Kształcenie kadr oświatowych w okresie okupacji hitlerowskiej; MARIAN WALCZAK: Eksterminacja nauczycieli polskich przez okupanta hitlerowskiego; TADEUSZ SUBERLAK: ZNP w 30-leciu Polski Ludowej.
- Głosy w dyskusji: WAWRZYNIEC DUSZA, FRANCISZEK JANUSZEK.
Próba podsumowania: RYSZARD WROCZYŃSKI.
382. SOCHA JANUSZ: Wpływy polityczne ruchu ludowego w Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w latach 1926—1928 na terenie Polski środkowej — 1973 nr 1 s. 76—88. Dz. Materiały.
383. SOSNOWSKI TEOFIL: W trzydziestolecie Sekcji Szkolnictwa Zawodowego ZNP — 1963 nr 4 s. 461—474. Dz. Kronika.
384. SZCZĘCHURA TOMASZ: Nauczycielstwo związkowe a ruch ludowy w pierwszym dziesięcioleciu II Rzeczypospolitej (na przykładzie województwa lubelskiego) — 1975 nr 2 s. 213—236. Dz. Artykuły.
385. SZCZĘCHURA TOMASZ: Ruch nauczycielski w powiecie węgrowskim w latach 1917—1939 i jego funkcje społeczne — 1973 nr 2 s. 173—207. Dz. Artykuły.
386. SZTEYN JANINA: Z działalności Sekcji Nauczycieli Wychowania Fizycznego Związku Nauczycielstwa Polskiego w latach 1933—1939 — 1961 nr 4 s. 505—514. Dz. Materiały.
387. TAZBIR MAKSYMILIAN: TNSW w latach wojny 1939—1945 — 1947 nr 3/4 s. 71—85, il. Dz. Artykuły.
388. TEOFILEWICZ KAZIMIERZ: Początki zawodowego ruchu nauczycielskiego na Białostocczyźnie — 1969 nr 2 s. 127—143. Dz. Artykuły.
389. WALCZAK MARIAN: Z kart historii Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wielkopolsce — 1962 nr 3 s. 475—494, tab. Dz. Materiały.
Polem. POLKOWSKI WACŁAW — 1963 nr 3 s. 345—347.
390. WASZEK ALOJZY: Polskie Towarzystwo Pedagogiczne na Śląsku Cieszyńskim. (Przyczynek do dziejów ruchu nauczycielskiego) — 1963 nr 1 s. 71—87. Dz. Materiały.
391. WIATROWSKI ZYGMUNT: 50 lat walki Związku Nauczycielstwa Polskiego o kadry dla szkolnictwa zawodowego — 1972 nr 2 s. 247—260. Dz. Materiały.
392. WIERUSZ-KOWALSKA HANNA: O powstaniu i pracach Komisji Historii Oświaty Rolniczej przy Sekcji Szkolnictwa Rolniczego ZNP — 1965 nr 1 s. 81—84. Dz. Kronika.
393. WROCZYŃSKI RYSZARD: Wkład Związku Nauczycielstwa Polskiego w kształtowanie polityki oświatowej i przygotowanie nauczycieli w okresie 25-lecia Polski Ludowej — 1970 nr 3 s. 357—372. Dz. Artykuły.
394. WYCECH CZESŁAW: W dwudziestopięciolecie strajków nauczycielskich — 1962 nr 4 s. 539—561, il. Dz. Artykuły.

395. WYCECH CZESŁAW: Związek Nauczycielstwa Polskiego w czasie okupacji niemieckiej 1939—1945 — 1947 nr 2 s. 106—145, il. Dz. Artykuły.

396. ZWIĄZEK Nauczycielstwa Polskiego w XXX-leciu PRL (Materiały z Sesji w dn. 17 X 1974 roku). Referat: Bolesław Grześ (zob. poz. 353). Przemówienie Ministra Oświaty i Wychowania Jerzego Kuberskiego. Komunikaty i dyskusja: Bronisław Ratuś, Stanisław Michałski, Jerzy Biernacki, Ryszard Stan-
Lukowski, Waclaw Wojtyński, Stanisław Pokora, Feliks Kulej, Stanisław Lukiewicz, Michał Langowski, Wiesław Jasiobędzki — 1975 nr 2 s. 169—212.

397. ZWOLIŃSKI JULIAN: Z dziejów Związku Nauczycielstwa Polskiego w powiecie wolsztyńskim w latach 1928—1968 — 1968 nr 3 s. 357—379, il. Dz. Materiały.

IV. HISTORIA SZKÓŁ

398. BARCZAK EDWARD: Stulecie Szkoły Kolejowej w Warszawie — 1974 nr 3 s. 423—430, il. Dz. Kronika.

399. BARTCZAK ZENON: Z dziejów I Liceum Ogólnokształcącego im. Bolesława Chrobrego w Piotrkowie Trybunalskim — 1974 nr 4 s. 584—594, il. Dz. Kronika.

400. BĘTKOWSKI WALERIAN: Z historii szkoły zarszyńskiej — 1961 nr 1 s. 101—108. Dz. Materiały.

401. BIELAK ANTONI: Od Wyższej Szkoły Realnej do V Liceum Ogólnokształcącego im. Augusta Witkowskiego w Krakowie — 1977 nr 3 s. 347—360, il. Dz. Kronika. Z cyklu „Szkoły Jubilatki”.

402. BILSKI STEFAN: Sto lat Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Brodnicy — 1975 nr 4 s. 561—608, il. tab. Dz. Kronika. Z cyklu „Szkoły Jubilatki”.

403. BRODOWSKA HELENA: Żeńska Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego w Krasie-
ninie — 1961 nr 2 s. 164—182, tab. Dz. Artykuły.

404. BROŻEK ANDRZEJ: Najstarsza polska szkoła w Stanach Zjednoczonych Ameryki — 1971 nr 1 s. 59—73, il. Dz. Artykuły.

405. DĘBOWSKI EUGENIUSZ: Działalność Instytutu Przemysłowo-Rzemieślnicze-
go Województwa Łódzkiego w latach 1929—1953 — 1974 nr 2 s. 228—259. Dz. Mate-
riały.

406. DROZD ALOJZY: Z dziejów Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszynie — 1976 nr 1 s. 43—50, il. Dz. Materiały.

407. DUTKOWA RENATA: Studium Pedagogiczne Uniwersytetu Jagiellońskiego 1921—1952. (Zarys działalności) — 1968 nr 4 s. 444—470. Dz. Artykuły.

408. DZIERŻAWSKI JANUSZ: 65-lecie pierwszej szkoły rolniczej w Cieszynie — 1965 nr 1 s. 90—95. Dz. Kronika.

409. FILIPKOWSKI TADEUSZ: Próba reaktywowania Liceum Krzemienieckiego im. T. Czackiego na Warmii i Mazurach w latach 1946—1949 — 1973 nr 4 s. 539—547. Dz. Materiały.

410. GAWRYCH STANISŁAW: Alma Mater Gnesnensis — 1977 nr 2 s. 209—222, il. Dz. Kronika. Z cyklu „Szkoły Jubilatki”.

411. GŁOWKO ALEKSANDER: 50-lecie Szkoły Ekonomicznej w Zgierzu — 1970 nr 1 s. 139—143, il. Dz. Kronika.

412. GOCEL LUDWIK: Średnia szkoła męska w Radomiu — 1961 nr 2 s. 251—256. Dz. Kronika.

413. HĄDZELEK KAJETAN: Stulecie I Państwowego Gimnazjum i Liceum Męskiego w Ostrowie Wielkopolskim — 1960 nr 2 s. 109—114. Dz. Kronika.

414. HĄDZELEK KAJETAN: Trzydziestolecie Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie — 1960 nr 3 s. 121—123, portr. Dz. Kronika.

415. HELLWIG JAN, KOWALCZYK LEONARD: Wyższe Kursy Nauczycielskie jako forma podnoszenia kwalifikacji czynnych nauczycieli szkół powszechnych i pod-

- stawowych w Polsce (1918—1954) — 1975 nr 1 s. 65—82, tab. Dz. Materiały.
416. HELCZYŃSKI JOZEF MARIAN: Kto założył praskie gimnazjum polskie w Warszawie? — 1965 nr 4 s. 699—702. Dz. Kronika.
417. IWAN BALBINA i JÓZEF: Z dziejów najstarszej szkoły zawodowej w Gozowie Wielkopolskim (1945—1965) — 1969 nr 1 s. 94—103. Dz. Materiały.
418. JĘDRASZKO ANTONI: Dzieje Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 111 w Warszawie — 1972 nr 1 s. 101—115, il. tab. Dz. Materiały.
419. KACZOR STANISŁAW: Powstanie i działalność II Studium Nauczycielskiego w Warszawie przy ul. Stawki 5 — 1970 nr 3 s. 461—472. Dz. Materiały.
420. KACZOR STANISŁAW: Z dziejów Zakładu Kształcenia Nauczycieli w Warszawie przy ul. Stawki 5 — 1969 nr 3 s. 368—379. Dz. Materiały.
421. KACZOROWSKI KAZIMIERZ: Sprawozdanie ze Zjazdu Jubileuszowego Sobieszyńców (Szkoła rolnicza w Sobieszynie-Brzozowej) — 1965 nr 1 s. 84—87. Dz. Kronika.
422. KLIMKOWICZ WŁADYSŁAW: Zarys historii Technikum Włókienniczego w Bielsku-Białej — 1976 nr 1 s. 89—102, il. tab. Dz. Kronika. Z cyklu „Szkoły Jubilatki”.
423. KONARSKI STANISŁAW: Zjazd wychowanków Gimnazjum im. ks. Józefa Poniatowskiego — 1960 nr 1 s. 168—170. Dz. Kronika.
Polem. KASPEROWICZOWA HELENA — 1960 nr 3 s. 129—130.
424. KONARSKI STANISŁAW: Zjazd wychowanków Gimnazjum im. Mikołaja Reja — 1960 nr 1 s. 165—168. Dz. Kronika.
425. KOSK ANTONINA: Liceum Ogólnokształcące w Drohiczynie nad Bugiem — 1975 nr 3 s. 455—467, il. Dz. Kronika. Z cyklu „Szkoły Jubilatki”.
426. KULKA BRONISŁAW: Pięćdziesięciolecie Liceum Ekonomicznego w Radomsku — 1975 nr 2 s. 309—311. Dz. Kronika.
427. KWIECIŃSKI ZDZISŁAW: Pięćdziesięciolecie Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego w Kolbuszowej — 1963 nr 3 s. 348—353. Dz. Kronika.
428. KWIECIŃSKI ZDZISŁAW: Pięćdziesięciolecie szkoły średniej ogólnokształcącej w Tarnobrzegu — 1961 nr 1 s. 109—115, il. Dz. Kronika.
429. KWIECIŃSKI ZDZISŁAW: Stuletnia szkoła średnia w Solcu nad Wisłą — 1967 nr 2 s. 328—334, il. Dz. Kronika.
Polem. MENDYKA IRENA — 1967 nr 4 s. 560.
430. KWIETNIEWSKI JÓZEF: Gimnazjum Polskie w Bytomiu (1932—1939) — 1964 nr 1 s. 121—125, tabl. Dz. Kronika.
431. ŁABUZ JAN: Państwowy Instytut Robót Ręcznych w Warszawie z siedzibą w Bielsku — 1960 nr 1 s. 146—152. Dz. Materiały.
432. ŁOPUSZAŃSKI TADEUSZ: Szkoła doświadczalna w Rydzynie. (Fragmenty) [Wstęp] — Tadeusz Nowacki — 1960 nr 2 s. 41—97, il. Dz. Materiały.
433. MARKIEWICZ ADOLF: Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Wielkopolskich w Wągrowcu — 1976 nr 2 s. 273—281, il. Dz. Kronika. Z cyklu „Szkoły Jubilatki”.
434. MILAN MICHAŁ, TARCZYŃSKI ALEKSANDER: Działalność oświatowo-kulturalna Liceum Pedagogicznego w Grudziądzu w okresie 150-lecia 1816—1965 — 1968 nr 2 s. 233—240. Dz. Kronika.
435. MILLAK KONRAD: Instytut Weterynaryjny Warszawski w okresie strajku szkolnego w Królestwie — 1969 nr 1 s. 42—55. Dz. Artykuły.
436. MŁODKOWSKI STEFAN: Państwowa Szkoła Włókiennicza w Łodzi — 1974 nr 2 s. 260—276, il. tab. Dz. Materiały.
437. MROZOWSKA KAMILA, WYROBKOWA WANDA: Gimnazjum i Liceum im. Marii Konopnickiej w Warszawie — 1960 nr 2 s. 105—109. Dz. Kronika.
438. NOWACKI TADEUSZ: Instytut Agronomiczny (1819—1830) — 1969 nr 1 s. 22—41. Dz. Artykuły.

439. NOWACKI TADEUSZ: Miejskie Gimnazjum Męskie 1916—1939; 1945 — XXI Gimnazjum i Liceum, a następnie III Ogólnokształcąca Szkoła im. Tadeusza Kościuszki w Łodzi — 1960 nr 4 s. 139—143. Dz. Kronika.
440. NOWACKI TADEUSZ: Szkoła Wiejska w Marymoncie 1824—1830 — 1970 nr 4 s. 517—531.
441. NOWAKOWSKI HENRYK: II Liceum Ogólnokształcące w Gnieźnie w okresie międzywojennym — 1970 nr 1 s. 97—101, il. Dz. Materiały.
442. OLEKSINSKI JERZY: Polskie tradycje Seminarium Nauczycielskiego w Paradyżu — 1977 nr 2 s. 123—151. Dz. Artykuły.
443. OPARA MAKSYMILIAN: Z działalności tajnego Gimnazjum i Liceum im. Hugona Kołłątaja w Pińczowie w okresie okupacji niemieckiej w latach 1939—1945 — 1971 nr 3 s. 418—426. Dz. Materiały.
- Polem.: BEDNARSKI ZENOBIUSZ — 1972 nr 4 s. 715; FILIPOWSKI EDWARD — tamże nr 4 s. 713—714.
444. PASZKOWSKI JERZY: Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Jagiellończyka w Sieradzu — 1976 nr 3 s. 435—451, il. Dz. Kronika.
445. PIETRUSZA JÓZEF: Historia szkoły w Kobylance w powiecie gorlickim — 1969 nr 2 s. 203—214, tab. Dz. Materiały.
446. PILCH TADEUSZ: 70-lecie szkół rolniczych w Pszczelinie — 1971 nr 1 s. 126—128, il. Dz. Kronika.
447. PLATA JÓZEF: Wojewódzka Szkoła Mechaniczna i Hutnicza w Królewskiej Hucie (Chorzowie) — 1966 nr 2 s. 233—251, tab. Dz. Materiały.
448. POTOCKI JÓZEF: Gimnazjum i Liceum im. Bolesława Prusa w Siedlcach — 1977 nr 4 s. 477—487, il. Dz. Kronika. Z cyklu „Szkoły Jubilatki”.
449. POZNAŃSKI KAROL: Geneza Szkoły Głównej Warszawskiej — 1963 nr 3 s. 271—302. Dz. Artykuły.
450. PTASZYŃSKA WANDA: Szkoła Jadwigi Kowalczykówny i Jadwigi Jawurkówny w Warszawie (1903—1944) — 1970 nr 1 s. 67—78, il. Dz. Materiały.
- Polem. KARPOWICZ WANDA — 1970 nr 3 s. 508.
451. ROMAN JAN: Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w okresie II wojny światowej (tajne nauczanie) — 1975 nr 3 s. 435—443, il. Dz. Materiały.
452. SALMONOWICZ STANISŁAW: Toruńskie Gimnazjum Akademickie (1568—1968) — 1968 nr 1 s. 88—98, il. Dz. Kronika.
453. SOKÓŁ ARKADIUSZ: Z dziejów Seminarium Nauczycielskiego w Jędrzejowie w latach 1872—1936 — 1974 nr 4 s. 531—546, tab. Dz. Materiały.
454. SOKOŁ ZOFIA: Białostocki Instytut Panien Szlacheckich (1841—1917) — 1969 nr 4 s. 455—468. Dz. Artykuły.
455. ST. B.: Najstarsza żeńska szkoła zawodowa (Zasadnicza Szkoła Zawodowa CZSP im. H. Modrzejewskiej w Zakopanem) — 1963 nr 4 s. 475—477. Dz. Kronika.
456. STASIERSKI KAZIMIERZ: Dzieje Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Ostrzeszowie (1920—1934) — 1961 nr 3 s. 385—396, il. Dz. Kronika.
457. STASIERSKI KAZIMIERZ: Z dziejów Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Działdowie na Mazurach (1921—1936) — 1964 nr 1 s. 33—47, il. Dz. Artykuły.
- Polem. ORACKI TADEUSZ — 1965 nr 1 s. 115—116.
Odpow. STASIERSKI KAZIMIERZ — 1966 nr 1 s. 158—159.
458. SUJCYŃSKI TEODOR: Szkoła elementarna w Strykowie w zaraniu swego istnienia — 1970 nr 1 s. 79—96, il., tab. Dz. Materiały.
459. SZREDER WACŁAW: Zjazd Wychowanków Szkół Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy — 1960 nr 4 s. 143—152, il. Dz. Kronika.
460. TŁOCZEK IGNACY: Gimnazjum Humanistyczne w Pызdrach. (Z dziejów szkolnictwa średniego przed półwiekiem) — 1969 nr 4 s. 544—548. Dz. Materiały.

461. TYRANKIEWICZ WINCENTY: Seminarium Nauczycielskie w Ursynowie w latach 1921—1937 — 1964 nr 1 s. 67—120. il. Dz. Materiały.
462. VOGELSANG-SOCZYŃSKA MARIA: Działalność Państwowego Instytutu Robót Ręcznych dla nauczycieli w okresie od 1915—1939 r. — 1960 nr 1 s. 138—146. Dz. Materiały.
463. WIELICZKO MIECZYŚLAW: Stulecie Gimnazjum i Liceum w Jasle — 1969 nr 1 s. 105—106. Dz. Kronika.
464. [WIERUSZ-KOWALSKA HANNA] W.K.: 60-lecie pszczelińskich szkół rolniczych [Cz.] 2 — Z historii szkoły pszczelińskiej — 1965 nr 1 s. 89—90. Dz. Kronika.
465. ZANOWA JADWIGA: Sprawozdanie ze zjazdu z dnia 5 X 1958 r. dla uczczenia 40-lecia istnienia Państwowej Szkoły im. Królowej Jadwigi — 1959 nr 1 s. 135—139. Dz. Kronika.
466. ŻŁOTORZYCKA MARIA: Kursy Pedagogiczne dla Kobiet pod kierunkiem Jana Miłkowskiego (1906—1921) — 1961 nr 2 s. 139—164. Dz. Artykuły.

V. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

467. NOWACKI TADEUSZ: Wiktor Grzegorz Ambroziewicz (1882—1968) — 1969 nr 4 s. 483—488, portr. bibliogr. Dz. Sylwetki.
468. BARYCZ HENRYK: Antoni Artymiak (1897—1963) — 1966 nr 4 s. 457—461, portr. Dz. Sylwetki.
469. BARYCZ HENRYK: Wiktor Emeryk Arvay — 1960 nr 3 s. 67—69. Dz. Sylwetki.
470. DĘBOWSKI EUGENIUSZ: Jan Augustyniak (1893—1971) — 1974 nr 2 s. 193—201, portr. Dz. Sylwetki.
471. OLEKSINSKI JERZY: Jan Baczewski (1890—1958) — 1969 nr 2 s. 157—168, portr. Dz. Sylwetki.
472. GAŃKO WŁADYSŁAWA: W piętnastą rocznicę śmierci profesora Stefana Bałeya — 1968 nr 3 s. 383—384. Dz. Kronika.
473. GAŁECKI WŁODZIMIERZ: Juliusz Balicki (1890—1963) — 1966 nr 1 s. 78—87. Dz. Sylwetki.
474. GAŁECKI WŁODZIMIERZ: Jadwiga Barszczewska-Michałowska (1884—1966) — 1967 nr 2 s. 293—299, portr. Dz. Sylwetki.
475. BEDNARSKI TADEUSZ: Problemy pedagogiczne publicystyki i działalności Kazimierza Bartoszewicza — 1971 nr 2 s. 243—260. Dz. Materiały.
476. OLESZCZUK ALEKSANDER: Walerian Batko (1906—1947) — 1967 nr 1 s. 121—125, portr. bibliogr. Dz. Sylwetki.
477. OLEKSINSKI JERZY: Jan Bauer (1904—1940) — 1970 nr 4 s. 564—569. portr. Dz. Sylwetki.
478. KORYCKA WANDA: Józef Biedrawa (1878—1944) — 1964 nr 1 s. 63—66, portr. Dz. Sylwetki.
479. KAPUŚCIK JANUSZ: Aleksander Birkenmajer — bibliotekarz i uczonek (1890—1967) — 1968 nr 3 s. 321—324, portr. Dz. Sylwetki.
480. WIERUSZ-KOWALSKA HANNA: Paweł Chadaj (1894—1964) — 1965 nr 1 s. 59—60, portr. Dz. Sylwetki.
481. KLIMEK KAROL: Bronisław Chrościcki (1877—1968) — 1968 nr 4 s. 497—501, portr. Dz. Sylwetki.
482. GAWĘDA STANISŁAW: Bronisław Chrzan (1897—1976) — 1977 nr 3 s. 294—297, portr. Dz. Sylwetki.
483. SCHOENBRENNER JANINA: Oświatowa i wychowawcza działalność pierwszego kuratora Okręgu Szkolnego Poznańskiego Bernarda Chrzanowskiego (1921—1928) — 1972 nr 1 s. 22—48. Dz. Artykuły.

484. PIGOŃ STANISŁAW: Jędrzej Cierniak (1886—1942) — 1962 nr 4 s. 653—657, portr. Dz. Sylwetki.
485. POLKOWSKI WACŁAW: Genowefa Czarnecka-Brzezińska — 1960 nr 3 s. 70—72, portr. Dz. Sylwetki.
486. GOŁASZEWSKI PIOTR JOZEF: Michalina Czechowska (1895—1942) — 1959 nr 1 s. 130—132. Dz. Sylwetki.
487. NOWAKOWSKI JAN: Wincenty Danek (1907—1976) — 1977 nr 3 s. 285—293, portr. Dz. Sylwetki.
488. KUJAWSKA JOANNA: Jan Władysław Dawid w literaturze polskiej. Stan i potrzeby badań — 1962 nr 1 s. 41—55. Dz. Artykuły.
489. OKOŃ WINCENTY: Życie i twórczość Jana Władysława Dawida — 1959 nr 1 s. 31—58, portr. Dz. Artykuły.
490. SŁAWIŃSKA H.: Ważniejsze dane biograficzne o Kazimierzu Deczyńskim — 1966 nr 1 s. 114—117. Dz. Kronika.
491. POHOSKA HANNA: Samuel Dickstein (1851—1940) — 1962 nr 2 s. 261—264, portr. Dz. Sylwetki.
492. CEYSINGERÓWNA HELENA: Maria Dzierżanowska — 1947 nr 3/4 s. 104—110. Dz. Sylwetki.
493. KIERECKI MARIAN: Pobyt Ewarysta Estkowskiego w Broniszewicach — 1964 nr 4 s. 487—490. Dz. Materiały.
494. Marian Falski (1881—1974). Przemówienie RYSZARDA WROCZYŃSKIEGO w czasie pogrzebu w dn. 11 października 1974 r. — 1974 nr 4 s. 457—459, portr.
495. HULEWICZ JAN: Głosy prasy po śmierci Mariana Falskiego — 1974 nr 4 s. 575—581. Dz. Kronika.
496. WIECZOREK RYSZARD: Jan Fazanowicz (1886—1973) — 1977 nr 1 s. 59—62, portr. Dz. Sylwetki.
497. SWIDWIŃSKI STANISŁAW: Edmund Forelle — 1965 nr 3 s. 456—464. Dz. Sylwetki.
498. HULEWICZ JAN: Włodzimierz Galecki (1888—1968) — 1968 nr 4 s. 502—508, portr. Dz. Sylwetki.
499. PIETRASIAK KAROL: Józef Gercz (1891—1949) — 1975 nr 3 s. 401—407, portr. Dz. Sylwetki.
500. SUJCZYŃSKI TEODOR: Helena Głogowska (1909—1975) — 1977 nr 4 s. 413—417, portr. Dz. Sylwetki.
501. HAJDUK ZOFIA: Kłotylda Godzińska (1890—1966) — 1970 nr 2 s. 237—241, portr. Dz. Sylwetki.
502. SUCHODOLSKI BOGDAN: Wojciech Gottlieb — 1965 nr 3 s. 453—455. Dz. Sylwetki.
503. KOPCZEWSKI Jan: Kazimierz Greb (6 VI 1900 — 25 VIII 1969) — 1970 nr 1 s. 63—66, portr. bibliogr. Dz. Sylwetki.
504. MORAWSKA ELZBIETA: Z Sesji Naukowej poświęconej życiu i działalności Marii Grzegorzewskiej — 1970 nr 3 s. 486—489, il. Dz. Kronika.
505. Przemówienia wygłoszone na pogrzebie Marii Grzegorzewskiej w dniu 12 maja 1967 roku: WŁODZIMIERZ MICHAJŁOW, RYSZARD WROCZYŃSKI, KAZIMIERZ KIREJCZYK — 1967 nr 3 s. 359—363, portr.
506. STACHOWICZ JOZEF: Uczczenie zasług nauczyciela-społecznika Stanisława Hałucha — 1965 nr 4 s. 689—693. Dz. Sylwetki.
507. KACZMAREK ROMAN: Zygmunt Hajkowski (1889—1942) — 1960 nr 4 s. 78—80, portr. Dz. Sylwetki.
508. SZYMICZEK FRANCISZEK: Maksymilian Hasiński (1888—1971) — 1973 nr 1 s. 29—37, portr. Dz. Sylwetki.
509. KOZŁOWSKI ANTONI: Wiktor Helman (1885—1967) — 1968 nr 1 s. 59—65, portr. Dz. Sylwetki.

510. NOWACKI TADEUSZ: Sergiusz Hessen (1887—1950) — 1971 nr 2 s. 213—220, portr. Dz. Sylwetki.
511. OLEKSIŃSKI JERZY: Janina Irena Jaczewska (1900—1969) — 1975 nr 4 s. 541—546, portr. Dz. Sylwetki.
512. SWIDEREK WACŁAWA: Albin Jakiel (1900—1944) — 1970 nr 1 s. 55—62, portr., bibliogr. Dz. Sylwetki.
513. GAŁECKI WŁODZIMIERZ: Ignacy Jakubiec (1906—1966) — 1967 nr 3 s. 391—395, portr. Dz. Sylwetki.
514. WALCZYNA STANISŁAW: Władysław Jasiński „Jędrus” (1909—1943) — 1971 nr 3 s. 371—374, portr. Dz. Sylwetki.
515. OLEKSIŃSKI JERZY: Michał Kajka (1858—1940) — 1976 nr 2 s. 207—213, portr. Dz. Sylwetki.
516. RADLIŃSKA HELENA: Stanisław Kalinowski (1873—1946) — 1947 nr 2 s. 215—219, portr. Dz. Sylwetki.
517. BARYCZ HENRYK: Zapomniany historyk wychowania i oświaty polskiej. W czterdziestolecie zgonu Antoniego Karbowiaka garść uwag i materiałów — 1960 nr 1 s. 11—32, portr. Dz. Artykuły.
518. KARWACKA ANIELA: Moje wspomnienia o Stanisławie Karpowiczu (fragmenty) — 1964 nr 3 s. 362—367. Dz. Materiały.
519. WROCZYŃSKI RYSZARD: Czeski pedagog o Stanisławie Karpowiczu — 1966 nr 1 s. 110—111. Dz. Materiały.
520. WROCZYŃSKI RYSZARD: Życie i działalność Stanisława Karpowicza — 1964 nr 3 s. 303—317, portr. Dz. Artykuły.
Polem. KARPOWICZ WANDA — 1965 nr 2 s. 296.
521. KALABIŃSKA MARIA: Szymon Kędryna (1903—1977) — 1977 nr 4 s. 407—412, portr. Dz. Sylwetki.
522. Zenon Klemensiewicz [nekrolog] — 1969 nr 2 s. 155.
523. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Karol Klimek (1882—1968) — 1969 nr 4 s. 469—476, portr. Dz. Sylwetki.
524. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Jan Kolanko (1886—1968) — 1968 nr 4 s. 509—516, portr. Dz. Sylwetki.
525. PRZEDPEŁSKI MARIAN: Emilian Konopczyński (1839—1911) — 1977 nr 2 s. 153—161, portr. Dz. Sylwetki.
526. MIESZKÓWSKI JÓZEF: Stefan Kopciński (1878—1934) — 1960 nr 4 s. 68—73, portr. Dz. Sylwetki.
527. SWIDWIŃSKI STANISŁAW: Stefan Kopciński (1878—1934) — 1947 nr 2 s. 220—225, portr. Dz. Sylwetki.
528. KOLENDO MARIA: Konstanty Kosiński (1887—1961) — 1975 nr 1 s. 51—64, portr. Dz. Sylwetki.
529. LUBOS JERZY: Florian Kozanecki (1889—1960) — 1970 nr 2 s. 242—245, portr. Dz. Sylwetki.
530. EKEL JERZY: Mieczysław Kreutz (1893—1971). Bibliografia [oprac. EWA WĘDROWSKA] — 1972 nr 2 s. 233—245, portr. Dz. Sylwetki.
531. [FRYBES STANISŁAW] S.F.: Jubileusz Juliana Krzyżanowskiego — 1960 nr 3 s. 119—120. Dz. Kronika.
532. MIĄSO JÓZEF: Łukasz Kurdybacha (1907—1972) — 1973 nr 4 s. 527—537, portr. bibliogr. Dz. Sylwetki.
533. Dr. Józef Kwiatek [nekrolog] — 1964 nr 1 s. 3.
534. Józef Kwiatek. Przemówienie RYSZARDA WROCZYŃSKIEGO w czasie pogrzebu w dniu 12 II 1964 r. na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach — 1964 nr 1 s. 3—5, portr.
535. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Stanisław Kwiatkowski — 1963 nr 4 s. 382—389, portr. Dz. Sylwetki.

536. OLEKSINSKI JERZY: Józef Kwietniewski (1903—1969) — 1973 nr 1 s. 41—48, il. portr. Dz. Sylwetki.
537. ORACKI TADEUSZ: O Jerzym Lancu — 1960 nr 2 s. 33—39, il. portr. Dz. Sylwetki.
538. SZELĄG ZDZISŁAW: Wacław Skarbimir Laskowski (1892—1945) — 1969 nr 2 s. 169—171, portr., bibliogr. Dz. Sylwetki.
539. OLEKSINSKI JERZY: Zenon Eugeniusz Lewandowski (1859—1927) — 1968 nr 2 s. 181—183, Dz. Sylwetki.
540. TRĘBACZKIEWICZ STANISŁAW: Maria Lipska-Librachowa (1873—1955) — 1966 nr 2 s. 204—208, portr. Dz. Sylwetki.
541. ORACKI TADEUSZ: Jan Liszewski — nauczyciel i działacz warmiński (1852—1894) — 1962 nr 3 s. 463—474, portr. Dz. Sylwetki.
542. MISSALOWA GRYZELDA, ŻABOROWSKA HELENA: Zygmunt Lorentz (1894—1943) — 1960 nr 4 s. 74—77, portr. Dz. Sylwetki.
543. HULEWICZ JAN: Stanisław Łempicki (25 V 1836 — 2 XII 1947) — 1947 nr 3/4 s. 123—137, il. portr. Dz. Sylwetki.
544. ARASZKIEWICZ FELIKS W.: Życie i działalność oświatowo-pedagogiczna Tadeusza Jana Łopuszańskiego — 1973 nr 4 s. 498—512, Dz. Artykuły.
- 544a. Stanisław Mach [nekrolog] — 1977, nr 4, portr.
545. GRABOWSKI TADEUSZ STANISŁAW: Jan Magiera — pedagog, słowianofil i słowianoznawca polski (1877—1958) — 1962 nr 2 s. 270—279, Dz. Sylwetki.
546. Kazimierz Maj [nekrolog oraz fragment przemówienia M. WALCZAKA wygłoszonego na pogrzebie w dn. 10 VII 1972 r.] — 1972 nr 4 s. 573.
547. ZADWORNY ZDZISŁAW: Maria Mak-Panasiuk (1907—1959) — 1975 nr 4 s. 534—540, portr. Dz. Sylwetki.
548. SWIDWIŃSKI STANISŁAW, POLKOWSKI WACŁAW: Kazimierz Mamiczar (1891—1941) — 1947 nr 3/4 s. 138—143, Dz. Sylwetki.
549. Zbigniew Marciniak nie żyje. Przemówienie RYSZARDA WROCZYŃSKIEGO w czasie pogrzebu — 1973 nr 1 s. 7—8, portr.
550. SCHOENBRENNER JANINA: Zbigniew Marciniak (1922—1972) — 1974 nr 3 s. 355—367, portr. Bibliografia prac autorskich i redaktorskich [oprac. JADWIGA PUCHAŁA-MARCINIAK] s. 368—377, Dz. Sylwetki.
551. POPLAWSKI FELIKS: Teofil Matejko (1903—1951) — 1967 nr 1 s. 112—117, portr. Bibliografia [oprac. KRYSTYNA ARASZKIEWICZ] s. 118—120, Dz. Sylwetki.
552. WIELICZKO MIECZYŚLAW: Stanisław Matysik (1907—1941) — 1975 nr 3 s. 408—412, portr. Dz. Sylwetki.
553. POHOSKA HANNA: Tadeusz Mayzner (1893—1939) — 1967 nr 1 s. 99—104, portr. bibliogr. Dz. Sylwetki.
554. SWATON JÓZEF: Tadeusz Mayzner (1893—1939) — 1967 nr 1 s. 105—111, Dz. Sylwetki.
555. WASZEK ALOJZY: Jerzy Michejda (1860—1928) — 1974 nr 4 s. 519—523, portr. Dz. Sylwetki.
556. WIĘCKOWSKA HELENA: Anna Minkowska (1891—1969) — 1972 nr 2 s. 243—245, portr. Dz. Sylwetki.
557. KORABIOWSKA-NOWACKA KAZIMIERA: Józef Maria Missol (1909—1969) — 1971 nr 1 s. 81—86, portr. il. Dz. Sylwetki.
558. WOŁOŻYŃ STEFAN: Adolf Molak (1914—1975) — 1976 nr 1 s. 31—38, portr. Dz. Sylwetki.
559. PIECHOWIAK ALOJZY: Jędrzej Moraczewski i jego działalność na polu oświaty i kultury — 1968 nr 3 s. 275—295, il. portr. Dz. Artykuły.
560. SKŁAD ALICJA: Poglądy Izy Moszczeńskiej na rodzącą się w latach 1914—1918 koncepcję polskiego systemu szkolnego — 1976 nr 3 s. 352—377, portr. Dz. Artykuły.

561. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Eugeniusz Müller (1875—1949) — 1972 nr 1 s. 49—52, portr. Dz. Sylwetki.
562. OLEKSINSKI JERZY: Władysław Narożyński (1904—1970) — 1974 nr 4 s. 525—529, portr. Dz. Sylwetki.
563. Bogdan Nawroczyński [Nekrolog] — 1974 nr 1 s. 8.
564. BEDNORZ ZBYSZKO: Władysław Nehring (1830—1909) — 1970 nr 2 s. 233—236, portr. Dz. Sylwetki.
565. DROZD ALOJZY: Józef Niemiec (1891—1974) — 1976 nr 1 s. 39—41, portr. Dz. Sylwetki.
566. MULLER EUGENIUSZ: Stanisław Nowak (1859—1936) — 1947 nr 2 s. 159—177. Dz. Sylwetki.
567. POLKOWSKI WACŁAW: Zygmunt Nowicki (1881—1944) — 1947 nr 2 s. 201—214. Dz. Sylwetki.
568. WĄSIK WIKTOR: Marian Odrzywolski (1879—1944) — 1970 nr 4 s. 551—563, portr. Dz. Sylwetki.
569. GANKO WŁADYSŁAWA: Kartka z dziejów tajnych studiów. Pamięci dr. Władysława Okińskiego i jego słuchaczy — 1966 nr 3 s. 349—353. Dz. Sylwetki.
570. NOWAKOWSKI HENRYK: Waldemar Osterloff (1858—1925) — 1965 nr 2 s. 201—206. Dz. Sylwetki.
571. GAZDZICKI JAN: Dr Tadeusz Pasierbiński (fragmenty działalności) — 1969 nr 3 s. 309—315, il. Dz. Sylwetki.
Polem. PODGÓRECNZY JOZEF — 1970 nr 3 s. 507.
572. BANACZKOWSKI PIOTR: Aleksander Patkowski (1890—1942) — 1966 nr 2 s. 214—221, portr. Dz. Sylwetki.
573. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Władysław Petrykiewicz (1903—1942) — 1965 nr 3 s. 438—445, portr. Dz. Sylwetki.
574. ZANOWA JADWIGA: Stefan Pogorzelski — 1962 nr 3 s. 524—525, portr. Dz. Kronika.
Polem. ŁUGOWSKI BRONISŁAW — 1963 nr 4 s. 459—460.
575. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Wacław Polkowski (1896—1966) — 1966 nr 4 s. 455—456, portr. Dz. Sylwetki.
576. ARASZKIEWICZ FELIKS: Znaczenie programu oświatowego Ksawerego Praussa — 1968 nr 4 s. 421—437. Dz. Artykuły.
577. GROTOWSKA HELENA: Ksawery Prauss (1874—1925) — 1947 nr 2 s. 194—200, portr. Dz. Sylwetki.
578. SCHOENBRENNER JANINA: Ksawery Prauss i tak zwany program oświatowy Praussa — 1968 nr 1 s. 36—58, portr. Dz. Sylwetki.
579. MARCINIAK ZBIGNIEW: Oświatowa działalność Adama Próchnika — 1960 nr 3 s. 9—48, portr. Dz. Artykuły.
580. SWIDWIŃSKI STANISŁAW: Adam Próchnik (1895—1942) — 1947 nr 2 s. 226—232.
581. KACZOROWSKI HENRYK: Poglądy pedagogiczne Bolesława Prusa — 1962 nr 3 s. 415—450. Dz. Artykuły.
582. AMBROZIEWICZ WIKTOR: Udział Władysława Przanowskiego w opracowywaniu programów nauczania pracy ręcznej — 1965 nr 2 s. 207—242, tabl. Cz. II — 1966 nr 1 s. 88—109, tab. Dz. Materiały.
583. AMBROZIEWICZ WIKTOR: Władysław Przanowski (życie i działalność) — 1960 nr 1 s. 127—138, portr. Dz. Materiały.
584. MARCZYK WOJCIECH: Działalność Henryka Raabego w Związku Zawodowym Nauczycieli Polskich Szkół Średnich i jego poglądy pedagogiczne — 1962 nr 3 s. 451—462, portr. Dz. Sylwetki.
585. PILCH TADEUSZ: Władysław Radwan (1884—1963) — 1969 nr 1 s. 71—77, portr. bibliogr. Dz. Sylwetki.

586. KOWNACKA MARIA: Wspomnienia o Helenie Radwanowej — 1966 s. 222—224. Dz. Sylwetki.
587. JANIKOWSKI JÓZEF: Ignacy Roliński (1885—1957) — 1974 nr 2 s. 209, portr. Dz. Sylwetki.
588. INGLOT FRANCISZEK: Henryk Rowid (1877—1944) — 1947 nr 2 s. 193. Dz. Sylwetki.
589. OLEKSINSKI JERZY: Jan Różański (1904—1968) — 1970 nr 3 s. 415—portr. Dz. Sylwetki.
590. NOWACKI TADEUSZ: Stefan Rudniański — filozof, pedagog, nauczyciel — 1967 nr 4 s. 466—477, portr., bibliogr. Dz. Artykuły.
591. BRZEZIŃSKI STEFAN JULIAN: Stefania Sempołowska — 1947 nr 2 s. 86—103, portr. Dz. Sylwetki.
592. WELNA-ADRIANEK MIECZYŚLAWA: Józef Skłodowski — dyrektor Gimnazjum Gubernialnego w Lublinie — 1969 nr 2 s. 144—154, portr. Dz. Artykuły.
593. AUGUSTYNEK KAZIMIERZ: Władysław Smoleńskiego poglądy na nauczanie historii — 1962 nr 2 s. 243—260. Dz. Artykuły.
594. MÜLLER EUGENIUSZ: Julian Smulikowski (1886—1934) — 1957 nr 1 s. 178—190. Dz. Sylwetki.
595. OLESZCZUK ALEKSANDER: Eugeniusz Sokalski (1909—1939) — 1974 nr 1 s. 126—127, portr. Dz. Sylwetki.
596. WROCZYŃSKI RYSZARD: Ignacego Solarza koncepcja Uniwersytetu Warszawskiego i jej źródła — 1962 nr 4 s. 625—651, il. Dz. Artykuły.
597. WOJTYŃSKI WACŁAW: Stosunek Władysława Spasowskiego do rewolucyjnych przeobrażeń oświatowych w ZSRR — 1967 nr 4 s. 478—493, portr. Dz. Artykuły.
598. WOJTYŃSKI WACŁAW: Życie i działalność Władysława Spasowskiego — 1961 nr 1 s. 17—54, portr. Dz. Artykuły.
599. NOWACKI TADEUSZ: Helena Spoczyńska (27 II 1896 — 26 XI 1968) — 1971 nr 3 s. 357—370, portr. Dz. Sylwetki.
600. KLIMEK KAROL: Ludwik Suda (1883—1947) — 1966 nr 2 s. 209—213, portr. Dz. Sylwetki.
601. ORACKI TADEUSZ: Emilia Sukertowa-Biedrawina (1887—1970) — 1974 nr 1 s. 89—100, il. portr., bibliogr. Dz. Sylwetki.
602. SZCZĘCHURA TOMASZ: Kazimierz Sylwester Szelągowski (1885—1976) — 1976 nr 3 s. 379—389, portr. Dz. Sylwetki.
603. GAŁECKI WŁODZIMIERZ: Emilia Sztajnbockówna (1878—1964) — 1974 nr 2 s. 197—200, portr. Dz. Sylwetki.
604. PRZETACZNIKOWA MARIA: Stefan Szuman (1889—1972) — 1973 nr 2 s. 379—387. Dz. Sylwetki.
605. ZŁOTORZYCKA MARIA: Aniela Szycówna. Dzieciństwo, lata szkolne, pierwsze kroki ku samodzielności. (Według korespondencji ojca Joachima Szyca) — 1960 nr 2 s. 3—16, portr. Dz. Artykuły.
Polem. SAMOTYHOWA NELA — 1962 nr 1 s. 149—150.
606. PODGORSKA EUGENIA: Stefan Truchim (1896—1967) — 1968 nr 2 s. 325—330, portr. Dz. Sylwetki.
607. ŁEMPICKI STANISŁAW: Kazimierz Twardowski — 1947 nr 3/4 s. 111—122, portr. Dz. Sylwetki.
608. BARYCZ HENRYK: Stanisław Tynec jako historyk wychowania i szkolnictwa (1889—1964) — 1964 nr 3 s. 285—302, portr. Dz. Artykuły.
609. DYBIEC JULIAN: Działalność dydaktyczna i naukowa Józefa Uldyńskiego w Krzemieńcu — 1968 nr 3 s. 296—320. Dz. Artykuły.
610. KUPCZYŃSKI TADEUSZ: Teodor Vieweger (1885—1945) — 1971 nr 2 s. 75—80, portr. Dz. Sylwetki.

611. PLEŚNIARSKI BOLESŁAW: Marian Wachowski (1903—1970) — 1971 nr 4 s. 623—627, portr. Dz. Sylwetki.
612. KULIGOWSKI TADEUSZ: Jan Wasilowski (1913—1942) — 1959 nr 1 s. 132—134. Dz. Sylwetki.
613. WYCECH CZESŁAW: Marcin Wasyluk (1902—1944) — 1962 nr 2 s. 265—269. Dz. Sylwetki.
614. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Florjan Wiącek (1902—1944) — nieznanym nauczyciel — 1965 nr 3 s. 425—429, portr. Dz. Sylwetki.
615. KRUPA WŁADYSŁAW: Stanisław Wiącek (1902—1939) — 1977 nr 3 s. 298—301, portr. Dz. Sylwetki.
616. DOBROWOLSKI STANISŁAW: Józef Włodarski (1887—1955) — 1965 nr 3 s. 446—452, portr. Dz. Sylwetki.
617. Teofil Wojęński [nekrolog] — 1963 nr 4 s. 374.
618. OPOLSKA-DANECKA OKTAWIA: Działalność oświatowa Teofila Wojęńskiego — 1964 nr 2 s. 147—157, portr. Dz. Artykuły.
619. PRZYMANOWSKI JANUSZ: Teofil Wojęński (1890—1963) — 1965 nr 3 s. 465—468. Dz. Sylwetki.
620. KLIMEK KAROL: Bolesław Wojnarowski (1882—1950) — 1969 nr 4 s. 477—482, portr. Dz. Sylwetki.
621. Czesław Wycech [nekrolog] — 1977 nr 3, portr.
622. MÜLLER EUGENIUSZ: Stefan Zaleski (Światłomir) (1859—1916) — 1947 nr 2 s. 146—158. Dz. Sylwetki.
623. PODGÓRSKA EUGENIA: Stefan Zaleski (1859—1916) — 1965 nr 3 s. 430—437. Dz. Sylwetki.
- Polem. SPIECHOWICZ WINCENTY — 1967 nr 3 s. 455—456.
624. MAJOREK CZESŁAW: Ignacy Zarębski (1905—1974). Wykaz ważniejszych prac naukowych... — 1975 nr 2 s. 263—268, portr. Dz. Sylwetki.
625. FILIPOWICZ FRANCISZEK: Lucjan Zarzecki (1873—1926) — 1973 nr 2 s. 237—254, portr. Dz. Sylwetki.
626. Aleksander Zawadzki 1899—1961 (Z przemówienia Wł. Gomułki podczas manifestacji żałobnej) — 1964 nr 3 s. nlb. portr.
627. ENDER JANINA: Roman Żuliński (1834—1864) — 1964 nr 4 s. 439—452, portr. Dz. Sylwetki.

VI. KRONIKA

628. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Działalność Wojewódzkich Komisji Historycznych ZNP w 1974 roku — 1975 nr 3 s. 468—469.
629. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Kronika ZNP w 1968 roku — 1969 nr 3 s. 381—384.
630. Toż samo... Styczeń — czerwiec 1969 — 1970 nr 1 s. 137—138.
631. Toż samo... Lipiec — grudzień 1969 — 1970 nr 3 s. 483—485.
632. Toż samo... Luty — lipiec 1970 — 1971 nr 1 s. 125—126.
633. Toż samo... Lipiec — grudzień 1970 — 1971 nr 3 s. 471—473.
634. Toż samo... Styczeń — czerwiec 1971 — 1971 nr 4 s. 637—639.
635. Toż samo... Styczeń — czerwiec 1972 — 1972 nr 4 s. 693—694.
636. Toż samo... Lipiec — grudzień 1972 — 1973 nr 2 s. 287—290.
637. Toż samo... Styczeń — czerwiec 1973 — 1973 nr 4 s. 569—571.
638. Toż samo... Lipiec — grudzień 1973 — 1974 nr 2 s. 285—286.
639. Toż samo... Styczeń — czerwiec 1974 — 1974 nr 4 s. 595—597.
640. Toż samo... Lipiec — grudzień 1974 — 1975 nr 2 s. 312—314.
641. Toż samo... Styczeń — czerwiec 1975 — 1975 nr 4 s. 609—612.

642. Toż samo... Lipiec — grudzień 1975 — 1976 nr 2 s. 286—291.
643. Toż samo... Styczeń — czerwiec 1976 — 1976 nr 4 s. 569—572.
644. Toż samo... Lipiec — grudzień 1976 — 1977 nr 2 s. 223—227.
645. Toż samo... Styczeń — czerwiec 1977 — 1977 nr 4 s. 492—495.
646. [BRZozowski Stanisław] S.B.: 50 lat „Głosu Nauczycielskiego” — 1967 nr 4 s. 530.
647. BRZozowski Stanisław: Poznański jubileusz związkowy 1921—1961 — 1962 nr 2 s. 325—326.
648. BRZozowski St[anisław]: Z posiedzeń Komisji Historycznej Zarządu Głównego ZNP — 1967 nr 3 s. 415—418.
649. BUDZIŁO WERONIKA: Konkurs historyczny ZNP w roku 1975 — 1976 nr 1 s. 103—104.
650. [CENTKOWSKA ELŻBIETA] E.C.: Wyniki Konkursu Historycznego Związku Nauczycielstwa Polskiego w roku 1973 — 1974 nr 1 s. 101—102.
651. DANIELEWICZ JERZY: Komisja Historyczna Zarządu Okręgu ZNP w Gdańsku — 1967 nr 3 s. 419—425.
652. DELAWSKA WANDA: Sprawozdanie z obchodu 100-lecia urodzin Ludwika Krzywickiego — 1960 nr 1 s. 155—158.
653. DOBROWOLSKI STANISŁAW: Zjazd uczestników walki o szkołę polską — 1959 nr 1 s. 145—150.
654. FILIPOWICZ FRANCISZEK: Oświata w XXX-leciu PRL — Sesja Naukowa w Lublinie w dniach 16—17 września 1974 roku — 1975 nr 1 s. 99—100.
655. GALANT JÓZEF: Zjazd Absolwentów Instytutów Pedagogicznych ZNP — 1965 nr 3 s. 556—559.
656. [GŁADYSZ JAN] J.G.: 60-lecie pszczelińskich szkół rolniczych. [Cz.] 1. Uroczystości jubileuszowe — 1965 nr 1 s. 87—89.
657. GORSKI WACŁAW: Sprawozdanie z Sesji Naukowej poświęconej problemom tajnego nauczania na terenie południowej Polski — 1970 nr 4 s. 629—635.
658. HĄDZELEK KAJETAN: Sesja naukowa poświęcona 400-leciu Toruńskiego Gimnazjum Akademickiego Toruń 12—13 IX 1968 — 1969 nr 2 s. 221—225, il.
659. HELLWIG JAN: Nauczycielska Sesja Naukowa w Lesznie z okazji obchodów 60-lecia ZNP — 1966 nr 2 s. 252—253.
660. HELLWIG JAN: Nauczycielski chór w Poznaniu — 1967 nr 1 s. 232—234.
661. HELLWIG JAN: I Ogólnopolski zlot chórów nauczycielskich w Poznaniu — 1970 nr 3 s. 490—492.
662. HULEWICZ JAN: Doktorat honorowy Uniwersytetu Poznańskiego dla prof. Ambrożego Joberta — 1961 nr 2 s. 256—258.
663. [HULEWICZ JAN] J.H.: Komisja do Dziejów Oświaty i Szkolnictwa w Polsce PAU — 1947 nr 2 s. 239.
664. [HULEWICZ JAN] J.H.: W dwudziestą rocznicę wywiezienia profesorów krakowskich do obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen — 1960 nr 1 s. 153—155.
665. [HULEWICZ JAN] J.H.: Wydawnictwa jubileuszowe Uniwersytetu Jagiellońskiego — 1963 nr 2 s. 262—264.
666. JAKUBOWSKI FELIKS: Teatr amatorski w działalności Centralnej Poradni Amatorskiego Ruchu Artystycznego — 1967 nr 1 s. 223—229.
667. JAKUBOWSKI HENRYK: Bieżące zadania Związku Teatrów Ludowych — 1967 nr 1 s. 226—227.
668. JANUS CZESŁAW: Plon konkursu na prace o oświacie szczecińskiej — 1973 nr 3 s. 445—446.
669. JOZEFOWSKA J.: Sesja poświęcona twórczości Antoniego Makarenki — 1960 nr 3 s. 124—128.
670. KABZIŃSKI KRZYSZTOF: Konferencja naukowa w Poznaniu poświęcona setnej rocznicy śmierci Karola Libelta (14—15 XI 1975) — 1976 nr 2 s. 284—285.

671. KARST TADEUSZ: W sprawie monografii środowisk Mazowsza — 1961 nr 1 s. 116.
672. KAWENCZYŃSKI EUGENIUSZ: Amatorski związkowy ruch teatralny — 1967 nr 1 s. 230—231.
673. KLIMEK KAROL: Na 50-lecie „Głosu Nauczycielskiego” — 1968 nr 1 s. 99—101.
674. KŁOSSOWSKI ANDRZEJ: Pięćdziesiąt lat Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich — 1968 nr 3 s. 380—382.
675. KOMISJA do Badania Dziejów Oświaty i Wychowania ZNP — 1947 nr 2 s. 238—239.
676. KONIECZNY ZDZISŁAW: Seminarium popularyzacyjne wiedzy historycznej (25 lutego 1968 roku) — 1968 nr 4 s. 562—563.
677. KOPACZ ARTUR: W starym gimnazjum rzeszowskim — 1960 nr 4 s. 152—154.
678. KORABIOWSKA-NOWACKA KAZIMIERA: Międzynarodowy rok oświaty — 1970 nr 4 s. 625—628.
679. KRUPA MARIANNA: Colloquium polsko-czechosłowackie w Warszawie (11—12 XI 1975): Komeński a współczesność — 1976 nr 2 s. 282—283.
680. KRYSZKIEWICZ ŁUCJAN: Obchód 40-lecia szkoły rolniczej w Bojanowie — 1965 nr 1 s. 95—97.
681. KUTYMA MANFRED: Dziesięć lat Pracowni Oświaty i Wychowania Instytutu Śląskiego w Opolu — 1970 nr 2 s. 323—325.
682. KWIECIŃSKI ZDZISŁAW: O Adolffie Dygasińskim — w Kielcach i Pińczowie (Sesja w 60-lecie śmierci pisarza i pedagoga) — 1962 nr 4 s. 685—688.
683. KWIECIŃSKI ZDZISŁAW: Zjazd Jędrzejowiaków — 1963 nr 1 s. 95—99.
684. LASKIEWICZ HENRYK: Dwudziestolecie Liceum Pedagogicznego w Lubomierzu — 1968 nr 3 s. 387—388.
685. LASKIEWICZ HENRYK: Narady i sesje naukowe na temat historii ruchu młodzieży w Polsce — 1964 nr 1 s. 126—130.
686. [LASKIEWICZ HENRYK] L.H.: Zjazd byłych wychowanków Gimnazjum Pińczowskiego — 1959 nr 1 s. 144—145.
687. MALICKA EWA: Sesja Pedagogiczna poświęcona Kazimierzowi Jeżewskiemu — 1968 nr 3 s. 385—386.
688. MARCINIAK LEOKADIA: Sprawozdanie z Sesji poświęconej Kazimierzowi Deczyńskiemu — 1966 nr 1 s. 112—114.
689. [MARCINIAK ZBIGNIEW] ZETEM: Nadanie Studium Nauczycielskiemu w Kielcach imienia Władysława Spasowskiego — 1966 nr 1 s. 118—120, portr.
690. MARCZYK WOJCIECH: Setna rocznica inauguracji Szkoły Głównej Warszawskiej — 1963 nr 3 s. 353—354.
691. MARKIEWICZ RYSZARD: Zjazd b. wychowanków Państwowego Męskiego Gimnazjum Kupieckiego im. St. Szczepanowskiego w Warszawie — 1965 nr 2 s. 269—170, il.
692. NOWACKI T[ADEUSZ]: Pierwsza w Polsce wystawa nauczania programowego — 1965 nr 3 s. 566—567.
693. NOWACKI TADEUSZ: Szkoły jubilatki [wprowadzenie do nowej rubryki] — 1974 nr 4 s. 582—583.
694. NOWACKI TADEUSZ: Zjazd absolwentów Państwowego Instytutu Robót Ręcznych — 1960 nr 1 s. 161—165.
695. ORACKI TADEUSZ: Sesja naukowa pt. Szkoła i nauczyciel na Ziemiach Zachodnich — 1960 nr 4 s. 154—156.
696. ORACKI TADEUSZ: Sesja TRZZ na temat zadań szkoły na ziemiach zachodnich — 1962 nr 3 s. 520—522.
697. OSIŃSKA WANDA: XI Międzynarodowy Kongres Historii Nauki, Warszawa 24—29 VIII 1965 — Kraków — 1966 nr 3 s. 363—365.

698. PASIERBIŃSKI TADEUSZ: Sesja naukowa poświęcona Janowi Wł. Dawidowi — 1960 nr 2 s. 99—104.
699. PAWŁOWSKA WANDA: Jubileusz 60-lecia „Głosu Nauczycielskiego” — 1977 nr 4 s. 488—491, il.
700. PAWŁOWSKA WANDA: Posiedzenie Rady Redakcyjnej „Przeglądu Historyczno-Oświatowego” — 1974 nr 4 s. 597.
701. PAWŁOWSKA WANDA: Sesja Naukowa 25-lecia Kultury Fizycznej w PRL — 1970 nr 4 s. 636—637.
702. PAWŁOWSKA WANDA: Sprawozdanie z dyskusji nad rolą historii wychowania w kształceniu nauczycieli — 1971 nr 3 s. 477—478.
703. PAWŁOWSKA WANDA: Sprawozdanie z posiedzenia Rady Redakcyjnej „Przeglądu Historyczno-Oświatowego” z dnia 6 maja 1966 r. — 1967 nr 1 s. 235—236.
704. PAWŁOWSKA WANDA: Sprawozdanie z posiedzenia Rady Redakcyjnej „Przeglądu Historyczno-Oświatowego” (8 IV 1968) — 1968 nr 4 s. 564—566.
705. PAWŁOWSKA WANDA.: Sprawozdanie z posiedzenia Rady Redakcyjnej „Przeglądu Historyczno-Oświatowego”, 26 XI 1969 roku — 1970 nr 1 s. 144—145.
706. PAWŁOWSKA WANDA: Sprawozdanie z posiedzenia Rady Redakcyjnej „Przeglądu Historyczno-Oświatowego” (9 II 1971) — 1971 nr 2 s. 281—282.
707. [PAWŁOWSKA WANDA] W.P.: Z posiedzenia Rady Redakcyjnej „Przeglądu Historyczno-Oświatowego” (17 V 1965) — 1965 nr 3 s. 564—565.
708. POLKOWSKI WACŁAW: Prace dokumentacyjne w dziedzinie tajnego nauczania — 1959 nr 2 s. 186—189.
709. REUTT JÓZEF: Zjazd naukowy Polskiego Towarzystwa Psychologicznego poświęcony uczczeniu setnej rocznicy urodzin J. Wł. Dawida — 1959 nr 2 s. 183—186.
710. STARŻA: Konferencja popularnonaukowa poświęcona działalności pedagogicznej Nadziei Krupskiej — 1960 nr 1 s. 158—161.
711. STASIERSKI KAZIMIERZ: Zjazd b. uczniów i nauczycieli Polskiego Gimnazjum i Liceum w Balatonboglár na Węgrzech — 1961 nr 4 s. 515—516.
712. STUDIA z historii kultury polskiej — 1947 nr 2 s. 239.
713. SZUREK JAN: Sesja naukowa Uniwersytetu Poznańskiego we Wrześni — 1962 nr 1 s. 147—148.
714. SWIDWIŃSKI STANISŁAW: Sprawozdanie z prac Komisji do Badania Dziejów Oświaty i Wychowania ZNP — 1947 nr 1 s. 187—192.
715. URBĄSKA BRONISŁAWA: Wystawa 40-lecia Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej — 1965 nr 2 s. 264—268, il.
716. VOISE WALDEMAR: Jubileuszowe sesje ku czci Jana Amosa Komeńskiego — 1971 nr 2 s. 279—281.
717. WAWRYKOWA MARIA: XIII Międzynarodowy Kongres Nauk Historycznych — 1971 nr 3 s. 474—476.
718. WIELICZKO MIECZYŚLAW: Krajowa Konferencja TSS w Kielcach — 1969 nr 3 s. 385.
719. WOJCIECHOWSKI KAZIMIERZ: Przemówienie naczelnego redaktora „Głosu Nauczycielskiego” z okazji jubileuszu pisma w dn. 3 VI 1967 — 1967 nr 4 s. 531—534, il.
720. WROCZYŃSKI RYSZARD: Jubileusz 80-lecia prof. dra Bohdana Nawroczyńskiego — 1962 nr 3 s. 519—520.
721. WYROBKOWA-PAWŁOWSKA WANDA: Dziesięciolecie Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego — 1964 nr 3 s. 372—373.
722. WYROBKOWA-PAWŁOWSKA WANDA: Jubileusz 60-lecia prof. Bogdana Suchodolskiego — 1964 nr 3 s. 374.
723. WYROBKOWA-PAWŁOWSKA WANDA: Seminarium poświęcone działalności Ignacego Solarza — 1963 nr 1 s. 100—102.

724. ZANOWA JADWIGA: Zjazd wychowanków byłego Gimnazjum Praskiego oraz Gimnazjum i Liceum im. króla Władysława IV — 1959 nr 1 s. 139—144.
 725. ZASŁUŻENI Warszawy — 1947 nr 2 s. 239.
 726. ZLOT uczestników tajnego nauczania zorganizowany przez Oddział Powiatowy ZNP w Pińczowie — 1973 nr 1 s. 113—114.

VII. RECENZJE

727. ALBERT ZYGMUNT: Lwowski wydział lekarski w czasie okupacji hitlerowskiej 1941—1944. Wrocław 1975. Rec. WALCZAK MARIAN — 1977 nr 3 s. 362—365.
 728. ALMA MATER w podziemiu. Kartki z dziejów tajnego nauczania w Uniwersytecie Jagiellońskim 1941—1945. Praca zbiorowa. Red. Maria i Alfred Zarębowie. Kraków 1964. Rec. HULEWICZ JAN: Z dziejów Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1939—1945 — 1964 nr 4 s. 508—512.
 729. AMBROZIEWICZ WIKTOR: Władysław Przanowski i jego dzieło. Warszawa 1964. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1965 nr 4 s. 705—710.
 730. ARASZKIEWICZ FELIKS W.: Szkoła średnia ogólnokształcąca w Polsce w latach 1918—1932. Wrocław 1972. Rec. BEREŻNICKI FRANCISZEK — 1973 nr 4 s. 578—581.
 731. ARTYMIAK ANTONI: Kartki z kroniki tajnego szkolnictwa średniego w powiecie jędrzejowskim 1939—1945. Jędrzejów 1945. Rec. HULEWICZ JAN: Tajne nauczanie w Kieleckiem — 1947 nr 1 s. 183—184.
 732. BARTNICKA KALINA: Polskie szkolnictwo artystyczne na przełomie XVIII i XIX wieku (1764—1831). Wrocław 1971. Rec. LIBERA ZDZISŁAW — 1974 nr 3 s. 437—440.
 733. BARTNICKA KALINA: Wychowanie patriotyczne w szkołach Komisji Edukacji Narodowej. Warszawa 1973. Rec. MAJOREK CZESŁAW — 1975 nr 1 s. 105—108.
 734. BAŚCIK STEFAN: Szkoła pracy G. Kerschensteinera. W: Studia nad pedagogiką XX w. Warszawa 1962. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1971 nr 2 s. 288—295.
 735. BĄK JAN: Semper in Altum. Z dziejów Szkół Nowodworskich. Kraków 1977. Rec. DUTKOWA RENATA — 1977 nr 4 s. 497—506.
 736. BIENKOWSKA BARBARA: Kopernik i heliocentryzm w polskiej kulturze umysłowej do końca XVIII wieku. Wrocław 1971. Rec. POTKOWSKI EDWARD — 1972 nr 4 s. 703—705.
 737. BIENKOWSKA BARBARA, BIENKOWSKI TADEUSZ: Kierunki recepcji nowożytnej myśli naukowej w szkołach polskich 1600—1773. Cz. I: Przyrodoznawstwo. Warszawa 1974. Rec. WOŁOŻYŃ STEFAN — 1975 nr 3 s. 481—485.
 738. BORELLY J. A.: Plan reformy nauczania elementarnego. Odpowiedź na apel Stanisława Augusta Poniatowskiego, skierowany w 1775 roku do wybitniejszych uczonych Europy. Wstępem opatrzył Łukasz Kurdybacha. Warszawa 1973. Rec. SZYBIAK IRENA — 1975 nr 2 s. 315—316.
 739. BRODOWSKA HELENA: Ruch chłopski po uwłaszczeniu w Królestwie Polskim 1864—1904. Warszawa 1967. Rec. KMIECIK ZENON — 1968 nr 3 s. 389—390.
 740. BRZEZIŃSKI STEFAN JULIAN: Polski Związek Ludowy. Materiały i dokumenty. Wybór i wstęp Czesław Wycech. Warszawa 1957. Rec. BRODOWSKA HELENA — 1960 nr 4 s. 157—160.
 741. BRZOSOWSKI STANISŁAW: Dzieje szkoły rolniczej w Czernichowie. Warszawa 1962. Rec. LEGACKI FRANCISZEK — 1965 nr 1 s. 110—111.
 742. BUŁAT WOJCIECH, SARNECKI TADEUSZ: Jan Władysław Dawid 1859—1914. Warszawa 1963. Rec. SZULKIN MICHAŁ — 1967 nr 2 s. 347—349.
 743. CHMIĘLECKI PAWEŁ: Gimnazjum Chełmińskie w okresie zaboru 1837—1920. Bydgoszcz 1970. Rec. PIETRZAK JERZY — 1971 nr 4 s. 645—646.

744. CIESIELSKI CZESŁAW: Szkolnictwo Marynarki Wojennej w latach II Rzeczypospolitej. Warszawa 1974. Rec. KUBIK KAZIMIERZ — 1976 nr 4 s. 580—583.
745. CZERNIEWSKI WIKTOR: Rozwój dydaktyki polskiej w latach 1918—1954. Warszawa 1963. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1964 nr 1 s. 134—140.
746. DAWID JAN WŁADYSŁAW: Nauka o rzeczach. Rys jej historycznego rozwoju, podstawy psychologiczne, metoda oraz wzory lekcji. Wrocław 1960. Rec. ZBOROWSKI JAN — 1962 nr 4 s. 720—723.
747. DĄBROWSKI STEFAN: Uniwersytet Poznański 1939—1945. (Okupacja niemiecka i odbudowa po wojnie). Przemówienie sprawozdawcze rektora... Poznań 1946. Rec. HULEWICZ JAN: Uniwersytet Poznański w czasie wojny — 1947 nr 1 s. 182—183.
748. DENEK KAZIMIERZ: Rola szkolnictwa zawodowego Wielkopolski w przygotowaniu kadr dla gospodarki narodowej w latach 1945—1960. Poznań 1968. Rec. HELLWIG JAN — 1969 nr 3 s. 392—394.
749. DOBROWOLSKI STANISŁAW, NOWACKI TADEUSZ: Szkoły eksperymentalne w Polsce 1900—1964. Warszawa 1966. Rec. MARCINIAK ZBIGNIEW — 1968 nr 4 s. 573—577.
750. DRUCKA NADZIEJA: Szkoła w podziemiu. Warszawa 1973. Rec. KRASUSKI JOZEF — 1974 nr 4 s. 604—606.
751. DUTKOWA RENATA: Szkolnictwo średnie Krakowa w pierwszej połowie XIX w. (1801—1846). Wrocław 1976. Rec. ERGETOWSKI RRSZARD — 1977 nr 1 s. 77—80.
752. DUTKOWA RENATA: Uniwersytet Jagielloński w czasach Księstwa Warszawskiego. Szkoła Główna Krakowska w latach 1809—1814. Wrocław 1965. Rec. BARYCZ HENRYK — 1967 nr 2 s. 338—340.
753. [DWADZIEŚCIA] 20 lat Polski Ludowej we wspomnieniach nauczycieli. Wyboru dokonał Tadeusz Wójcik. Warszawa 1968. Rec. BRZOZOWSKI STANISŁAW — 1969 nr 3 s. 391—392.
754. [DWADZIEŚCIA PIĘĆ] 25 lat Liceum Ogólnokształcącego w Jaworznie 1945—1970. Kraków 1971. Rec. KRUKOWSKI JAN, RUTA ZYGMUNT — 1973 nr 3 s. 462—465.
755. DZIAŁALNOŚĆ pedagogiczna i ideowo-wychowawcza Związku Nauczycielstwa Polskiego w Wielkopolsce w latach 1945—1970. Praca zbiorowa pod red. Stanisława Michalskiego. Poznań 1971. Rec. MARCINIAK ZBIGNIEW — 1972 nr 2 s. 329—331.
756. DZIEJE studiów rolniczych w Krakowie 1890—1962. Kraków 1965. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1967 nr 3 s. 430—433.
757. DZIEJE szkoły. 50-lecie Gimnazjum Miejskiego w Łodzi. Warszawa 1968. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1969 nr 2 s. 242—250.
758. DZIEJE Uniwersytetu Jagiellońskiego. T. 1: W latach 1364—1764. Praca zbiorowa pod red. Kazimierza Lepszego. Kraków 1964. Rec. HERBST STANISŁAW — 1966 nr 2 s. 263—266.
759. DZIERZBICKA WANDA: Dzieje jednej szkoły (1908—1949). Warszawa 1969. Rec. KULPA JAN — 1961 nr 4 s. 544—546.
760. ERAZMUS ERWARD: Prawo do nauki w Polsce Ludowej. Poznań 1974. Rec. MICHAŁSKI STANISŁAW — 1975 nr 2 s. 324—327.
761. FALKOWSKA HELENA: Z dziejów polskich bibliotek szkolnych. Warszawa 1966. Rec. MARCINIAK ZBIGNIEW — 1967 nr 3 s. 426—429.
762. FALSKI MARIAN: Fragmenty prac z zakresu oświaty 1900—1944. Wrocław 1974. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1975 nr 4 s. 613—617.
763. FALSKI MARIAN: Fragmenty prac z zakresu oświaty 1945—1972. Wrocław 1973. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1974 nr 1 s. 103—106.

764. FILAR ZBIGNIEW: Anna Tomaszewicz-Dobrska. Kartka z dziejów polskich lekarek. Warszawa 1959. Rec. DEMEL MACIEJ — 1961 nr 3 s. 407—411.
765. FILIPOWICZ FRANCISZEK: Myśl pedagogiczna Lucjana Zarzeckiego 1873—1925. Wrocław 1974. Rec. ARASZKIEWICZ FELIKS W. — 1975 nr 4 s. 617—620.
766. GAŁECKI WŁODZIMIERZ: Jeszcze raz przez życie. Wspomnienia. Kraków 1966. Rec. SPIRYDOWICZ OLGIERD — 1969 nr 2 s. 252—254.
Także SZELĄGOWSKI K. — 1968 nr 1 s. 119—120. Dz. Listy i polemiki.
767. GARBOWSKA WANDA: Szkolnictwo powszechne w Polsce w latach 1932—1939. Wrocław 1976. Rec. MARKIEWICZ HANNA — 1977 nr 3 s. 365—367.
768. GDANSKIE Gimnazjum Akademickie. Praca zbiorowa. Gdynia 1959. Rec. TRZEBIATOWSKI KLEMENS — 1964 nr 2 s. 240—243.
769. GIMNAZJUM i Liceum im. Henryka Sienkiewicza w Łańcucie. Szkice historyczne, sylwetki, wspomnienia. Warszawa 1965. Rec. KWIECIŃSKI ZDZISŁAW — 1968 nr 1 s. 102—105.
770. GIMNAZJUM i Liceum w Kościanie w latach 1920—1973. Kościan 1973. Rec. REZLER MAREK — 1975 nr 2 s. 323—324.
771. GIMNAZJUM Polskie Macierzy Szkolnej w Gdańsku (1922—1939). Księga pamiątkowa w pięćdziesięciolecie założenia Gimnazjum. Cz. I pod red. Bernarda Janika. Wrocław 1976. Rec. KUBIK KAZIMIERZ — 1977 nr 4 s. 510—512.
772. GŁĘBOWICZ BOGDAN: Zarys dziejów i działalności Pomorskiego Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego 1920—1966. Warszawa 1969. Rec. KUBIK KAZIMIERZ — 1970 nr 4 s. 649—653.
773. GOMOLEC LUDWIK: Strajki szkolne w Poznańskim w latach 1901—1907. Poznań 1956. Rec. HELLWIG JAN: Dorobek wydawniczy Zarządu Okręgu ZNP w Poznaniu — 1965 nr 3 s. 585—586.
774. GÓRA WŁADYSŁAW: Ruch młodzieży w latach 1944—1948. Warszawa 1962. Rec. LASKIEWICZ HENRYK: Najnowsze publikacje z historii ruchu młodzieży w Polsce — 1963 nr 1 s. 121—122.
775. GRAJEWSKI HENRYK: Jan Schultz-Szulecki i jego *Tractatus historico-politicus de Polonia nunquam tributaria* (1694 r.) Łódź 1964. Rec. KUBIK KAZIMIERZ — 1968 nr 2 s. 242—245.
776. GRUSZCZYŃSKA ZOFIA: Czterdzieści lat w szkole. (Wspomnienia uczennicy i nauczycielki). Warszawa 1959. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD: Pamiątniki nauczycieli — 1960 nr 3 s. 131—135.
777. MARIA GRZEGORZEWSKA: Materiały z Sesji Naukowej 7 XI 1969 r. Red. J. Doroszevska. Warszawa 1972. Rec. TUŁODZIECKA IRENA — 1974 nr 2 s. 295—297.
778. GRZYWNA JÓZEF: Problem klerykalizacji szkolnictwa powszechnego na Kielecczyźnie 1919—1939 w opinii publicznej. Kielce 1974. Rec. JABŁOŃSKI KRZYSZTOF — 1976 nr 1 s. 111—112.
779. GWIAZDOMORSKI JAN: Wspomnienia z pobytu profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego w niemieckim obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen. Kraków 1945. Rec. SZCZOTKA STANISŁAW: Uniwersytet Jagielloński w czasie wojny — 1947 nr 1 s. 178—180.
780. GWIAZDOMORSKI JAN: Wspomnienia z Sachsenhausen. Dzieje uwięzienia profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego 6 XI 1939—9. II 1940. Kraków 1964. Rec. HULEWICZ JAN: Z dziejów Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1939—1945 — 1964 nr 4 s. 507—508.
781. HELLWIG JAN: Wkład Związku Nauczycielstwa Polskiego w kształcenie i dokształcanie nauczycieli w Polsce 1919—1968. Poznań 1973. Rec. THEISS WIEŚLAW — 1974 nr 4 s. 606—608.
782. HILLEBRANDT BOGDAN: Konspiracyjne organizacje młodzieżowe w Polsce 1939—1945. Warszawa 1973. Rec. KAMIŃSKI ALEKSANDER — 1975 nr 2 s. 316—323.

783. HISTORIA i dorobek oświaty rolniczej na Lubelszczyźnie. Lublin 1964. Rec. WIECZOREK TADEUSZ — 1965 nr 3 s. 570—576.
784. HISTORIA wychowania. T. 1 pod red. Łukasza Kurdybachy. Warszawa 1965. Rec. ZARĘBSKI IGNACY — 1966 nr 3 s. 379—389.
785. INSTRUKCJE dla wizytatorów Szkół Generalnych Komisji Edukacji Narodowej 1774—1794. Oprac. Halina Bartnicka i Irena Szybiak. Wrocław 1976. Rec. MIZIA TADEUSZ — 1977 nr 4 s. 506—510.
786. INSTYTUTY Pedagogiczne Związku Nauczycielstwa Polskiego. Wybór i wstęp: Bogdan Suchodolski. Warszawa 1972. Rec. WOŁOSZYN STEFAN — 1973 nr 2 s. 298—303.
787. IWANOWSKI WOJCIECH: Kadry nauczycielskie. Zatrudnienie, ruch służbowy, odpływ, kształcenie. Warszawa 1968. Rec. FRĄCKI EDWARD — 1969 nr 3 s. 394—396.
788. JAKUBOWSKI JÓZEF: Polityka oświatowa Polskiej Partii Robotniczej 1944—1948. Warszawa 1975. Rec. HĄDZELEK KAJETAN — 1976 nr 3 s. 459—461.
789. JOBERT AMBROISE: La Commission d'Education Nationale en Pologne (1773—1794). Dijon 1941. Rec. HULEWICZ JAN — 1947 nr 1 s. 171—178.
790. KAMIŃSKI ALEKSANDER: Analiza teoretyczna polskich związków młodzieży do połowy XIX wieku. Warszawa 1971. Rec. LIBERA ZDZISŁAW — 1972 nr 2 s. 323—326.
791. KAMIŃSKI ALEKSANDER: Polskie związki młodzieży (1804—1813). Warszawa 1963. Rec. LIBERA ZDZISŁAW — 1964 nr 3 s. 375—379.
792. KAMIŃSKI ALEKSANDER: Polskie związki młodzieży (1831—1848). Warszawa 1968. Rec. LIBERA ZDZISŁAW — 1969 nr 4 s. 565—567.
793. KAPISZEWSKI HENRYK: Związek Harcerstwa Polskiego w Niemczech. Warszawa 1969. Rec. OLEKSINŃSKI JERZY — 1971 nr 1 s. 139—141.
794. KERSCHENSTEINER JERZY: Pojęcie szkoły pracy. Podstawowy aksjomat procesu kształcenia. Wstęp, przekład i opracowanie Bogdan Nawroczyński. Wrocław 1970. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1971 nr 2 s. 288—295.
795. KĘDRYNA SZYMON: Oświata dorosłych w województwie katowickim po drugiej wojnie światowej. Katowice 1968. Rec. MARCZYK WOJCIECH — 1969 nr 3 s. 397—400.
796. KĘDRYNA SZYMON, SZEFER ANDRZEJ: Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji. Księga pamiątkowa. Katowice 1971. Rec. WYGAS KAZIMIERZ — 1973 nr 3 s. 455—457.
797. KLEMENSIEWICZOWA z SIKORSKICH JADWIGA: Przebojem ku wiedzy. Wspomnienia jednej z pierwszych studentek krakowskich z XIX wieku. Wrocław 1961. Rec. HULEWICZ JAN — 1962 nr 2 s. 330—336.
798. KLESSMANN CHRISTOPH: Die Selbstbehauptung einer Nation. Nationalsozialistische Kulturpolitik und polnische Widerstandsbewegung im Generalgouvernement 1939—1945. Düsseldorf 1971. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1977 nr 4 s. 512—516.
799. KMIECIK ZENON: Prasa warszawska w okresie pozytywizmu (1864—1885). Warszawa 1971. Rec. NOTKOWSKI ANDRZEJ — 1972 nr 2 s. 332—334.
800. KNOSAŁA WŁADYSŁAWA: Była nas gromadka spora. Olsztyn 1972. Rec. OLEKSINŃSKI JERZY — 1973 nr 4 s. 581—584.
801. KOCIOWA REGINA: Irena Kosmowska. Warszawa 1960. Rec. BRODOWSKA HELENA — 1961 nr 2 s. 259—261.
802. KOŁŁATAJ HUGO: Raporty o wizycie i reformie Akademii Krakowskiej. Do druku przygotowała... Mirosława Chamcówna. Wrocław 1967. Rec. MROZOWSKA KAMILLA — 1968 nr 3 s. 390—392.
803. KOMENSKI JAN AMOS: Pampaedia. Wstęp i komentarz Bogdan Suchodolski. Wrocław 1973. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1976 nr 3 s. 453—456.

804. KONARSKI STANISŁAW: Pisma pedagogiczne. Wstęp i objaśnienia Łukasz Kudrybacha. Wrocław 1959. Rec. TRUCHIM STEFAN — 1961 nr 1 s. 120—122.
805. KONOPINSKI TADEUSZ: Powstanie, rozwój i stan obecny Kursów Uniwersyteckich w Kielcach. Kielce 1945. Rec. HULEWICZ JAN: Tajne nauczanie w Kielckim — 1947 s. 183—184.
806. KORNIŁOWICZ KAZIMIERZ: Pomoc społeczno-kulturalna dla młodzieży pracującej i dorosłych. Wybór pism. Wstęp, wybór i opracowanie Olga Czerniawska. Wrocław 1976. Rec. PILCH TADEUSZ — 1976 nr 3 s. 457—459.
807. KOWAL JÓZEF: Z dziejów ZMW RP „Wici”. Warszawa 1962. Rec. LASKIEWICZ HENRYK: Najnowsze publikacje z historii ruchu młodzieży w Polsce — 1963 nr 1 s. 119—120.
808. KOWALCZYK WŁADYSŁAW: Szkolnictwo polskie w Niemczech 1945—1948. Warszawa 1961. Rec. MONKA-STANIKOWA ANNA — 1962 nr 4 s. 716—719.
809. KOWALENKO WŁADYSŁAW: Tajny Uniwersytet Ziem Zachodnich w latach 1940—1944. Poznań 1946. Rec. HULEWICZ JAN: Uniwersytet Poznański w czasie wojny — 1947 nr 1 s. 182—183.
810. KOWALENKO WŁADYSŁAW: Tajny Uniwersytet Ziem Zachodnich. Uniwersytet Poznański 1940—1945. Poznań 1961. Rec. HULEWICZ JAN — 1962 nr 4 s. 714.
811. KRAKÓW pod rządami wroga 1939—1945. Praca zbiorowa. Red. Jan Dąbrowski. Kraków 1946. Rec. HULEWICZ JAN — 1947 nr 1 s. 181—182.
812. KRASUSKI JÓZEF: Tajne szkolnictwo polskie w okresie okupacji hitlerowskiej. 1939—1945. Warszawa 1971. Rec. MAJ KAZIMIERZ — 1972 nr 4 s. 695—702. Polem. KRASUSKI JÓZEF — 1973 nr 3 s. 467.
813. KRONIKA Uniwersytetu Jagiellońskiego za okres wojny 1939—1945 oraz za rok akademicki 1945. Kraków 1946. Rec. HULEWICZ JAN — 1947 nr 1 s. 181—182.
814. KRUPSKA NADZIEŻDA: Praca i wychowanie. Warszawa 1959. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1960 nr 2 s. 122—124.
815. KRZYKAŁA STANISŁAW: Studenci Instytutu Rolniczo-Leśnego w Puławach w walce z caratem (1869—1914). Lublin 1962. Rec. BRODOWSKA HELENA — 1965 nr 1 s. 111—114.
816. KSIĘGA pamiątkowa byłej Szkoły Realnej, byłego Gimnazjum, obecnie Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Krośnie. Kraków 1967. Rec. MEISNER ANDRZEJ — 1969 nr 2 s. 250—252.
817. KSIĘGA pamiątkowa 400-lecia Toruńskiego Gimnazjum Akademickiego. T. 1 (XVI—XVIII w.). Pod red. Zbigniewa Zdrójkowskiego. Toruń 1972. Rec. CHAMCÓWNA MIROSLAWA — 1974 nr 1 s. 110—111.
818. KSIĘGA pamiątkowa Gimnazjum Męskiego w Sanoku 1888—1958. Kraków 1958. Rec. HULEWICZ JAN — 1960 nr 2 s. 115—117.
819. KSIĘGA pamiątkowa sesji naukowej i zjazdu Filomatów w Wejherowie w dniu 20 V 1972 roku. Oprac. Jerzy Szews. Gdańsk 1974. Rec. NARLOCH TERESA — 1976 nr 2 s. 297—298.
820. KSIĘGA pamiątkowa. Stulecie Gimnazjum i Liceum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Jaśle 1868—1968. Kraków 1968. Rec. WIELICZKO MIECZYSLAW J. — 1969 nr 1 s. 117—119.
821. KSIĘGA pamiątkowa Zespołu Szkół Zawodowych Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Cieszynie. Warszawa 1970. Rec. WASZEK ALOJZY — 1971 nr 4 s. 647—648.
822. KSIĘGA protokołów Rady Ogólnej Uniwersytetu Warszawskiego 1817—1819. Wydał i objaśnieniami opatrzył Rafał Gerber. Warszawa 1958. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1960 nr 2 s. 118—121.
823. KUBIK KAZIMIERZ: Historia szkolnictwa morskiego w Polsce. Gdańsk 1973. Rec. DRAPPELLA WŁADYSŁAW — 1976 nr 4 s. 573—577.

824. KUBIK KAZIMIERZ: Joachim Pastorius, gdański pedagog XVII wieku. Gdańsk 1970. Rec. MOKRZECKI LECH — 1971 nr 2 s. 299—302.
825. KUBIK KAZIMIERZ: Polska szkoła prywatna w dawnym Gdańsku (od XVI do połowy XIX w.). Gdańsk 1963. Rec. TRZEBIATOWSKI KLEMENS — 1964 nr 2 s. 237—239.
826. KULCZYKOWSKA ANNA: Programy nauczania historii w Polsce. 1918—1932. Warszawa 1972. Rec. ARASZKIEWICZ FELIKS W. — 1974 nr 1 s. 107—109.
827. KULPA JAN: Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych w Polsce w latach 1918—1939. Wrocław 1963. Rec. ŁUGOWSKI BRONISŁAW — 1964 nr 4 s. 491—502. Polem. KULPA JAN — 1964 nr 4 s. 513—517.
828. KURDYBACHA ŁUKASZ: Wpływ rewolucji październikowej i szkoły radzieckiej na polską myśl oświatową 1918—1939. Warszawa 1967. Rec. ALTMAN HENRYK — 1967 nr 4 s. 535—538.
829. KUROCZKO EUSTACHY: Na trudnej drodze nauczyciela. Autobiografia, rozprawy, artykuły, przemówienia. Warszawa 1962. Rec. KRZYWOBŁOCKA BOŻENA — 1965 nr 3 s. 576—579.
830. KUZAŃSKA-OBRAĆKOWA MARIA: Koncepcje wychowawcze Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, 1919—1939. Wrocław 1966. Rec. DEMEL MACIEJ — 1967 nr 4 s. 539—542.
831. LEHRER im Antifaschistischen Widerstandskampf der Völker. Studien und Materialien. 1 Folge. Berlin 1974. Rec. LASKIEWICZ HENRYK — 1976 nr 3 s. 462—464.
832. DER LEHRER im Antifaschistischen Widerstandskampf, der europäischen Völker (1933—1945). Postdam 1966. Rec. LASKIEWICZ HENRYK — 1967 nr 1 s. 237—240.
833. LIBELT KAROL: Pisma o oświacie i wychowaniu. Wybór i wstęp Jan Szewczyk. Wrocław 1971. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1974 nr 4 s. 601—603.
834. LOCKE JOHN: Myśli o wychowaniu. Wstęp i komentarz Kamilla Mrozowska. Wrocław 1959. Rec. WOŁOSZYN STEFAN — 1960 nr 1 s. 171—174.
835. LUBOS JERZY: Dzieje Polskiego Gimnazjum w Bytomiu w świetle dokumentów i wspomnień. Katowice 1961. Rec. WARZOK ADOLF — 1970 nr 2 s. 329—331.
836. ŁUGOWSKI BRONISŁAW: Szkolnictwo w Polsce 1929—1939 w opinii publicznej. Warszawa 1961. Rec. WOJĘŃSKI TEOFIL — 1962 nr 4 s. 709—711.
837. MACKOWIAKOWIE ANTONI I JANINA: Nauka czytania i pisanie w pismach Ewarysta Estkowskiego. Poznań 1956. Rec. HELLWIG JAN: Dorobek wydawniczy Zarządu Okręgu ZNP w Poznaniu — 1965 nr 3 s. 586.
838. MADEJA JOZEF: Z życia i działalności pedagogiczno-oświatowej Józefa Lompy. Opole 1965. Rec. MUSIOŁ TEODOR — 1966 nr 3 s. 368—372.
839. MAJEWSKI DIONIZY: Wspomnienia nauczyciela z lat 1893—1945. Wrocław 1959. Rec. WROCYŃSKI RYSZARD: Pamiętniki nauczycieli — 1960 nr 3 s. 131—135.
840. MARCINIAK ZBIGNIEW: Procesy zjednoczeniowe w ruchu nauczycielskim na ziemiach polskich w latach 1915—1919. Warszawa 1969. WROCYŃSKI RYSZARD — 1970 nr 1 s. 149—151.
841. MARCINIAK ZBIGNIEW: Sprawa upowszechnienia nauczania początkowego w Królestwie Polskim. Sierpień 1914 — sierpień 1917. Wrocław 1962. Rec. ENDER JANINA — 1965 nr 4 s. 717—725. Polem. FALSKI MARIAN — 1969 nr 3 s. 433—434.
842. MARCZUK MIECZYŚLAW: Walka Związku Nauczycielskiego Polskiego o postępowy program oświatowy 1919—1939. Warszawa 1970. Rec. KOPRUKOWNIAK ALBIN — 1972 nr 2 s. 326—329.
843. MAREK BERNARD: Życie i walka młodzieży w gettach w okresie okupacji

- hitlerowskiej 1939—1944. Warszawa 1961. Rec. LASKIEWICZ HENRYK: Najnowsze publikacje z historii ruchu młodzieżowego w Polsce — 1963 nr 1 s. 120—121.
844. MASSALSKI ADAM: Szkolnictwo na Kielecczyźnie w okresie okupacji 1939—1945. Kraków 1975. Rec. NAWROCKI LEON — 1977 nr 2 s. 230—233.
845. MATEJ JÓZEF: Učitelja w protifašistickom odboji a Slovenskom narodnom povstani. Bratislava 1974. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1976 nr 2 s. 298—300.
846. MATERIAŁY z dziejów szkolnictwa Ziemi Gdańskiej. Gdańsk 1968. Rec. MARCINIĄK ZBIGNIEW — 1968 nr 4 s. 579—580.
847. MAUERSBERG STANISŁAW: Szkolnictwo powszechne dla mniejszości narodowych w Polsce w latach 1918—1939. Wrocław 1968. Rec. ARASZKIEWICZ FELIKS W. — 1970 nr 1 s. 155—159.
848. MAZUREK STEFANIA: Z dziejów tajnej oświaty polskiej na Śląsku Opolskim w latach II wojny światowej. Opole 1973. Rec. POPIOŁEK KAZIMIERZ — 1976 nr 1 s. 105—106.
849. MIAŚO JÓZEF: Dzieje oświaty polonijnej w Stanach Zjednoczonych. Warszawa 1970. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1971 nr 1 s. 131—134.
850. MIAŚO JÓZEF: Szkolnictwo zawodowe w Królestwie Polskim w latach 1815—1915. Wrocław 1966. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1969 nr 1 s. 109—111.
851. MIAŚO JÓZEF: Uniwersytet dla wszystkich. Warszawa 1960. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1961 nr 3 s. 402—405.
852. MICHALSKI STANISŁAW: Działalność pedagogiczna Anieli Szcówny. Warszawa 1968. Rec. PODGÓRSKA EUGENIA — 1970 nr 1 s. 151—155.
853. MICHALSKI STANISŁAW: Pozaszkolne kształcenie rolnicze w Polsce Ludowej. Poznań 1965. Rec. SADAJ BOLESŁAW — 1966 nr 4 s. 510—512.
854. MICHALSKI STANISŁAW: Stanisława Karpowicza myśl społeczna i pedagogiczna. Warszawa 1968. Rec. PLEŚNIARSKI BOLESŁAW — 1969 nr 3 s. 400—403.
855. MICHALSKI STANISŁAW: Szkolnictwo i oświata rolnicza w Wielkopolsce w okresie międzywojennym. Poznań 1963. Rec. POŁOWICZ MARIAN — 1965 nr 1 s. 103—109.
856. MICHALSKI STANISŁAW: Tajne nauczanie w Wielkopolsce w okresie okupacji hitlerowskiej. Poznań 1968. Rec. JAŁMUŻNA TADEUSZ STANISŁAW — 1968 nr 4 s. 570—573.
857. MIZIA TADEUSZ: Szkolnictwo parafialne w czasach Komisji Edukacji Narodowej. Wrocław 1964. Rec. CHAMCÓWNA MIROŚLAWA — 1965 nr 4 s. 726—728. Odpow. — 1966 nr 2 s. 275—276.
858. MOKRZECKI LECH: Studium z dziejów nauczania historii. Rozwój dydaktyki przedmiotu w Gdańskim Gimnazjum Akademickim do schyłku XVII w. Gdańsk 1973. Rec. KUBIK KAZIMIERZ — 1974 nr 3 s. 435—437.
859. MOLAK ADOLF: Szkoła pracy Kerschensteinera. Model szkoły dla potrzeb cywilizacji technicznej w społeczeństwie kapitalistycznym. Warszawa 1968. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1971 nr 2 s. 288—295.
860. MONUMENTA PAEDAGOGICA, t. 10 — Zur Geschichte der Arbeitserziehung in Deutschland. Cz. 1: Von den Anfängen bis zur Gegenwart. Berlin 1970; t. 11 — Cz. 2: Von 1900 bis zur Gegenwart. Berlin 1971. Rec. BIELAS LEON — 1973 nr 1 s. 117—122.
861. MROZOWSKA KAMILA: Józef Maciej Brodowicz. Z dziejów organizacji nauki i nauczania w Wolnym Mieście Krakowie. Wrocław 1971. Rec. SŁOWIKOWSKI TADEUSZ — 1972 nr 4 s. 709—712.
862. MROZOWSKA KAMILA: Szkoła Rycerska Stanisława Augusta Poniatowskiego (1765—1794). Wrocław 1961. Rec. OLSZEWICZ WACŁAW — 1963 nr 1 s. 103—109.
863. MUSIOŁ TEODOR: Polskie szkolnictwo prywatne na Śląsku Opolskim w latach 1930—1939. Wrocław 1962. Rec. MADEJA JÓZEF — 1963 nr 3 s. 360—362.

864. MUSIOŁ TEODOR: Publiczne szkoły powszechne mniejszości polskiej na Śląsku Opolskim w latach 1923—1939. Katowice 1961. Rec. MADEJA JÓZEF — 1963 nr 3 s. 358—359.
865. MUSIOŁ TEODOR: Strajki szkolne na Górnym Śląsku w latach 1906 i 1920. Warszawa 1970. Rec. GŁOWACKI HERMAN — 1971 nr 4 s. 650—651.
866. MUSIOŁ TEODOR: Szkolnictwo polskie w rejencji opolskiej 1919—1939. Katowice 1964. Rec. MADEJA JÓZEF — 1965 nr 4 s. 711—714.
867. MUSZYŃSKI HELIODOR: Repetytorium z psychologii ogólnej. Poznań 1963. Rec. HELLWIG JAN: Dorobek wydawniczy Zarządu Okręgu ZNP w Poznaniu — 1965 nr 3 s. 586—587.
868. NAWROCZYŃSKI BOGDAN: O wychowaniu i wychowawcach. Warszawa 1968. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1969 nr 1 s. 112—117.
869. NIKLIBORC ANNA: L'enseignement du français dans les écoles polonaises au XVIII siècle. Wrocław 1962. Rec. CIEŚLA MICHAŁ — 1964 nr 1 s. 131—133.
870. NOWOŻYTNA myśl naukowa w szkołach i księgozbiorach polskiego oświecenia. Pod red. Ireny Stasiewicz-Jasiukowej. Wrocław 1976. Rec. KACZOROWSKI WŁODZIMIERZ — 1976 nr 4 s. 578—580.
871. NOWOŻYTNA myśl naukowa w szkołach Komisji Edukacji Narodowej. Red. Irena Stasiewicz-Jasiukowa. Gdańsk 1973. Rec. MICHALIK BOŻENA — 1975 nr 1 s. 108—111.
872. OKRĘGOWY Zjazd Oświaty Zawodowej i Rolniczej w Poznaniu. Poznań 1958. Rec. HELLWIG JAN: Dorobek wydawniczy Zarządu Okręgu ZNP w Poznaniu — 1965 nr 3 s. 588—589.
873. ORŁOWICZ MIECZYŚLAW: Moje wspomnienia turystyczne. Wrocław 1970. Rec. MONKA-STANIKOWA ANNA — 1971 nr 3 s. 485—488.
874. ORZECZOWSKI KAZIMIERZ: Materiały do dziejów polskiego szkolnictwa na Śląsku Opolskim w międzywojennym dwudziestoleciu. Wrocław 1965. Rec. MADEJA JÓZEF — 1970 nr 2 s. 327—329.
875. OSTROWSKI WINCENTY: Wiejskie szkolnictwo parafialne na Śląsku w drugiej połowie XVII wieku (w świetle wizytacji kościelnych). Wrocław 1971. Rec. KRUKOWSKI JAN — 1973 nr 4 s. 576—578.
876. OSWIATA na Opolszczyźnie w latach 1945—1959. Pod red. Teodora Musioła. Katowice 1961. Rec. LUBOS JERZY — 1970 nr 2 s. 336—338; MADEJA JÓZEF — 1963 nr 3 s. 362—364.
877. PACHUCKA ROMANA: Pamiętniki z lat 1886—1914. Wstęp i objaśnienia Jan Hulewicz. Wrocław 1958. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD: Pamiętniki nauczycieli — 1960 nr 3 s. 131—135.
878. „PAEDAGOGICA HISTORICA”. International Journal of the History of Education. Gent 1961. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1962 nr 2 s. 327—330.
879. „PAEDAGOGICA HISTORICA”. International Journal of the History of Education, t. 2. Gent 1962. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1966 nr 2 s. 259—262.
880. „PAEDAGOGICA HISTORICA”. International Journal of the History of Education, t. 3. Gent 1963. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1967 nr 3 s. 434—439.
881. PAMIĘTNIKI nauczycieli — weteranów (1905—1945). Wybrał, wstępem i objaśnieniami opatrzył M. Kozakiewicz. Warszawa 1958. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD: Pamiętniki nauczycieli — 1960 nr 3 s. 131—135.
882. PAWŁAK MARIAN: Dzieje Gimnazjum Elbląskiego w latach 1535—1772. Olsztyn 1972. Rec. KUBIK KAZIMIERZ — 1973 nr 3 s. 457—462.
883. PEDAGOGIKA pozytywizmu warszawskiego. Oprac. i wstęp Ryszard Wroczyński. Wrocław 1958. Rec. DANEK WINCENTY — 1960 nr 2 s. 124—126.
884. [PIĘCDZIESIĄT] 50 lat szkół średnich w Wieluniu. Sprawozdanie ze zjazdu koleżeńkiego odbytego w dniach 5 i 6 lipca 1958 r. Warszawa 1959. Rec. SOSNOWSKI JOZEF — 1961 nr 2 s. 264—265.

885. [PIĘCDZIESIĄT] 50 lat Związku Nauczycielstwa Polskiego w województwie katowickim 1922—1972. Praca zbiorowa pod red. Szymona Kędryny. Katowice 1972. Rec. MUSIOŁ TEODOR — 1973 nr 3 s. 451—453.
886. PISMA i projekty pedagogiczne doby Komisji Edukacji Narodowej. Wybrała, wstępem i przypisami opatrzyła Kamilla Mrozowska. Wrocław 1973. Rec. MIZIA TADEUSZ — 1976 nr 2 s. 293—295.
887. PLANCKE R. L., SOUVAGE J.: Documentatio Paedagogica Historica [1968—1974]. Gand-Ghent [Belgia]. Rec. GROCHOWSKI LEONARD — 1975 nr 4 s. 626—629.
888. PODGÓRSKA EUGENIA: Krajowy Związek Nauczycielstwa Ludowego w Galicji 1905—1918. Warszawa 1973. Rec. HULEWICZ JAN — 1975 nr 3 s. 474—478.
889. PODGÓRSKA EUGENIA: Szkolnictwo elementarne Księstwa Warszawskiego i Królestwa Kongresowego 1807—1831. Warszawa 1960. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1961 nr 4 s. 523—536.
- Polem. ENDER JANINA — 1962 nr 3 s. 517—518.
890. PODGÓRSKA EUGENIA: Szkolnictwo elementarne w Łodzi w latach 1808—1914. Łódź 1966. Rec. MICHAŁSKI STANISŁAW — 1967 nr 2 s. 350—352.
891. POLITECHNIKA Warszawska 1915—1965. Warszawa 1965. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1966 nr 3 s. 373—378.
892. POLSKA lewica społeczna wobec oświaty w latach 1919—1939 (wybór materiałów). Wyboru dokonali i przypisami zaopatrzyli: Bronisław Ługowski i Eugeniusz Rudziński. Warszawa 1960. Rec. POLKOWSKI WACŁAW — 1961 nr 3 s. 405—407.
893. POPŁAWSKI MIECZYŚLAW: Muzeum czyli Królewskie Towarzystwo Nauk i Literatury w Aleksandrii. Lublin 1946. Rec. SCHNAYDER JERZY — 1947 nr 3/4 s. 148—149.
894. POSTĘPOWA myśl oświatowa w Królestwie Polskim w latach 1905—1914 (wybór materiałów). Wyboru dokonał, wstępem i przypisami opatrzył Zenon Kmieciak. Warszawa 1961. Rec. MIĄSO JÓZEF — 1962 nr 3 s. 528—532.
895. POSTĘPOWA myśl oświatowa w Polsce 1918—1939. Wstęp i oprac. B. Ługowski, F. Araszkiwicz. Wrocław 1972. Rec. TRZEBIATOWSKI KLEMENS — 1974 nr 2 s. 292—294.
896. POZNANSKI KAROL: Reforma szkolna w Królestwie Polskim w 1862 roku. Wrocław 1968. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1970 nr 3 s. 497—500.
897. POŁ WIEKU przyjaźni z dzieckiem i szkołą 1921—1972. Praca zbiorowa pod red. Stanisława Aleksandraka. Warszawa 1972. Rec. PAWŁOWSKA WANDA — 1974 nr 1 s. 111—112.
898. PROBLEMY kultury i wychowania. Zbiór studiów. Warszawa 1963. Rec. SZCZEPAŃSKI JAN — 1964 nr 3 s. 379—381.
899. PROTALIŃSKA DOROTA: Czerwone Harcerstwo TUR 1926—1939. Założenia wychowawcze i działalność. Warszawa 1965. Rec. LASKIEWICZ HENRYK — 1967 nr 4 s. 543—545.
900. PROTOKOŁY posiedzeń Komisji Edukacji Narodowej 1786—1794. Oprac. Tadeusz Mizia. Wrocław 1969. Rec. MROZOWSKA KAMILLA — 1970 nr 3 s. 495—497.
901. PRÓCHNIK ADAM: Wybór publicystyki. Przedm. Henryk Jabłoński. Warszawa 1971. Red. DANIELEWICZ JERZY — 1972 nr 2 s. 137—141.
902. RADLIŃSKA HELENA: Z dziejów pracy społecznej i oświatowej. Wrocław 1964. Rec. MARCINIAK ZBIGNIEW — 1966 nr 4 s. 504—506.
903. RAPORTY generalnych wizytatorów szkół Komisji Edukacji Narodowej w Wielkim Księstwie Litewskim 1782—1792. Oprac. Kalina Bartnicka i Irena Szybiak. Wrocław 1974. Rec. KRUPA MARIANNA — 1975 nr 1 s. 101—105.
904. RATUŚ BRONISŁAW: Licea pedagogiczne w Polsce Ludowej (1944—1970). Poznań 1974. Rec. MAUERSBERG STANISŁAW — 1975 nr 3 s. 478—481.

905. „ROCZNIK Elbląski”, t. 1. Gdynia 1961. Rec. [MARCINIAK ZBIGNIEW] *Zb. M.* — 1965 nr 2 s. 289—291.
906. „ROCZNIK” Komisji Nauk Pedagogicznych PAN. Oddział w Krakowie. Materiały do dziejów oświaty w okresie okupacji hitlerowskiej (1939—1945) na terenie Dystryktu Krakowskiego [Cz. 1]. Kraków 1961. Rec. HULEWICZ JAN — 1962 nr 4 s. 714—716.
907. „ROCZNIK Ogniska Nauczycielskiego w Lublinie”, t. 1. Lublin 1959. Rec. [MARCINIAK ZBIGNIEW] *Zb. M.* — 1965 nr 3 s. 581—583.
908. „ROCZNIK Ogniska Nauczycielskiego w Lublinie”, t. 2. Lublin 1969. Rec. KOPRUKOWNIAK ALBIN — 1970 nr 1 s. 159—163.
909. „ROCZNIK Ogniska Nauczycielskiego w Lublinie”, t. 3. Lublin 1972. Rec. KOPRUKOWNIAK ALBIN — 1973 nr 1 s. 115—117.
910. „ROCZNIKI Biblioteczne”. Red. Antoni Knot. Wrocław 1974. Rec. THEISS WIEŚLAW — 1976 nr 2 s. 296—297.
911. ROGOWSKA-FALSKA MARIA: Zakład wychowawczy „Nasz Dom”. Szkic informacyjny. Warszawa 1959. Rec. JAKUBOWSKI MARIAN — 1961 nr 2 s. 262—264.
912. ROZWÓJ kultury fizycznej w okresie Odrodzenia i Oświecenia. Oprac. Wanda Ferens i Ryszard Wroczyński. Wrocław 1964. Rec. CHAMCÓWNA MIROSŁAWA — 1965 nr 4 s. 715—716.
913. ROZWÓJ myśli o wychowaniu fizycznym w dobie Odrodzenia. Źródła do dziejów kultury fizycznej. Wstęp i wybór Bogdana Suchodolskiego. Wrocław 1959. Rec. HĄDZELEK KAJETAN — 1963 nr 4 s. 478—480.
914. „ROZPRAWY z Dziejów Oświaty” t. I—XVI pod red. Łukasza Kurdybachy, t. XVII pod red. Józefa Miąso. Wrocław 1958—1974. Rec. POZNAŃSKI KAROL — 1975 nr 4 s. 620—626.
915. RUDZIŃSKI EUGENIUSZ: Działalność polityczna Organizacji Młodzieży Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego w latach 1931—1936. Warszawa 1961. Rec. LASKIEWICZ HENRYK: Najnowsze publikacje z historii ruchu młodzieżowego w Polsce — 1963 nr 1 s. 116—119.
916. SALMONOWICZ STANISŁAW: Toruńskie Gimnazjum Akademickie w latach 1681—1817. Studium z dziejów nauki i oświaty. Poznań 1973. Rec. CHAMCÓWNA MIROSŁAWA — 1974 nr 2 s. 287—292.
917. SANDLER BELLA: Wychowanie przedszkolne i kształcenie wychowawczyń w Królestwie Polskim. Wrocław 1968. Rec. DEMEL MACIEJ — 1969 nr 2 s. 235—239.
918. SCHLETZ ALFONS: Józef Jakubowski. Żołnierz i kapłan (1743—1814). Kraków 1945. Rec. ŁEMPICKI STANISŁAW: Misjonarze a Komisja Edukacji Narodowej — 1947 nr 3/4 s. 150—155.
919. SCHLETZ ALFONS: Współpraca misjonarzy z Komisją Edukacji Narodowej (1773—1794). Kraków 1946. Rec. ŁEMPICKI STANISŁAW: Misjonarze a Komisja Edukacji Narodowej — 1947 nr 3/4 s. 150—155.
920. SEFER Lancut. Hayyeh va hübeneh szel kahileh yehudit. Księga Łańcuta. Życie i śmierć gminy żydowskiej. Tel Aviv 1963. Rec. MACHALSKI FRANCISZEK — 1966 nr 1 s. 125—128.
921. SELLE GOTZ von: Geschichte der Albertus Universität zu Königsberg in Preussen. Königsberg 1944. Rec. BARYCZ HENRYK — 1947 nr 3/4 s. 155—160.
922. SEMPOŁOWSKA STEFANIA: Pisma. Warszawa 1960. Rec. WOJCIECHOWSKI KAZIMIERZ — 1961 nr 1 s. 122—124.
923. SIEDLECKI MICHAŁ: Na drodze życia i myśli. Pisma pośmiertne uzupełnione wyciągami z „Notatnika wojennego” Ewy Siedleckiej. Wrocław 1966. Rec. HULEWICZ JAN — 1967 nr 2 s. 341—347.
924. SITEK ANTONI: I Gimnazjum i Liceum im. Jana Długosza w Nowym Sa-

- czu 1818—1968. Zarys monograficzny. Nowy Sącz 1968. Rec. RUTA ZYGMUNT — 1969 nr 4 s. 568—570.
925. SKOWRON STANISŁAW: Wspomnienia z pobytu w Dachau. Organizacja pracy „naukowej” w obozie. Kraków 1954. Rec. SZCZOTKA STANISŁAW: Uniwersytet Jagielloński w czasie wojny — 1947 nr 1 s. 178—180.
926. SŁOWIKOWSKI TADEUSZ: Nauczanie historii w Wolnym Mieście Krakowie w latach 1815—1846. Wrocław 1967. Rec. MROZOWSKA KAMILLA — 1968 nr 3 s. 393—394.
927. SŁOWIKOWSKI TADEUSZ: Poglądy na nauczanie historii w Polsce w wieku XVIII oraz dydaktyczna koncepcja Joachima Lelewela. Kraków 1960. Rec. BROWNOWSKI FRANCISZEK — 1961 nr 4 s. 537—544.
928. SMARZYŃSKI HENRYK: Powiat Busko-Zdrój przed 1 IX 1939 r. i w okresie okupacji niemieckiej w latach 1939—1945. Kraków 1960. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1961 nr 2 s. 266—267.
929. SMOŁAŁSKI ANTONI: Szkolnictwo podstawowe na Dolnym Śląsku w latach 1945—1965. Wrocław 1970. Rec. KONCZAK STANISŁAW — 1972 nr 1 s. 145—147.
930. SOKOŁ JAN „Skrzydło”: Konspiracja nad Wisłą i Sanem. Warszawa 1967. Rec. WALCZYNA STANISŁAW — 1971 nr 3 s. 491—492.
931. IGNACY SOLARZ i jego Uniwersytet Ludowy 1924—1939. Materiały z seminarium naukowego odbytego w Warszawie 5 i 6 X 1962 r. Wybór i oprac. Feliks Popławski i Stanisław Dyksiński. Warszawa 1965. Rec. PILCH TADEUSZ — 1966 nr 2 s. 267—271.
932. SOLARZOWA ZOFIA: Mój pamiętnik. Warszawa 1973. Rec. PILCH TADEUSZ — 1975 nr 1 s. 111—114.
933. SOWA PAWEŁ: Po obu stronach kordonu. Wspomnienia. Olsztyn 1969. Rec. OLEKSIŃSKI JERZY — 1972 nr 1 s. 144—145.
934. SPENCER HERBERT: O wychowaniu umysłowym, moralnym i fizycznym. Wstęp i komentarz Ryszard Wroczyński. Wrocław 1960. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1961 nr 3 s. 397—402.
935. STASIEŃSKI KAZIMIERZ: Szkolnictwo polskie na Węgrzech w czasie drugiej wojny światowej. Poznań 1969. Rec. REYCHMAN JAN — 1971 nr 1 s. 134—136.
936. STASZIC STANISŁAW: Ród ludzki, t. 1—3. Przedm. Bogdan Suchodolski. Warszawa 1959. Rec. NOWACKI TADEUSZ — 1960 nr 3 s. 135—143.
937. STOŁYHWO KAZIMIERZ: W niewoli w NSDAP. Zestawienie biograficzne w okresie od 1 IX 1939 — 18 I 1945. Kraków 1946. Rec. SZCZOTKA STANISŁAW: Uniwersytet Jagielloński w czasie wojny — 1947 nr 1 s. 178—180.
938. STRAJK nauczycielski 1937 roku. Praca zbiorowa pod red. Ryszarda Orłowskiego i Wiesława Śladkowskiego. Lublin 1971. Rec. BRZOZOWSKI STANISŁAW — 1973 nr 3 s. 453—455.
939. SULEWSKI WOJCIECH: Z frontu tajnego nauczania. Warszawa 1966. Rec. KRASUSKI JÓZEF — 1971 nr 3 s. 488—491.
940. SYSKA JAN: Z walk o Śląsk i szkołę powszechną. Wspomnienia z lat 1918—1939. Wstęp i oprac. Władysław Zieliński. Katowice 1975. Rec. MYKITA-GLENSKI CZESŁAW — 1977 nr 2 s. 233—234.
941. SZACKI STANISŁAW: Pisma pedagogiczne. Wybór, wstęp i opracowanie Wincenty Lubniewski. Wrocław 1973. Rec. THEISS WIESŁAW — 1975 nr 3 s. 471—473.
942. SZELEJEWSKI JAN: Historia wychowania. Wyd. I. Poznań 1960, wyd. II Poznań 1962. Rec. HELLWIG JAN: Dorobek wydawniczy Zarządu Okręgu ZNP w Poznaniu — 1965 nr 3 s. 587.
943. SZELEJEWSKI JAN: O rozwoju metod nauczania początkowego w Polsce.

Poznań 1959. Rec. HELLWIG JAN: Dorobek wydawniczy Zarządu Okręgu ZNP w Poznaniu — 1965 nr 3 s. 587.

944. SZEŚCDZIESIĄT lat nauczycielskiego ruchu związkowego 1905—1965. Biuletyn Historyczny Zarządu Okręgu Związku Nauczycielstwa Polskiego w m. Łodzi. Łódź 1965. Rec. [MARCINIAK ZBIGNIEW] Zb. M. — 1966 nr 2 s. 272—274.

945. SZEWS JERZY: Język polski w szkolnictwie średnim Pomorza Gdańskiego w latach 1815—1920. Gdańsk 1975. Rec. NARŁOCH TERESA — 1976 nr 1 s. 109—110.

946. SZKOLNICTWO polskie w ZSRR 1943—1947. Dokumenty i materiały. Oprac. Roman Polny. Warszawa 1961. Rec. HĄDZELEK KAJETAN — 1962 nr 1 s. 173—176.

947. SZKOLNICTWO specjalne m. Łodzi. Studia i materiały. Praca zbiorowa pod red. Bronisława Góreckiego. Łódź 1974. Rec. JAŁMUŻNA TADEUSZ — 1975 nr 3 s. 485—486.

948. SZKOŁY polskie na Warmii 1929—1939. Przegląd wspomnień. Oprac. Roman Marchwiński. Olsztyn 1970. Rec. ORACKI TADEUSZ — 1971 nr 4 s. 642—644.

949. SZULKIN MICHAŁ: Henryk Szulc, działacz lewicy nauczycielskiej w Polsce. Warszawa 1964. Rec. ZALEWSKI JOZEF — 1965 nr 3 s. 579—581.

950. SZULKIN MICHAŁ: Polski Związek Nauczycielski 1905—1917. Studium z dziejów postępowego ruchu nauczycielskiego w Polsce. Warszawa 1968. Rec. PETROZOLIN-SKOWROŃSKA BARBARA — 1970 nr 4 s. 647—649.

951. SZULKIN MICHAŁ: Z dziejów socjalistycznej myśli wychowawczej. Warszawa 1966. Rec. OLECKA IRENA — 1967 nr 4 s. 546—547.

952. SZYBIAK IRENA: Szkolnictwo Komisji Edukacji Narodowej w Wielkim Księstwie Litewskim. Wrocław 1973. Rec. MROZOWSKA KAMILA — 1973 nr 3 s. 441—445.

953. SNIADOCKI JAN: Pisma pedagogiczne. Wstęp i komentarz Jan Hulewicz. Wrocław 1961. Rec. CHAMCOWNA MIROŚLAWA — 1964 nr 3 s. 381—382.

954. TAZBIR JANUSZ: Arianie i katolicy. Warszawa 1971. Rec. KIJAS EWA — 1972 nr 1 s. 141—143.

955. TOŁSTOJ LEW: Pisma pedagogiczne. Wstęp: Michał Szulkin. Oprac. Stefan Wołoszyn. Wrocław 1963. Rec. GAŁECKI WŁODZIMIERZ — 1964 nr 3 s. 383—386.

956. TORUNCYK ROMANA: Z dziejów rewolucyjnej walki młodzieży w latach 1929—1933. Warszawa 1961. Rec. LASKIEWICZ HENRYK: Najnowsze publikacje z historii ruchu młodzieżowego w Polsce — 1963 nr 1 s. 113—116.

957. TRENTOWSKI BRONISŁAW FERDYNAND: Chowanna czyli System pedagogiki narodowej jako umiejętności wychowania, nauki i oświaty, słowem wykształcenia naszej młodzieży. Wstęp i komentarz Andrzej Walicki. T. 1—2. Wrocław 1970. Rec. WROCYŃSKI RYSZARD — 1974 nr 4 s. 599—601.

958. TRUCHIM STEFAN: Historia szkolnictwa polskiego w W. Ks. Poznańskim, 1815—1915. T. 1: 1815—1862. Łódź 1967. Rec. JAKÓBCZYK WITOLD — 1968 nr 4 s. 577—579.

959. TRUCHIM STEFAN: Historia szkolnictwa polskiego w W. Ks. Poznańskim. T. 2: 1862—1915. Łódź 1968. Rec. JAKÓBCZYK WITOLD — 1969 nr 2 s. 233—235.

960. TRUCHIM STEFAN, PODGÓRSKA, EUGENIA: Z początków zawodowego ruchu nauczycielskiego. Warszawa 1958. Rec. POLKOWSKI WACŁAW — 1960 nr 1 s. 174—176.

961. TRUDNE DNI (Wrocław 1945 we wspomnieniach pionierów). T. 1—2. Wrocław 1960—1961. Rec. ENDER JANINA — 1963 nr 3 s. 355—358.

962. TRUDNE DNI (Dolny Śląsk 1945 we wspomnieniach pionierów). T. 3. Wrocław 1962. Rec. ENDER JANINA — 1966 nr 1 s. 123—124.

963. TRZEBIATOWSKI KLEMENS: Oświata i szkolnictwo polskie na Pomorzu Zachodnim w pierwszej połowie XX wieku 1900—1939. Poznań 1961. Rec. PLEŚNIARSKI BOLESŁAW — 1963 nr 1 s. 110—112.

964. TRZEBIATOWSKI KLEMENS: Szkolnictwo powszechne w Polsce w latach 1918—1932. Wrocław 1970. Rec. ARASZKIEWICZ FELIKS W. — 1970 nr 4 s. 643—647.
965. URBAŃCZYK STANISŁAW: Uniwersytet za kolczastym drutem (Sachsenhausen — Dachau). Kraków 1946. Rec. SZCZOTKA STANISŁAW: Uniwersytet Jagielloński w czasie wojny — 1947 nr 1 s. 178—180.
966. USZYŃSKI KONSTANTY: Pisma pedagogiczne. T. 1: Problemy wychowania. Wstęp: Michał Szulkin. Komentarz: Franciszek Urbańczyk. Wrocław 1958. Rec. GAŁECKI WŁODZIMIERZ — 1961 nr 1 s. 117—120.
Polem. SZULKIN MICHAŁ — 1961 nr 4 s. 517.
Odpow. GAŁECKI WŁODZIMIERZ — tamże s. 518.
967. USZYŃSKI KONSTANTY: Pisma pedagogiczne. T. 2: Problemy nauczania. Wstęp: Ludwik Chmaj. Komentarz: Franciszek Urbańczyk. Wrocław 1959. Rec. GAŁECKI WŁODZIMIERZ — 1961 nr 4 s. 519—522.
968. UTOPIŚCI XVI i XVII wieku o wychowaniu i szkole. Oprac. i wstęp: Waide-mar Voisé. Wrocław 1972. Rec. KEMPFER ANDRZEJ — 1973 nr 4 s. 575—576.
969. WACHOWSKI MARIAN: Szkoła żabikowska. Studium z zakresu historii nauki i nauczania rolniczego w poznańskim. Warszawa 1959. Rec. MICHAŁSKI STANISŁAW — 1964 nr 4 s. 503—506.
970. WALCZAK MARIAN: Nauczyciele wielkopolscy w latach wojny i okupacji 1939—1945. Poznań 1974. Rec. KRASUSKI JÓZEF — 1976 nr 1 s. 106—109.
971. WALCZAK MARIAN: Wielkopolska konspiracja oświatowa 1939—1944. Warszawa 1972. Rec. KRASUSKI JÓZEF — 1973 nr 2 s. 293—295.
972. WALCZAK MARIAN: ZNP wczoraj i dziś. Warszawa 1968. Rec. MICHAŁSKI STANISŁAW — 1969 nr 2 s. 239—242.
973. WAWRZYNEK WOJCIECH: Pamiętnik opolanina. Katowice 1965. Rec. GLENSK JOACHIM — 1970 nr 2 s. 331—333.
974. WEBSTER CHARLES: Samuel Hartlib and the Advancement of Learning. Cambridge 1970. Rec. VOISÉ WALDEMAR — 1971 nr 4 s. 641—642.
975. WIECZOREK TADEUSZ: Bibliografia oświaty rolniczej w Polsce 1818—1939. Warszawa 1969. Rec. WACHOWSKI MARIAN — 1970 nr 4 s. 654—655.
976. WIECZOREK TADEUSZ: Geneza przysposobienia rolniczego w Polsce. Warszawa 1969. Rec. WACHOWSKI MARIAN — 1970 nr 3 s. 504—506.
977. WIECZOREK TADEUSZ: Zarys dziejów szkolnictwa rolniczego w Polsce do 1939 r. Warszawa 1968. Rec. SAWICKI WŁADYSŁAW — 1971 nr 1 s. 136—139; toż samo 1972 nr 1 s. 148—150.
978. WIELKOPOLSKA szkoła edukacji narodowej. Studia i wspomnienia z dziejów Gimnazjum Męskiego (obecnie I Liceum Ogólnokształcącego) w Ostrowie Wielkopolskim w 125-lecie jego założenia 1845—1970. Wrocław 1970. Rec. HĄDZELEK KAJETAN — 1971 nr 2 s. 295—299.
979. WOJEWODZKI Zjazd Oświatowy w Poznaniu 8—9 IV 1957. Warszawa 1957. Rec. HELLWIG JAN: Dorobek Wydawniczy Zarządu Okręgu ZNP w Poznaniu — 1965 nr 3 s. 588.
980. WOJTYŃSKI WACŁAW: Myśl pedagogiczna Władysława Spasowskiego na tle analizy pism i działalności. Warszawa 1962. Rec. OZGA WŁADYSŁAW — 1963 nr 3 s. 364—368.
981. WOJTYŃSKI WACŁAW: O kształceniu nauczycieli szkoły podstawowej w Polsce i świecie. Warszawa 1971. Rec. CENTKOWSKA ELŻBIETA — 1973 nr 2 s. 296—298.
982. WOŁOZYN STEFAN: Dzieje wychowania i myśli pedagogicznej w zarysie. Warszawa 1964. Rec. HULEWICZ JAN — 1965 nr 2 s. 273—285; toż samo — ŁUGOWSKI BRONISŁAW — 1965 nr 2 s. 285—289.
Polem. WOŁOZYN STEFAN — 1965 nr 2 s. 292—296.

983. WOSKOWSKI JAN: Socjologiczne problemy zawodu nauczycieli szkół podstawowych na opolszczyźnie. Opole 1964. Rec. KWAŚNIEWSKI KRZYSZTOF — 1970 nr 2 s. 334—336.
984. WROCZYŃSKI RYSZARD: Dzieje wychowania fizycznego i sportu. Od końca XVIII wieku do roku 1918. Wrocław 1971. Rec. KAMIŃSKI A., ŻAWROCKI O. — 1972 nr 4 s. 706—708.
985. WROCZYŃSKI RYSZARD: Myśl pedagogiczna i programy oświatowe w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX w. Wyd. 2. Warszawa 1963. Rec. MIAŚO JÓZEF — 1963 nr 4 s. 481—484.
986. WRÓBLEWSKI JAN: Polskie biblioteki ludowe w zaborze pruskim i na terenie Rzeszy Niemieckiej w latach 1843—1939. Olsztyn 1975. Rec. NARLOCH-WRÓBLEWSKA TERESA — 1977 nr 2 s. 229—230.
987. WSPOMNIENIA młodzieży wielkopolskiej z lat okupacji niemieckiej 1939—1945. Oprac. Zdzisław Grot, Wincenty Ostrowski. Poznań 1946. Rec. HULEWICZ JAN — 1947 nr 1 s. 184—187.
988. WYBÓR pism Filomatów. Konspiracje studenckie w Wilnie 1817—1823. Oprac. Alina Witkowska. Wrocław 1959. Rec. KAMIŃSKI ALEKSANDER — 1960 nr 2 s. 126—132.
989. WYBÓR pism pedagogicznych Polski doby Odrodzenia. Oprac. Józef Skoczek. Wrocław 1956. Rec. BARYCZ HENRYK — 1959 nr 2 s. 191—200.
990. WYSZOMIRSKA LEONILDA, WYSZOMIRSKI KAZIMIERZ: Dąbrowa Zduńska żyła pracą i pieśnią. Warszawa 1965. Rec. MICHAŁSKI STANISŁAW — 1970 nr 3 s. 500—504.
991. WYŻSZA Szkoła Pedagogiczna w Krakowie w pierwszym piętnastolecu jej rozwoju 1946—1961. Kraków 1965. Rec. MYŚLIŃSKI JERZY — 1966 nr 4 s. 507—508.
992. Z DZIEJÓW Miejskiej Biblioteki Publicznej im. J. Słowackiego w Tarnowie 1808—1968. Praca zbiorowa pod red. Bronisława Jaśkiewicza. Tarnów 1970. Rec. ŁOPUSZAŃSKI BOLESŁAW — 1971 nr 4 s. 648—649.
993. Z DZIEJÓW podziemnego Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa 1961. Rec. HULEWICZ JAN — 1962 nr 4 s. 711—714.
994. ZANOWA JADWIGA: W służbie oświaty. Pamiętnik z lat 1900—1946. Wrocław 1961. Rec. WOJĘŃSKI TEOFIL — 1962 nr 3 s. 526—527.
995. ZIELIŃSKI KAZIMIERZ: Z dziejów szkolnictwa w regionie jasielskim. W: Studia z dziejów Jasła i powiatu jasielskiego. Kraków 1964. Rec. CHRZAN BRONISŁAW 1966 nr 4 s. 498—503.
996. ZIENTARA-MALEWSKA MARIA: Złotowszczyzna. Łódź 1971. Rec. OLEK-SIŃSKI JERZY — 1973 nr 2 s. 291—293.
997. ZWIĄZEK Nauczycielstwa Polskiego w Wielkopolsce 1920—1961. Poznań 1963. Rec. HELLWIG JAN — 1964 nr 2 s. 243—244; także 1965 nr 3 s. 585. Toż samo HĄDZELEK KAJETAN — 1965 nr 3 s. 583—585.
998. ZURAWICKA JANINA: Twórczość naukowa Ignacego Radlińskiego (1843—1929). Wrocław 1975. Rec. WROCZYŃSKI RYSZARD — 1977 nr 3 s. 361—362.

VIII. BIBLIOGRAFIE

999. [JAKIEL MARIA] J.M.: Z działalności i historii Związku Nauczycielstwa Polskiego — 1965 nr 3 s. 626—632.
1000. KORNISZEWSKI FELIKS: Prace z zakresu historii wychowania i historii myśli pedagogicznej, opublikowane w Polsce w latach 1944—1958 (wydawnictwa samoistne) — 1959 nr 1 s. 151—179.
1001. Toż samo w latach 1959—1960 — 1962 nr 1 s. 151—172.
1002. Toż samo w latach 1961—1962 — 1966 nr 1 s. 129—157.
1003. Toż samo w 1963 roku — 1966 nr 4 s. 513—523.

1004. Toż samo w roku 1964 — 1967 nr 3 s. 440—454.
1005. Toż samo w roku 1965 — 1967 nr 4 s. 548—559.
1006. Toż samo w latach 1966—1968 — 1969 nr 4 s. 571—604.
1007. LASKIEWICZ HENRYK: Bibliografia ważniejszych publikacji z okazji XX rocznicy powstania Polskiej Partii Robotniczej, grudzień 1961 — kwiecień 1962 — 1962 nr 4 s. 689—707.
1008. LASKIEWICZ HENRYK: Bibliografia źródeł do dziejów oświaty i wychowania opublikowanych w Polsce Ludowej w latach 1944—1964 — 1965 nr 3 s. 590—625.
1009. MARCINIAK JANINA: Bibliografia — dzieje związkowego ruchu nauczycielskiego (na podstawie zawartości „Przeglądu Historyczno-Oświatowego”) — 1968 nr 1 s. 106—118.
1010. MARCINIAK JANINA: Bibliografia terenowych czasopism związkowych ZPNSP i ZNP (1919—1939) — 1968 nr 3 s. 395—411.
1011. MARCINIAK JANINA: Prace z zakresu historii wychowania, szkolnictwa i myśli pedagogicznej w Polsce, opublikowane w 1969 roku — 1971 nr 1 s. 143—168.
1012. Toż samo w 1970 roku — 1972 s. 151—183.
1013. Toż samo w 1971 roku — 1973 nr 1 s. 123—151.
1014. Toż samo w 1972 roku — 1974 nr 1 s. 113—147.
1015. Toż samo w 1973 roku — 1975 nr 1 s. 115—147.
1016. Toż samo w 1974 roku — 1976 nr 1 s. 113—146.
1017. Toż samo w 1975 roku — 1977 nr 1 s. 81—116.
1018. ORACKI TADEUSZ: Bibliografia szkolnictwa i oświaty polskiej na Ziemiach Zachodnich i Północnych w latach 1918—1945 — 1964 nr 2 s. 258—278.
1019. POLAK HENRYK, SZEWS JERZY: Bibliografia historii oświaty i wychowania na Pomorzu Gdańskim (publikacje z lat 1968 — 1975 oraz uzupełnienie za lata 1945—1967) — 1976 nr 4 s. 585—600. Uzupełnienie — 1977 nr 2 s. 235.
1020. SZEWS JERZY: Bibliografia historii oświaty i wychowania na Pomorzu Gdańskim (publikacje z lat 1945—1963) — 1964 nr 2 s. 245—257.
1021. SZEWS JERZY: Bibliografia historii oświaty i wychowania na Pomorzu Gdańskim. Publikacje z lat 1964—1967 oraz uzupełnienia za lata 1945—1963 — 1968 nr 2 s. 246—266.
1022. WIECZOREK BARBARA: Historia szkół zawodowych. Materiały bibliograficzne za lata 1946—1967 — 1969 nr 3 s. 405—432.
1023. WYGLENDĄ EWA: Materiały do bibliografii szkolnictwa na Śląsku za lata 1945—1967 (druki zwarte) — 1970 nr 2 s. 339—348.

IX. Z PRAC KOMISJI HISTORYCZNEJ I BIURA HISTORII ZNP*

1024. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Działalność Komisji Okręgowych ZNP — 1974 nr 3 s. 431—433.
1025. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Ogólnokrajowa Konferencja Komisji Historycznej ZNP — 1965 nr 3 s. 568—569.
1026. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Plenarne posiedzenie Komisji Historycznej ZG ZNP — 1971 nr 2 s. 283—284.
1027. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Plenum Komisji Historycznej ZNP (9 IV 1968) — 1968 nr 4 s. 567—569.
1028. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Plenum Komisji Historycznej ZNP 20 III 1969 roku — 1969 nr 3 s. 386—387.
1029. BRZOZOWSKI STANISŁAW: Plenum Komisji Historycznej ZG ZNP 28 stycznia 1970 r. — 1970 nr 3 s. 493—494.

* Rubryka wyodrębniana w „Przeglądzie Historyczno-Oświatowym” w latach 1965—1974 (do nr 3 włącznie).

1030. BRZozowski STANISŁAW: Prace nad weryfikacją tajnego nauczania — 1974 nr 3 s. 431.
1031. BRZozowski STANISŁAW: Sesja popularnonaukowa Komisji Historycznej ZNP: Działalność wydawnicza ZNP w 20-leciu międzywojennym i w Polsce Ludowej — 1973 nr 4 s. 573—574.
1032. BRZozowski STANISŁAW: Sesja popularnonaukowa w Białymstoku — 1967 nr 2 s. 335—337.
1033. BRZozowski STANISŁAW: Sesja w Opolu, maj 1970 r. (poświęcona 25 rocznicy powrotu Ziemi Zachodnich i Północnych) — 1970 nr 4 s. 639—641.
1034. BRZozowski STANISŁAW: Sprawozdanie z plenarnego zebrania Komisji Historycznej ZG ZNP — 1968 nr 2 s. 241.
1035. BRZozowski STANISŁAW: Z działalności Biura Historii i Komisji Historycznej ZNP — 1965 nr 2 s. 271—272.
1036. BRZozowski STANISŁAW: Z działalności Biura Historii ZNP i Okręgowych Komisji — 1970 nr 1 s. 147—148.
1037. BRZozowski STANISŁAW: Z działalności Komisji Historycznej i Biura Historii ZG ZNP — 1972 nr 1 s. 133—135.
- Polem. [list z PAN Oddział w Krakowie Zespołu Badań Dziejów Oświaty w latach okupacji hitlerowskiej, zawierający wyjaśnienia] — 1972 nr 3 s. 561.
1038. BRZozowski STANISŁAW: Z działalności Komisji Historycznej i Biura Historii ZNP — 1966 nr 3 s. 366—367.
1039. BRZozowski STANISŁAW: Z działalności Komisji Historycznej ZG ZNP — 1969 nr 2 s. 230—231.
1040. BRZozowski STANISŁAW: Z działalności Komisji Historycznej ZNP — 1972 nr 2 s. 321—322.
1041. BRZozowski STANISŁAW: Z działalności Komisji Historycznych — 1969 nr 4 s. 561—563.
1042. BRZozowski STANISŁAW: Z działalności Komisji Historycznej ZNP — 1969 nr 2 s. 227—229.
1043. BRZozowski STANISŁAW: Z działalności Komisji i Biura Historii ZNP — 1965 nr 4 s. 703—704.
1044. [BRZozowski STANISŁAW] S.B.: Z działalności Okręgowych Komisji Historycznych ZNP — 1967 nr 2 s. 337.
1045. BRZozowski STANISŁAW: ZNP w latach okupacji hitlerowskiej. Seminarium poświęcone organizacji nauczycielskiej — 1969 nr 1 s. 107—108.
1046. BRZozowski STANISŁAW, MARCINIAK ZBIGNIEW: Sesja Popularnonaukowa Komisji Historycznej ZNP, 13—14 stycznia 1966 r. — 1966 nr 2 s. 254—258.
1047. CENTKOWSKA ELŻBIETA: Komisja Historyczna Zarządu Głównego ZNP — 1973 nr 3 s. 447—449.
1048. DUSZA WAWRZYNIEC: Z działalności Komisji Historycznej ZNP — 1971 nr 1 s. 129—130.
1049. KUPIEC JAN: Przegląd prac Okręgowej Komisji Historycznej w Kielcach związanych szczególnie z okresem okupacji hitlerowskiej w latach 1939—1945 — 1971 nr 3 s. 479—483, il. tab.
1050. [MARCINIAK ZBIGNIEW] Zb.M.: 60-lecie ZNP w pracach Komisji Historycznych w drugim półroczu 1965 r. — 1966 nr 1 s. 121—122.
1051. [MARCINIAK ZBIGNIEW] Zb.M.: Z działalności Biura Historii ZNP — 1965 nr 1 s. 98—102.
1052. PAWŁOWSKA WANDA: Sesja tajnej oświaty w Lublinie — 1971 nr 2 s. 284—285.
1053. WIELICZKO MIECZYSLAW J.: Spotkanie nauczycieli tajnej oświaty w Rzeszowie — 1969 nr 3 s. 388—389.

X. VARIA

1054. HELCZYŃSKI JÓZEF MARIAN: Redakcja „Przełądu Historyczno-Oświatowego” — 1972 nr 3 s. 562—563, il. Dz. Listy i polemiki.
1055. KONKURS historyczny [ogłoszony przez Zarząd Główny ZNP] — 1972 nr 2 s. 337—338.
1056. OD REDAKCJI — 1959 nr 1 s. 3.
1057. [PIĘCDZIESIĘCIOLECIE] 50-lecie Rewolucji Październikowej — 1967 nr 4 s. 463—465.
1058. PRZED 600-leciem Uniwersytetu Jagiellońskiego — 1963 nr 2 s. 135—136.
1059. [Z przemówienia MARIANA SPYCHAŁSKIEGO na Sesji OK FJN w dn. 4 VI 1968 r. — fragmenty] Listopad 1918 i lipiec 1944 — ważne daty w historii narodu polskiego — 1968 nr 4 s. 419—420.

INDEKS AUTORÓW, RECENZENTÓW I KORESPONDENTÓW

Ajnenkiel Eugeniusz, Łódź — 163
 Aleksander Tadeusz, Kraków — 164
 Aleksandrowicz Walenty, Gdańsk — 241
 Aleksandrak Stanisław, Warszawa — 341
 Altman Henryk, Warszawa — 828
 Ambroziewicz Wiktor, Bielsko-Biała — 582, 583
 Araszkiewicz Feliks W., Poznań — 6—8, 165, 166, 544, 576, 765, 826, 847, 964
 Araszkiewicz Krystyna — 551
 Artymiak Antoni, Kielce — 76
 Augustynek Kazimierz, Biały Dunajec — 593

Balcerek Marian, Warszawa — 315
 Banaczkowski Piotr — 77, 342, 572
 Bandura Ludwik, Bydgoszcz — 242
 Bandurka Mieczysław, Łódź — 78
 Barczak Edward, Warszawa — 398
 Barszczewska Alina, Łódź — 79
 Bartczak Zenon, Piotrków Trybunalski — 399
 Bartnicka Kalina, Warszawa — 7, 167
 Bartosik Jadwiga, Warszawa — 168
 Bartyś Julian, Łódź — 80
 Barycz Henryk, Kraków — 1—3, 81, 468, 469, 517, 608, 752, 921, 989
 Bednarek Jadwiga, Łódź — 169
 Bednarski Tadeusz Zygmunt, Kraków — 475
 Bednarski Zenobiusz, Olsztyn — 298, 443
 Bednorz Zbyszko, Opole — 564
 Bełz Maria, Wrocław — 46
 Bender Ryszard, Lublin — 82
 Bereźnicki Franciszek, Szczecin — 730
 Bernat Tadeusz, Raków — 243
 Bętkowski Walerian, Bytom — 400
 Bielak Antoni, Kraków — 401
 Bielak Franciszek, Kraków — 83
 Bielas Leon, Warszawa — 860
 Bieńkowska Barbara, Warszawa — 47, 48
 Bieńkowski Tadeusz, Warszawa — 48
 Biernacki Jerzy, Katowice — 396
 Bilski Stefan, Brodnica — 402
 Birkenmajer Aleksander — 244
 Bobrowska Bronisława — 84
 Bobrowska-Nowak Wanda, Kraków — 85, 86
 Bochnak Adam, Kraków — 245
 Bohatkiewicz Józef, Szczecin — 350
 Borzęcki Kazimierz, Olsztyn — 316
 Brodowska Helena, Łódź — 4, 8, 403, 740, 801, 815
 Bronowski Franciszek — 927
 Brożek Andrzej, Kraków — 404
 Brożyńska Leokadia, Łódź — 246
 Bródka Paulina, Gdańsk-Oliwa — 343
 Brzeziński Stefan Julian — 344, 591

Brzozowski Stanisław, Warszawa — 345—348, 523, 524, 535, 561, 573, 575, 614, 628—
648, 753, 938, 1024—1046
Budziło Weronika, Warszawa — 649

Centkowska Elżbieta, Warszawa — 650, 981, 1047
Ceysingerówna Helena — 492
Chadał Paweł, Warszawa — 247
Chamcówna Mirosława, Wrocław — 5, 6, 8, 817, 857, 912, 916, 953
Chlebowczyk Józef, Cieszyn — 87
Chodakowska Janina, Warszawa — 6
Chrzan Bronisław, Kraków — 248, 301, 995
Ciechocińska Maria, Warszawa — 170
Ciesła Michał — 10, 869
Csorba Helena, Warszawa — 249, 250
Czajkowski Stanisław, Warszawa — 301
Czerniawski Bolesław, Elbląg — 317
Czerwiński Wincenty, Warszawa — 251, 252, 349

Danek Wincenty — 883
Danielewicz Jerzy, Gdańsk, Toruń — 651, 901
Dawidowska Elżbieta, Warszawa — 381
Dąbrowski Stanisław, Wrocław — 253
Delawska Wanda — zob. Pawłowska-Wyrobkowa
Demel Maciej, Warszawa — 88, 764, 830, 917
Denek Kazimierz, Poznań — 254
Dębowski Eugeniusz, Łódź — 171, 172, 405, 470
Dobrowolski Stanisław, Warszawa — 616, 653
Dobrzański Jan, Lublin — 6, 89
Doroszewski Jerzy, Lublin — 255
Drapella Władysław A., Orłowo — 823
Drobny Władysław, Szczecin — 256, 350
Drozd Alojzy, Cieszyn — 406, 565
Duraj-Nowakowa Krystyna, Katowice — 318
Dusza Wawrzyniec, Warszawa — 8, 257, 301, 350, 381, 1048
Dutkowska Renata, Kraków — 407, 735
Dybiec Julian, Kraków — 6, 609
Dzierżawski Janusz, Pszczelin — 408

Ekel Jerzy, Warszawa — 530
Ender Janina, Wrocław — 49, 91—94, 627, 841, 889, 961, 962
Ergetowski Ryszard, Wrocław — 751
Etmańska Maria, Gdańsk — 173

Falski Marian, Warszawa — 8, 174, 841
Fedorowicz Edward, Bielsko-Biała — 95, 96
Fierek Henryk, Koszalin — 97
Fijaś Jerzy, Kraków — 175
Filipkowski Tadeusz, Olsztyn — 409
Filipowicz Franciszek, Warszawa — 6, 7, 350, 625, 654
Filipowicz Zygmunt, Suwałki — 98
Filipowski Edward, Warszawa — 298, 444
Filipowski Edward, Warszawa — 298, 443
Frybes Stanisław — 531

- Gacki Władysław, Warszawa — 176
Galant Józef, Przemyśl — 655
Galecki Włodzimierz, Kraków — 473, 474, 513, 603, 955, 966, 967
Gańko Władysława, Warszawa — 351, 472, 569
Gasztold Tadeusz, Koszalin — 350
Gawęda Stanisław, Kraków — 482
Gawrych Stanisław, Gniezno — 410
Gaździcki Jan, Warszawa — 571
Gepnerowa Stefania — 99
Gębik Władysław, Olsztyn — 177
Glensk Joachim, Opole — 973
Gładysz Jan, Pszczelin — 656
Głodek Józef, Zielona Góra — 178
Głowacki Herman, Opole — 865
Główko Aleksander, Zgierz — 411
Giuchowski Władysław — 258
Głuszak Danuta, Bydgoszcz — 179
Gocel Ludwik — 412
Gołaszewski Piotr Józef — 486
Górawski Kazimierz, Krosno nad Wisłokiem — 9
Górski Wacław, Stalowa Wola — 657
Grabowski Tadeusz Stanisław — 545
Grabski Władysław Maria, Łódź — 50
Greb Kazimierz, Warszawa — 352
Grochowski Leonard, Warszawa — 887
Grot Zdzisław, Poznań — 6, 8
Grotowska Helena — 577
Grządzielski Zbigniew, Częstochowa — 259, 260
Grześ Bolesław, Warszawa — 301, 353, 381
Grzywna Józef, Kielce — 354, 355
- Hajduk Zofia, Opole — 501
Hajdukiewicz Leszek, Kraków — 10, 11, 51
Haneman Edward, Częstochowa — 100, 261
Harabasz Leon, Krzeszowice, pow. Chrzanów — 356
Hądzelek Kajetan, Warszawa — 7, 8, 413, 414, 658, 788, 913, 946, 978, 997
Hellwig Jan, Poznań — 319, 415, 659—661, 748, 773, 837, 867, 872, 942, 943, 979, 997
Hełczyński Józef Marian, Warszawa — 416, 1054
Herbst Stanisław, Warszawa — 8, 758
Hulewicz Jan, Kraków — 6, 8, 12—14, 19, 84, 101, 102, 350, 495, 498, 543, 662—665, 728, 731, 747, 780, 789, 797, 805, 809—811, 813, 818, 888, 906, 923, 982, 987, 993
Humiński Henryk Jerzy — 262
- Ignasiak Franciszek, Wieluń — 180, 357
Ilnicka-Miduchowa Roma, Kraków — 71
Iłowski Stanisław — 103
Inglot Franciszek — 588
Iwan Balbina, Gorzów Wielkopolski — 417
Iwan Józef, Gorzów Wielkopolski — 417
- Jabłoński Krzysztof, Warszawa — 778
Jakiel Maria — 999
Jakóbczyk Witold, Poznań — 104, 958, 959
Jakubowski Feliks, Warszawa — 666

- Jakubowski Henryk, Warszawa — 667
Jakubowski Marian — 911
Jałmużna Tadeusz Stanisław, Łódź — 301, 856, 947
Janikowski Józef, Łódź — 587
Janucki Stanisław, Bielsk Podlaski — 181
Janus Czesław, Szczecin — 668
Januszek Franciszek, Białystok — 263, 301, 381
Jarmuł Stanisław, Radzyń — 105
Jasiobędzki Wiesław, Warszawa — 396
Jędraszko Antoni, Warszawa — 418
Józefowska J. — 669
- Kabziński Krzysztof, Poznań — 670
Kaczmarek Roman, Łódź — 15, 507
Kaczor Stanisław, Warszawa — 419, 420
Kaczorowski Henryk, Ciechanów — 581
Kaczorowski Kazimierz, Sobieszyn — 421
Kaczorowski Włodzimierz, Opole — 870
Kalabińska Maria, Warszawa — 521
Kalinowski Józef, Opole Lubelskie — 264
Kamiński Aleksander, Łódź — 7, 106, 107, 782, 984, 988
Kania Aleksander, Wrocław — 108
Kapuścik Janusz, Warszawa — 479
Karwacka Aniela — 518
Karpowicz Wanda, Warszawa — 265, 450, 520
Karst Tadeusz — 671
Kasperowiczowa Helena, Warszawa — 16, 109, 358, 423
Kaweczyński Eugeniusz, Warszawa — 672
Kempfi Andrzej, Warszawa — 968
Kędryna Szymon, Katowice — 301
Kic-Poniec Adam, Gostyń — 266
Kierecki Marian, Wrocław — 493
Kijas Ewa, Poznań — 954
Kijas Juliusz — 182
Kilian Zygmunt, Pułtusk — 267
Kirejczyk Kazimierz — 505
Klaman Zbigniew, Gdańsk — 320
Klimek Karol, Warszawa — 359—361, 481, 600, 620, 673
Klimkowicz Władysław, Bielsko-Biała — 422
Kłossowski Andrzej, Warszawa — 674
Kmiećnik Zenon, Warszawa — 110—112, 362, 739
Kobyłańska-Czerniowska A., Warszawa — 113
Kolanko Jan, Rzeszów — 12, 363
Kolendo Maria, Białystok — 268, 269, 528
Konarski Kazimierz — 183
Konarski Stanisław — 423, 424
Konieczny Zdzisław, Przemyśl — 676
Kończak Stanisław, Ślawa, pow. Świdwin — 929
Kopacz Artur — 877
Kopczewski Jan S., Warszawa — 503
Koprianiuk Eugenia, Lublin — 184
Koprucki Albin, Lublin — 114, 842, 908, 909
Korabiowska-Nowacka Kazimiera, Warszawa — 557, 678

- Korniszewski Feliks, Warszawa — 1000—1006
Korycka Wanda — 478
Kosik Eugeniusz, Chęciny — 17
Kosk Antonina, Drohiczyn — 425
Kostański Kazimierz, Kraków — 350
Kowalczyk Leonard, Poznań — 415
Kowalik Krystyna, Nałęczów — 185
Kowalik Stanisław, Warszawa — 7
Kownacka Maria — 586
Kozioł Hipolit, Zamość — 364
Kozłowski Antoni, Warszawa — 365, 509
Kozłowski Józef, Poznań — 366, 369
Kozłowski Narcyz, Gdańsk-Wrzeszcz — 270—272, 301
Krasuski Józef, Radom, Kielce — 6, 273, 750, 812, 939, 970, 971
Król Bolesław, Włoszczowa — 274
Król Eugeniusz C., Warszawa — 275
Krukowski Jan, Kraków — 754, 875
Krupa Marianna, Lublin — 679, 903
Krupa Władysław, Łódź — 615
Kryszkiewicz Lucjan, Bojanowo — 680
Krzywobłocka Bożenna, Warszawa — 6, 8, 829
Krzyżanowski Julian, Warszawa — 276
Kuberski Jerzy — 396
Kubik Kazimierz, Gdańsk — 6—8, 52, 116, 116, 744, 771, 772, 775, 858, 882
Kujawska Joanna, Warszawa — 488
Kulej Feliks, Warszawa — 396
Kuligowski Tadeusz, Warszawa — 612
Kulka Bronisław, Radomsko — 426
Kulpa Jan, Kraków — 759, 827
Kulwiec Janina, Warszawa — 186
Kupiec Jan, Kielce — 6, 301, 1049
Kupczyński Tadeusz — 610
Kurde-Banowska Lutzowa Hanna, Świder koło Warszawy — 54, 117, 321
Kutyma Manfred, Opole — 681
Kwaśniewski Krzysztof, Opole — 983
Kwiatkowski Stanisław, Warszawa — 367
Kwieciński Zdzisław, Warszawa, Tarnobrzeg — 187, 427—429, 682, 683, 769
Kwietniewski Józef — 430
- Langowski Michał, Wrocław — 396
Laskiewicz Henryk, Warszawa — 684—686, 774, 807, 831, 832, 843, 899, 915,
956, 1007, 1008
Legacki Franciszek, Warszawa — 741
Legowicz Jan, Warszawa — 6
Leśnodorski Bogusław, Warszawa — 8
Lewandowska Stefania, Warszawa — 368
Lewinowa Sabina, Warszawa — 118
Libera Zdzisław, Warszawa — 6—8, 732, 790—792
Lipka Stanisław, Łódź — 53
Lorentz Stanisław — 278
Lubos Jerzy, Zawadzkie — 188, 529, 876
Lutzowa Hanna — zob. Kurde-Banowska Lutzowa Hanna

- Łabuz Jan, Warszawa — 431
Łakomy Henryk, Kraków — 18
Langowski Maksymilian, Kruszwica — 189
Lempicki Stanisław — 607, 918, 919
Łopuszański Bolesław, Kraków — 992
Łopuszański Tadeusz — 432
Ługowski Bronisław, Warszawa — 574, 827, 982
Łukowski Stanisław, Opole — 396
- Machalski Franciszek, Kraków — 920
Macura Józef, Czeski Cieszyn — 279
Madeja Józef, Katowice, Opole — 190, 863, 864, 866, 874, 876
Maj Kazimierz — 8, 812
Maj Maria, Radom — 280
Majorek Czesław, Kraków — 7, 119, 624, 733
Malicka Ewa, Warszawa — 687
Marciniak Janina, Warszawa — 350, 369, 1009—1017
Marciniak Leokadia, Łódź — 688
Marciniak Zbigniew, Warszawa — 8, 19, 322, 370, 579, 689, 749, 755, 761, 846, 902, 905, 907, 944, 1046, 1050, 1051
Marczuk Józef, Lublin — 191
Marczuk Mieczysław, Lublin — 350, 371
Marczyk Wojciech, Warszawa — 192, 584, 690, 795
Markiewicz Adolf, Węgrowiec — 433
Markiewicz Hanna, Warszawa — 767
Markiewicz Ryszard, Warszawa — 691
Massalski Adam, Kielce — 20
Maternicki Jerzy, Warszawa — 6
Matraś Janina, Warszawa — 120
Matuszczak Henryk, Ostrów Wlkp. — 281
Mauersberg Stanisław, Warszawa — 6, 7, 323, 904
Mazurek Stefania, Opole — 282
Meisner Daniela, Łódź — 350
Meissner Andrzej, Krosno nad Wisłokiem — 816
Mendyka Irena, Opatów Kielecki — 429
Miąso Józef, Warszawa — 6, 7, 21, 55, 121, 324, 532, 894, 985
Michajłow Włodzimierz — 505
Michalik Bożena, Warszawa — 871
Michalski Stanisław, Poznań — 6—8, 193, 194, 350, 373, 396, 760, 890, 969, 972, 990
Mieszkowski Józef T., Warszawa — 526
Mikuta Marian, Katowice — 195
Milan Michał, Grudziądz — 434
Milczarek Jan, Sieradz — 56, 122, 196
Millak Konrad, Warszawa — 435
Missalowa Gryzelda, Łódź — 542
Miśkiewicz Witold, Warszawa — 22
Mizia Tadeusz, Warszawa — 57, 58, 785, 857, 886
Miodkowski Stefan, Łódź — 436
Młodzianowska Henryka, Warszawa — 301
Mokrzecki Lech, Gdańsk — 197, 824
Molenda Halina, Kalisz — 123
Molenda Szymon, Kalisz — 123
Mońka-Stanikowa Anna, Warszawa — 23, 808, 873

- Morawska-Sawa Elżbieta, Warszawa — 24, 504
Mroczo Marian, Gdańsk — 198
Mrozowska Kamilla, Kraków — 6—8, 25, 26, 59—62, 325, 437, 802, 900, 926, 952
Müller Eugeniusz — 374, 566, 594, 622
Musioł Teodor, Opole — 6, 8, 124, 199, 838, 885
Mykita-Glensk Czesław, Opole — 940
Mysliński Jerzy, Warszawa — 7, 125, 991
- Narloch-Wróblewska Teresa, Gdynia — 819, 945, 986
Narożyński Władysław, Myślubórz — 200
Natarska Eugenia, Łódź — 27
Nawrocki Leon, Warka — 844
Nawroczyński Bogdan, Warszawa — 201
Notkowski Andrzej, Warszawa — 799
Nowacka Wanda, Wrocław — 6
Nowacki Tadeusz, Warszawa — 6, 8, 28—32, 126, 127, 326, 433, 438—440, 467, 510, 590, 599, 692—694, 729, 734, 745, 756, 757, 794, 803, 814, 822, 833, 859, 868, 889, 891, 928, 934, 936
Nowaczyk Stanisław, Toruń — 248, 350
Nowakowski Henryk, Gniezno — 283, 441, 570
Nowakowski Jan, Kraków — 487
Nowolecki Władysław — 203
Nycz Bronisław, Warszawa — 202
- Odyniecki Kazimierz — 203
Oknińska Lubina, Warszawa — 128
Okoń Wincenty, Warszawa — 489
Olecka Irena, Warszawa — 951
Oleksiński Jerzy, Ślubice nad Odrą, Zielona Góra — 442, 471, 477, 511, 515, 536, 539, 562, 589, 793, 800, 933, 996
Oleszczuk Aleksander, Stepków — 476, 595
Olszewicz Waclaw — 862
Opara Maksymilian, Pińczów — 443
Opólska-Danecka Oktawia, Warszawa — 618
Oracki Tadeusz, Ostróda, Mława — 189, 284, 285, 457, 537, 541, 601, 695, 696, 948, 1018
Osińska Wanda, Warszawa — 63, 697
Ostrowski Wincenty — 64
Ośko Stanisław, Radom — 286, 287, 350, 375, 376
Ozga Władysław — 327, 980
- Pankiewicz Michał, Warszawa — 34, 129
Papée Stefan, Kraków — 204, 358
Pasek Edward, Cieszyn — 377, 378
Pasiak Ryszard, Toruń — 205
Pasierbiński Tadeusz, Warszawa — 698
Paszkowski Jerzy, Sieradz — 444
Pawelska-Urbańska Lesława, Kraków — 130
Pawłowska-Wyrobkowa Wanda, Warszawa — 437, 652, 699—707, 721—723, 897, 1052
Pawłowski Stefan, Warszawa — 206
Petrozolin-Skowrońska Barbara, Warszawa — 131, 950
Petrykowski Romuald, Warszawa — 132, 207
Pęcherski Mieczysław, Warszawa — 328
Piechowiak Alojzy, Poznań — 559
Pieczkowski Stanisław, Warszawa — 120, 208, 209, 264, 329

- Pienkowski Stefan — 288
Pietrasiak Karol, Łódź — 499
Pietrusiewicz Mieczysława, Radom — 289
Pietrusiewicz Wiktor, Radom — 330
Pietrusza Józef, Kraków — 445
Pietrzak Jerzy, Ostrów Wlkp. — 743
Pigoń Stanisław, Kraków — 290, 484
Pilch Tadeusz, Warszawa — 7, 446, 585, 806, 931, 932
Piorunowa Aniela, Warszawa — 350
Piotrowska Anna, Komorów — 291
Plata Józef, Katowice — 447
Pleśniarski Bolesław, Toruń — 133, 134, 611, 854, 963
Plucińska Maria, Warszawa — 379
Płoski Józef, Warszawa — 6
Podgóreczny Józef, Bydgoszcz — 571
Podgórska Eugenia, Łódź — 8, 65, 66, 135, 136, 606, 623, 852
Pohoska Hanna, Warszawa — 491, 553
Pokora Wojciech, Warszawa — 292, 381, 396
Pokojski Edmund, Szczytno — 210
Polak Henryk, Gdańsk — 211, 212, 1019
Polkowski Wacław, Warszawa — 213, 233, 293, 389, 485, 548, 567, 708, 892, 960
Pollak Michał, Poznań — 214
Połowicz Marian, Poznań — 855
Popiołek Kazimierz, Katowice — 848
Popławski Feliks, Warszawa — 551
Potkowski Edward, Warszawa — 736
Potocki Józef, Siedlce — 448
Poznański Karol, Warszawa — 449, 914
Przedpełski Marian, Warszawa — 525
Przetacznikowa Maria, Kraków — 604
Przymanowski Janusz, Warszawa — 619
Przywecka-Samecka Maria, Wrocław — 137
Ptaszyńska Wanda, Warszawa — 450
Puchała-Marciniak Jadwiga, Warszawa — 550

Radiukiewicz Jan, Białystok — 380
Radlińska Helena — 516
Ratusz Bronisław, Zielona Góra — 331, 332, 381, 396
Redka Wiktor, Gorce pow. Wałbrzych — 333
Reutt Józef — 709
Reychman Jan, Warszawa — 35, 67, 68, 935
Reymont Stanisław, Warszawa — 334
Rezler Marek, Poznań — 770
Ręgorowicz Ludwik, Warszawa — 36, 216
Roman Jan, Warszawa — 451
Roś Kazimierz, Słuszowa pow. Olkusz — 138
Rudziński Eugeniusz, Warszawa — 217
Ruta Zygmunt, Kraków — 754, 924
Ryżewska Krystyna, Warszawa — 335
Rzemieniuk Florentyna, Siedlce — 69, 139, 140

Sadaj Bolesław, Szczecin — 853
Sadaj Henryk, Lublin — 141
Sala Władysław, Warszawa — 218

- Salmonowicz Stanisław, Toruń — 70, 452
Samotyhowa Nela, Warszawa — 605
Sawicki Władysław, Piastów — 977
Schnayder Jerzy — 893
Schoenbrenner Janina, Warszawa — 6, 8, 142, 483, 550, 578
Serwański Edward, Warszawa, Poznań — 295, 296
Sikora Jerzy, Katowice — 350
Skład Alicja, Warszawa — 560
Sławińska H. — 490
Słodkowski Władysław, Warszawa — 37
Słowikowski Tadeusz, Kraków — 71, 861
Smolański Antoni, Wrocław — 350
Sobczyk Stanisław, Pińczów — 298
Socha Janusz, Łódź — 382
Sokół Arkadiusz, Jędrzejów — 453
Sokół Zofia, Rzeszów — 454
Sosnowski Józef, Warszawa — 143, 884
Sosnowski Teofil, Warszawa — 383
Spiechowicz Wincenty, Kraków — 623
Spirydowicz Olgierd, Warszawa — 766
Spychalski Marian — 1059
St. B. — 455
Stachowicz Józef, Sanok — 506
Stankiewicz Ryszard, Zielona Góra — 396
Starża — 710
Stasiński Kazimierz, Poznań — 299, 456, 457, 711
Stępień Marian, Kraków — 336
Stępień Roman, Legnica — 72
Stępiak Andrzej, Łaziska Górne — 337
Stoczkowski Wincenty, Szczecin — 300
Strzałkowski Kazimierz, Nysa — 73
Suberlak Tadeusz, Warszawa — 381
Sucheni-Grabowska Anna, Warszawa — 144
Suchodolski Bogdan, Warszawa — 8, 38, 39, 74, 502
Suchodolski Witold, Warszawa — 145
Sujczyński Teodor, Łódź — 146, 219, 458, 500
Swatoń Józef, Warszawa — 554
Szaflik Józef Ryszard, Warszawa — 12
Szczechura Tomasz, Warszawa — 7, 220, 297, 350, 384, 385, 602
Szczepański Jan, Warszawa — 898
Szczotka Stanisław — 779, 925, 937, 965
Szelaż Zdzisław, Grójec koło Warszawy — 538
Szelażowski Kazimierz, Warszawa — 221, 766
Szews Jerzy, Gdańsk — 147, 1019—1021
Szocki Józef, Wrocław — 337
Szreder Wacław — 459
Sztejn Janina, Warszawa — 386
Szulkin Michał, Warszawa — 222, 742, 966
Szumski Antoni, Warszawa — 223
Szurek Jan — 713
Szybiak Irena, Warszawa — 738
Szymański Adam, Kielce — 338
Szymański Stanisław, Warszawa — 75, 148

- Szymiczek Franciszek, Katowice — 508
 Świderek Wacława, Warszawa — 512
 Świdwiński Stanisław, Warszawa — 224, 497, 527, 548, 580, 714
- Tarczyński Aleksander, Grudziądz — 435
 Tazbir Maksymilian, Warszawa — 225, 387
 Teofilewicz Kazimierz, Białystok — 388
 Theiss Wiesław, Warszawa — 781, 910, 941
 Tłoczek Ignacy, Warszawa — 460
 Trębaczewicz Stanisław, Warszawa — 540
 Truchim Stefan, Łódź — 804
 Trzebiatowski Klemens, Gdańsk — 226—229, 350, 768, 825, 895
 Trzynadłowski Jan, Wrocław — 40
 Tułodziecka Irena, Warszawa — 777
 Turonek Jerzy, Warszawa — 302
 Tuross Lucjan, Warszawa — 230
 Tyrankiewicz Wincenty — 461
- Urbańska Bronisława, Warszawa — 715
- Vetulani Adam, Kraków — 303
 Vogelsang-Soczyńska Maria, Bielsko-Biała — 462
 Voisé Waldemar, Warszawa — 8, 716, 974
- Wachowski Marian, Wrocław — 975, 976
 Wadowska Joanna, Sieradz — 149
 Walczak Marian, Warszawa — 295, 296, 304, 305, 381, 389, 546, 727
 Walczyna Stanisław, Sandomierz — 514, 930
 Walentynowicz Maria, Poznań — 150
 Warzok Adolf, Opole — 835
 Waszek Alojzy, Ustroń koło Cieszyna — 339, 390, 555, 821
 Wawrykowa Maria, Warszawa — 717
 Wawrzykowska-Wierciochowa Dionizja, Warszawa — 151
 Wawrzynowski Władysław — 8
 Wąsik Wiktor — 568
- Weina-Adrianek Mieczysława, Lublin — 592
 Wędrowska Ewa, Warszawa — 530
 Wiatrowski Zygmunt, Bydgoszcz — 391
 Wieczorek Barbara, Warszawa — 1022
 Wieczorek Ryszard, Poznań — 496
 Wieczorek Tadeusz, Warszawa — 41, 42, 783
 Wieliczko Mieczysław J., Jasło — 463, 552, 718, 820, 1053
 Wierusz-Kowalska Hanna, Pszczelina — 392, 464, 480
 Więckowska Helena, Warszawa — 556
 Wiliński Marian, Gdańsk — 320
 Willaume Małgorzata, Lublin — 231
 Winclawski Włodzimierz, Ciche, pow. Nowy Targ — 152
 Wiśmierski Franciszek, Nowy Sącz — 306
 Wojciechowski Kazimierz, Warszawa — 719, 922
 Wojeński Teofil, Warszawa — 213, 215, 232, 233, 836, 994
 Wojtyński Wacław, Warszawa — 234, 340, 350, 381, 396, 597, 598
 Wołoszyn Stefan, Warszawa — 6—8, 153, 558, 737, 786, 834, 982
 Woźniakowski Mieczysław, Łódź — 246, 307
 Wroczyński Ryszard, Warszawa — 6, 8, 14, 44, 45, 90, 154, 301, 350, 381, 393, 494, 505,

- 519, 520, 534, 549, 596, 720, 762, 763, 776, 798, 839, 840, 845, 849—851, 877—881, 896, 957, 998
- Wróblewski Jan, Olsztyn — 155, 235, 236
- Wycech Czesław, Warszawa — 237, 308—310, 394, 395, 613
- Wygaś Kazimierz, Katowice — 796
- Wyglenda Ewa, Opole — 1023
- Wyrobkowa-Pawłowska Wanda — zob. Pawłowska-Wyrobkowa Wanda
- Zaborowska Helena, Łódź — 542
- Zadworny Zdzisław, Wieluń — 547
- Zajac Antoni, Cieszyn — 156, 157
- Zajączkowski Andrzej, Warszawa — 158
- Zalewski Józef, Łódź — 238, 949
- Załęski Zygmunt — 159
- Zanowa Jadwiga — 465, 574, 724
- Zaremba Ludwik — 159
- Zarebski Ignacy, Kraków — 784
- Zawadzka Aniela, Warszawa — 312
- Zborowski Jan — 746
- Zieliński Andrzej, Wrocław — 160
- Zieliński Józef, Kraków — 313
- Zięba Józef, Lublin — 239
- Złotorzycka Maria, Warszawa — 466, 605
- Zwoliński Julian, Wolsztyn — 397
- Zwolska Wanda, Łódź — 161, 240
- Zybert-Lipińska J., Warszawa — 113
- Żarnowski Janusz, Warszawa — 6
- Zawrocki O., Łódź — 984
- Zebrowska Maria, Warszawa — 350
- Zeleńska-Chełkowska Anna, Kraków — 162
- Zołna Józef, Jędrzejów — 314

WYKAZ KRYPTONIMÓW I PSEUDONIMÓW

- E. C. — Centkowska Elżbieta
- J. G. — Gładysz Jan
- J. H. — Hulewicz Jan
- J. M. — Jakiel Maria
- L. H. — Laskiewicz Henryk
- S. B. — Brzozowski Stanisław
- S. F. — Frybes Stanisław
- St. B.
- Starża
- W. K. — Wierusz-Kowalska Hanna
- W. P. — Pawłowska Wanda
- Zb. M. — Marciniak Zbigniew
- Zetem — Marciniak Zbigniew